

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την περάτωση της παρούσης πτυχιακής εργασίας, μας δίνεται η ευκαιρία να σημειώσουμε ότι, είναι ιδιαίτερα δύσκολο και κοπιαστικό να ολοκληρώσεις το έργο που ξεκινάς κάποια στιγμή, έχοντας ταυτόχρονα και άλλες υποχρεώσεις τις οποίες πρέπει να διεκπεραιώσεις. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο θα πρέπει να ευχαριστήσουμε ιδιαίτερα θερμά την καθηγήτριά μας κ. Κοπανέλη Αναστασία που στήριξε την προσπάθειά μας, μας καθοδήγησε σωστά οπλισμένη με υπομονή και αφιερώνοντας πολύ από τον πολύτιμο χρόνο της, μας οδήγησε ως εδώ.

Επιπλέον, στο σημείο αυτό, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε και τους γονείς μας για την αμέριστη υποστήριξή τους που ήταν ψυχολογική αλλά και οικονομική.

**Με εκτίμηση,
Βιργινία, Ειρήνη, Βασιλική.**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Η έννοια της ανεργίας και η αντιμετώπισή της ως φαινόμενο	1
1.2 Λόγοι επιλογής του θέματος	2
1.3 Σκοπός και στόχοι της παρούσας εργασίας	3
1.4 Μεθοδολογία Έρευνας.....	4
1.5 Σχεδιάγραμμα - Πλάνο της εργασίας.....	5

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

2.1 Εισαγωγή.....	6
2.2 Η εξέλιξη του <<ελεύθερου>> μισθωτού εργαζόμενου μέσα στο χρόνο.....	7
2.3 Επίλογος.....	14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

3.1 Εισαγωγή.....	15
3.2 Ταξινομήσεις της ανεργίας βάσει των αιτιών που την προκαλούν	15
3.2.1 Ανεργία τριβής.....	17
3.2.2 Διαρθρωτική ανεργία	20
3.2.3 Εποχική ανεργία.....	22
3.2.4 Ανεργία ελλειπούς ζήτησης.....	23
3.2.5 Τεχνολογική ανεργία.....	23

3.3 Επίλογος.....	24
-------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΤΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΗ

4.1 Εισαγωγή.....	25
4.2 Ιστορική προσέγγιση της Κεϋνσιανής Θεωρίας.....	25
4.3 Το βασικό υπόδειγμα του πολλαπλασιαστή.....	29
4.3.1 Προσδιορισμός προϊόντος μέσω αποταμίευσης και επένδυσης.....	30
4.3.1.1 Η έννοια της ισορροπίας.....	32
4.4 Προσδιορισμός του προϊόντος μέσω κατανάλωσης και επένδυσης.....	34
4.5 Ο Πολλαπλασιαστής.....	35
4.5.1 Ο Πολλαπλασιαστής δημοσιονομικής πολιτικής.....	36
4.6 Επίλογος.....	38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΑΚΟΥΣΙΑ ΑΝΕΡΓΙΑ - ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ

5.1 Εισαγωγή.....	40
5.2 Ακούσια ανεργία.....	40
5.3 Θεωρήσεις της ανεργίας.....	42
5.4 Επίλογος.....	46

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

Η ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ Ε.Ε.

6.1 Εισαγωγή.....	48
6.2 Η αγορά εργασίας από το 1992 έως και το 2002.....	49
6.3 Η προσφορά εργασίας κατά τη δεκαετία 1992-2002.....	57
6.3.1 Γενικά χαρακτηριστικά της απασχόλησης.....	62
6.3.2 Απασχόληση και εκπαιδευτικό επίπεδο την περίοδο 1992-2002.....	64

6.3.3 Απασχόληση και τομέας οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 1992-2002	65
6.4 Η ανεργία την περίοδο 1992-2002.....	67
6.4.1 Γενικά χαρακτηριστικά των ανέργων την περίοδο 1992-2002	67
6.4.2 Ανεργία και εκπαιδευτικό επίπεδο την περίοδο 1992-2002	68
6.5 Η εξέλιξη των ποσοστών ανεργίας	70
6.6 Το εργατικό δυναμικό στην Ευρωπαϊκή Ένωση	71
6.6.1 Αμοιβές και αγοραστική δύναμη στην Ευρώπη	80
6.7 Επίλογος	86

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

7.1 Εισαγωγή.....	88
7.2 Ο.Α.Ε.Δ.	89
7.3 Το Επιχειρησιακό Σχέδιο Ο.Α.Ε.Δ. του έτους 2008.....	91
7.4 Οι Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης Ο.Α.Ε.Δ.	92
7.4.1 Μέτρα ενεργοποίησης του ανέργου.....	92
7.4.2 Προγράμματα Απασχόλησης.....	94
7.5 Προγράμματα των οποίων η υλοποίηση ξεκίνησε το 2006.....	95
7.6 Προγράμματα επιδότησης Νέων Θέσεων Εργασίας και Νέων Ελευθέρων Επαγγελματιών ευπαθών κοινωνικών ομάδων.....	103
7.7 Προγράμματα επιδότησης Ν.Θ.Ε και Ν.Ε.Ε έτους 2007	105
7.8 Προγράμματα που προκηρύχθηκαν το 2007.....	105
7.9 Προγράμματα των οποίων η υλοποίηση ξεκίνησε το 2007.....	105
7.10 Προγράμματα έτους 2008	115
7.11 Προγράμματα αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης	116
7.12 Επίλογος	117

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

ΕΠΙΛΟΓΟΣ-ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

8.1 Εισαγωγή.....	119
8.2 Συμπεράσματα-Διαπιστώσεις	119
8.3 Επίλογος.....	123

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'

Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ	124
---------------------------------------	-----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β'

ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΑΠΟ ΠΑΕΠ (Παρατηρητήριο Πληροφορικής Ερευνητική Πληροφορική Α.Ε).....	134
--	-----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ'

ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΑΠΟ ΟΑΕΔ.....	135
-----------------------------------	-----

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	136
--------------------------	------------

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία με θέμα: «Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος» διαχωρίζεται σε οκτώ κεφάλαια. Το πρώτο κεφάλαιο (1^ο), αποτελεί την «Εισαγωγή» της εργασίας ενώ το δεύτερο κεφάλαιο (2^ο) με τίτλο «Ιστορική Επισκόπηση Ανεργίας» αποτελεί μία σύντομη ιστορική αναδρομή στο φαινόμενο της ανεργίας. Το τρίτο κεφάλαιο (3^ο) με τίτλο «Ταξινομήσεις της Ανεργίας» αναφέρεται στα κυριότερα είδη της ανεργίας όπου και αναλύονται. Στη συνέχεια, το τέταρτο κεφάλαιο (4^ο) με τίτλο «Το Υπόδειγμα του Πολλαπλασιαστή» παρουσιάζει το κεϋνσιανό υπόδειγμα του πολλαπλασιαστή όπου παρατηρούνται οι μεταβολές της συνολικής ζήτησης και ο τρόπος που αυτές επηρεάζουν το εθνικό προϊόν. Το πέμπτο κεφάλαιο (5^ο) με τίτλο «Ακούσια Ανεργία-Θεωρήσεις» εξειδικεύεται στην περίπτωση της ακούσιας ανεργίας διαχωρίζοντας την από την εκούσια. Επιπλέον, ακολουθεί παρουσίαση της κεϋνσιανής προσέγγισης και το νεοκλασικό υπόδειγμα σε θεωρητικό επίπεδο. Το έκτο κεφάλαιο (6^ο) με τίτλο «Η Αγορά Εργασίας στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση» αποτελεί μελέτη περίπτωσης για την αγορά εργασίας στην Ελλάδα σε σύγκριση με δεδομένα Ευρωπαϊκών χωρών. Χρησιμοποιώντας στατιστικά δεδομένα, από το Δημόσιο Φορέα, εντοπίζονται και σας παρουσιάζονται με αριθμητικά μεγέθη το εργατικό δυναμικό δηλαδή το πλήθος των απασχολούμενων, το πλήθος των ανέργων και του μη εργατικού δυναμικού κατά ομάδες ηλικιών, φύλων, εκπαίδευσης και λοιπών παραγόντων. Εν συνεχεία, στο έβδομο κεφάλαιο (7^ο) με τίτλο «Προγράμματα Αντιμετώπισης της Ανεργίας» παρουσιάζονται τα μέτρα και τα προγράμματα που έχουν εξαγγελθεί από το Υπουργείο Απασχόλησης και εκτελούνται μέσω του Ο.Α.Ε.Δ., από το 2006 ως και σήμερα. Τέλος, το όγδοο κεφάλαιο (8^ο) αποτελεί τον επίλογο της εργασίας αυτής όπου παρατίθενται όλα τα συμπεράσματα και οι γενικές διαπιστώσεις που προκύπτουν κατόπιν μελέτης και ανάλυσης των προαναφερθέντων κεφαλαίων.

Έπειτα από τα παραπάνω και στο τέλος της εργασίας περιλαμβάνονται συνημμένα τρία παραρτήματα: **1)** Το Παράρτημα Α' με τίτλο «Η Ανεργία στην Πάτρα του σήμερα» όπου παρουσιάζονται αριθμητικά δεδομένα, συνέπειες και μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί και που πρόκειται να ληφθούν στην πόλη της Πάτρας από σχετικές ομιλίες, άρθρα από εφημερίδες και μελέτες. **2)** Το Παράρτημα Β', η αίτηση για χορήγηση και διάθεση υλικού από τη διεύθυνση πληροφορικής του Παρατηρητήριου Απασχόλησης Ερευνητική Πληροφορική Α.Ε. (ΠΑΕΠ), ως αποδεικτικό έρευνας και **3)** το Παράρτημα Γ', όπου παρουσιάζεται ο αριθμός πρωτοκόλλου μετά από αίτηση για χορήγηση και διάθεση στοιχείων στον ΟΑΕΔ Αλίμου (αποδεικτικό έρευνας από ΟΑΕΔ).

Με τη σειρά της η βιβλιογραφία της εργασίας παραπέμπει στις πηγές (σύνολο βιβλίων, ιστοσελίδων, μελετών, άρθρων, περιοδικών), από όπου αντλήσαμε όλα τα δεδομένα στα πλαίσια της διεκπεραίωσης της πτυχιακής αυτής εργασίας.

Η μελέτη εκπονήθηκε από τον Ιούνιο του 2006 έως τον Ιούλιο του 2008.

Στην προφορική μας παρουσίαση επισημάνθηκαν επιπλέον και θέματα κοινωνικοοικονομικά σχετιζόμενα με τον τίτλο της εργασίας μας και συγκεκριμένα τα θέματα της αστυφιλίας και της γαμηλιότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Η έννοια της ανεργίας και η αντιμετώπισή της ως φαινόμενο

Η ανεργία στη γενική της μορφή ορίζεται ως η κατάσταση της οικονομίας στην οποία υπάρχουν άτομα που μπορούν και θέλουν να εργαστούν αλλά δε βρίσκουν απασχόληση.

Ωστόσο, σύμφωνα με το διαχωρισμό μεταξύ ακούσιας και εκούσιας ανεργίας (Rees, 1993, βλ. Κεφ.3 και Κεφ.5), η ανεργία ορίζεται ως η κατάσταση κατά την οποία ένα πρόσωπο δεν μπορεί ή δε θέλει να εργαστεί. Ως φαινόμενο, η ανεργία εμφανίζεται και υφίσταται σε μεγάλο βαθμό τα τελευταία χρόνια και το αντιμετωπίζουν πολυπληθείς ομάδες ανά τον κόσμο. Η ανεργία οφείλεται στην αδυναμία του συστήματος της αγοράς εργασίας να απασχολήσει πλήρως και αποδοτικά όλο το εργατικό δυναμικό. Εάν μεγάλο μέρος του εργατικού δυναμικού δεν απασχολείται τότε παραμένει στο περιθώριο και αυτό δημιουργεί πολλά κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα που μπορεί να οδηγήσουν την οικονομία σε ύφεση και οικονομική κρίση.

Η οικονομική κρίση της δεκαετίας του '70 με την ταυτόχρονη άνοδο του πληθωρισμού και της ανεργίας (πράγμα ανεξήγητο με βάση τα δεδομένα της εποχής) αλλά και την αύξηση των δημοσίων ελλειμμάτων και του δημόσιου χρέους έφερε στο προσκήνιο, σε επίπεδο οικονομικής θεωρίας αλλά και πολιτικής πρακτικής, τη νεοκλασική θεωρία σύμφωνα με την οποία η κρίση μπορεί να επιλυθεί μόνον εφόσον υπάρξει τέλειος ανταγωνισμός στην αγορά εργασίας. Επομένως, η “έλλειψη ευελιξίας στην αγορά εργασίας” αποτρέπει ένα μεγαλύτερο ρυθμό ευελιξίας που θα επιτρέψει στην αγορά να λειτουργήσει και να απορροφήσει το πλεονάζον εργατικό δυναμικό.

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Η ύπαρξη όμως της ανεργίας ακόμη και στα πλαίσια του πλήρους ανταγωνισμού στην αγορά εργασίας δείχνει ότι μπορεί να μειωθεί μέσα από μια πολιτική τόνωσης της ενεργούς ζήτησης η οποία με τη σειρά της θα επηρεάσει θετικά την παραγωγή προϊόντος άρα και την απασχόληση. Προσδιορίζει επίσης το ρόλο της τεχνολογίας ως προς τη μεταβολή του παραγόμενου προϊόντος και της παραγωγικότητας της εργασίας. Η τεχνολογία μπορεί να οδηγήσει στην αύξηση του παραγόμενου προϊόντος είτε με το ίδιο εργατικό δυναμικό είτε με περισσότερο, σε ευκαιριακή βάση. Η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας μπορεί να οδηγήσει κάτω από συγκεκριμένες προϋποθέσεις σε ανεργία.

Το παρόν σύγγραμμα έχει γραφτεί για τις ανάγκες της πτυχιακής εργασίας με θέμα: “Τα ποσοστά ανεργίας στην οικονομία της Ελλάδος”. Στην αρχή της εργασίας αναφέρονται αναλυτικά ο σκοπός και οι στόχοι της έρευνας που πραγματοποιήθηκε καθώς και η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την πραγματοποίησή της.

1.2 Λόγοι επιλογής του θέματος

Στα πλαίσια ολοκλήρωσης της προπτυχιακής μας ανώτατης τεχνολογικής εκπαίδευσης στο Τ.Ε.Ι. Πατρών και συγκεκριμένα στο Τμήμα Λογιστικής της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας (Σ.Δ.Ο.), η εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας είναι αναγκαία. Οι κύριοι λόγοι επιλογής του συγκεκριμένου θέματος είναι οι εξής:

1. Το μεγάλο ποσοστό εμφάνισής του στην Ελληνική κοινωνία και δη στους νέους.
2. Η σχέση του σε μεγάλο βαθμό με τις ακαδημαϊκές γνώσεις.
3. Το ενδιαφέρον του θέματος για τις ποικίλες συνέπειες εξέτασής του.

1.3 Σκοπός και στόχοι της παρούσας εργασίας

Στην Ελλάδα η ανεργία ήταν και παραμένει ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα. Το εργατικό δυναμικό της χώρας δεν απασχολείται πλήρως και αυτό έχει σα συνέπεια την υποαπασχόλησή του και τη μείωση των παραγωγικών δυνατοτήτων της οικονομίας. Η υποαπασχόληση του συντελεστή εργασία δεν είναι κάτι καινούργιο αφού τα περισσότερα χρόνια ο συντελεστής αυτός δεν απασχολείται πλήρως και αποδοτικά. Μπορούμε να πούμε ότι υποκαθίσταται από τους άλλους συντελεστές όπως το συντελεστή κεφάλαιο ή την επιχειρηματικότητα.

Σήμερα, πέρα από κάποιες ελάχιστες δοξασίες ότι τα ποσοστά ανεργίας έχουν μειωθεί τα τελευταία χρόνια δίδεται αξιόλογη προσοχή στις άμεσες και έμμεσες οικονομικές συνέπειες. Οι λόγοι λοιπόν συγγραφής της συγκεκριμένης εργασίας έγκειται στην ανάγκη της ανάλυσης των ποσοστών ανεργίας στα πλαίσια της Ελληνικής Οικονομίας. Για να επιτευχθεί ο προαναφερόμενος σκοπός, θεωρείται αναγκαίο να τεθούν οι παρακάτω στόχοι:

- ✓ Να εξεταστεί η φύση της ελληνικής αγοράς εργασίας με όλα τα συνεπαγόμενα χαρακτηριστικά δηλαδή, την εποχικότητα και την απασχόληση.
- ✓ Να διερευνηθούν όλες οι έννοιες που σχετίζονται με την αγορά εργασίας, για την καλύτερη εμπέδωση του θέματος.
- ✓ Με βάση τα αποτελέσματα της δευτερογενούς έρευνας, να διεξαχθούν συμπεράσματα για το πολυδιάστατο ζήτημα της ανεργίας.

1.4 Μεθοδολογία Έρευνας

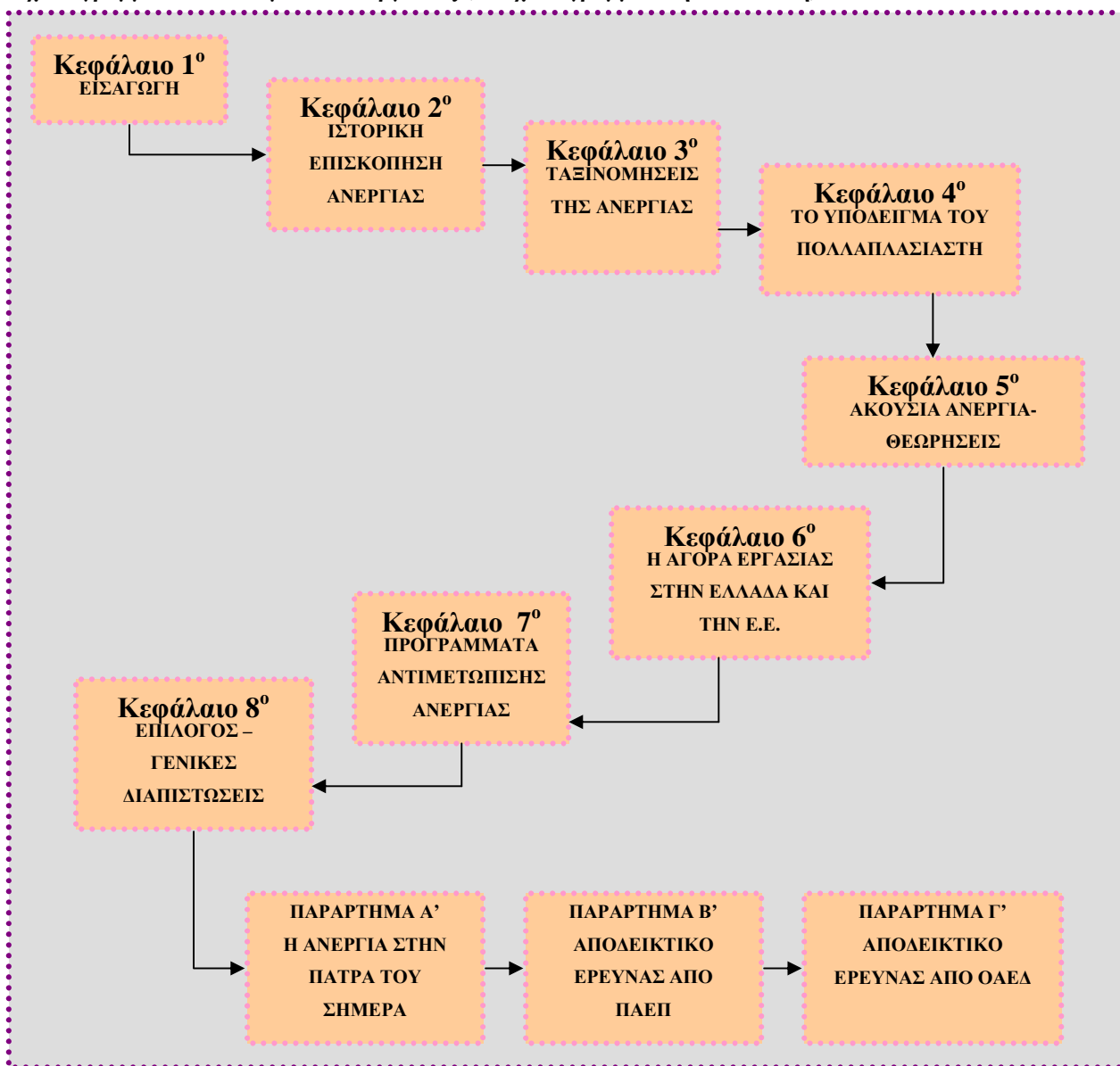
Για την πραγματοποίηση της έρευνας ακολουθήθηκε κάποια μεθοδολογία η οποία περιγράφεται παρακάτω:

- Έρευνα για συλλογή στοιχείων σε σχέση με την υπάρχουσα κατάσταση του εργατικού δυναμικού στην Ελλάδα.
- Επεξεργασία των στοιχείων αναφορικά με τη διάρθρωση του εργατικού δυναμικού στην Ελλάδα.
- Ανάλυση των δεδομένων και κατηγοριοποίησή τους.
- Προτάσεις λύσεων σε συγκεκριμένα προβλήματα που ανέκυψαν από την έρευνα.
- Έρευνα μέσα από συγγράμματα, ιστοσελίδες, μελέτες, άρθρα από εφημερίδες και περιοδικό τύπο. Επιπλέον, έρευνα σε αρμόδιες υπηρεσίες όπως ΟΑΕΔ, ΕΣΥΕ, Παρατηρητήριο Απασχόλησης Ερευνητικής Πληροφορικής Α.Ε. (ΠΑΕΠ), στα υπουργεία Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας. Τέλος στα: Πανεπιστήμιο Πατρών, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και Τ.Ε.Ι Πατρών.

1.5 Σχεδιάγραμμα - Πλάνο της Εργασίας

Το εννοιολογικό πλαίσιο της παρούσας πτυχιακής εργασίας μπορεί να αποτυπωθεί υπό μορφή σχεδιαγράμματος όπως παρακάτω:

Σχεδιάγραμμα 1.1: Σύντομο πλάνο εργασίας (σε σχεδιαγραμματική απεικόνιση)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

2.1 Εισαγωγή

Αν σήμερα το πρόβλημα της ανεργίας εμφανίζεται ως το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν πολυπληθείς ομάδες σε όλο τον κόσμο πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι το πρόβλημα αυτό είναι σχετικά πρόσφατο. «Η ανεργία γίνεται σημαντική στο βαθμό που η εξασφάλιση μιας θέσης μισθωτής απασχόλησης αποτελεί τη μόνη ή τη σημαντικότερη δυνατότητα αυτών των ομάδων να αποκτήσουν τους αναγκαίους πόρους (εισοδήματα) που επιτρέπουν την επιβίωση, από τη στιγμή δηλαδή που η εξασφάλιση εισοδήματος με τη μορφή του μισθού γίνεται κρίσιμη, αν όχι αποφασιστική, παράμετρος της βιολογικής και κοινωνικής αναπαραγωγής των εργαζομένων».¹

Συνεπώς, το κοινωνικό πρόβλημα της ανεργίας αποτελεί την απτή πλευρά της αδυναμίας του συστήματος της αγοράς εργασίας να επιτελέσει τη λειτουργία της βιολογικής και κοινωνικής αναπαραγωγής των εργαζομένων. Με άλλα λόγια η ανεργία προϋποθέτει μια οικονομία στην οποία η αγορά εργασίας διαδραματίζει τον κύριο ή τον κομβικό ρόλο καταμερισμού των εργαζομένων σε παραγωγικές ενασχολήσεις. Από μια στενά οικονομική άποψη αυτό μπορούμε να το εκφράσουμε με την πρόταση, ότι η ανεργία αποτελεί φαινόμενο των κοινωνιών στις οποίες έχει επέλθει ο διαχωρισμός των άμεσων παραγωγών από τα μέσα παραγωγής. Όμως η εμφάνιση του ελεύθερου εργαζόμενου και της αγοράς εργασίας δεν είναι μια απλή οικονομική διεργασία ούτε έχει απλώς οικονομικές συνέπειες.

¹Garraty JA (2000), Unemployment in History: Economic Thought and Public Policy, McGraw Hill,p.23

2.2 Η εξέλιξη του «ελεύθερου» μισθωτού εργαζόμενου μέσα στο χρόνο

Η «ελευθερία» του μισθωτού εργαζόμενου προσφέρει μια εξαιρετική αναλυτική παρουσίαση της ιστορίας των ανθρώπων χωρίς εργασία από την αρχαία Ελλάδα μέχρι τη σύγχρονη εποχή. Ο εργαζόμενος είναι ελεύθερος γιατί έχει στερηθεί την ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής που τον έδεναν με τον τόπο, την τεχνική, την παράδοση κατά την παραγωγική του προσπάθεια. Πρόκειται για έναν αρνητικό ορισμό της ελευθερίας, μια ελευθερία που προκύπτει από τη στέρηση. Από την άλλη πλευρά, ο εργαζόμενος καθίσταται ελεύθερος από μια λιγότερο οικονομική άποψη, εκείνη της απελευθέρωσής του από τους προσωπικούς του δεσμούς που τον συνέδεαν με το φεουδάρχη, τη συντεχνιακή ή την αγροτική κοινότητα, την οικογένεια στην ειδική προκαπιταλιστική της μορφή.²

Μέσα από αυτές τις δεσμεύσεις που προήλθαν από την ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής αλλά και από τις δεσμεύσεις των προσωπικών του εξαρτήσεων, ο άμεσος παραγωγός επιχειρούσε, με περισσότερη ή λιγότερη επιτυχία, τη βιολογική και κοινωνική του αναπαραγωγή, κατεύθυνε τα μέσα παραγωγής προς συγκεκριμένους παραγωγικούς σκοπούς και τα χρησιμοποιούσε μέσα στο σαφές και αυστηρό περίγραμμα που του έθεταν οι προσωπικές εξαρτήσεις του.

Τόσο η σχέση του με τα μέσα παραγωγής, όσο και οι προσωπικές δεσμεύσεις αποτυπώνονταν σε ένα σύνολο ιδεολογικών καταναγκασμών που κωδικοποιούσε την «παράδοση», την εμμονή σε κοινά αποδεκτές στάσεις ζωής και τρόπους διευθέτησης των προβλημάτων. Από την άλλη πλευρά, η αποχή από την εργασία οφειλόταν είτε στη φύση και σε παράγοντες που σχετίζονταν με το ρυθμιστικό ρόλο των φυσικών φαινομένων επί της παραγωγικής προσπάθειας είτε στη σωματική και ψυχική του υγεία. Η αποχή από την εργασία περιγράφονταν με όρους διαφορετικούς που υποδήλωναν την καθοριστική

² Edwards, R. (2001): *Contested Terrain: The Transformation of the Workplace in the Twentieth Century*, N.Y. Basic Books, p.24-28

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

επίδραση των φυσικών παραγόντων και τη «θεϊκή» βούληση. Σε ένα τέτοιο κοινωνικό και παραγωγικό πλαίσιο σαφώς η έννοια της «ανεργίας» είναι ακατανόητη.³

Ουσιαστικά η διπλή αυτή ελευθερία των εργαζομένων συνεπάγεται και προϋποθέτει την εδραίωση τριών άλλων μορφών διαχωρισμού: το διαχωρισμό της παραγωγής από την κατανάλωση, το διαχωρισμό του χρόνου εργασίας από το χρόνο που διατίθεται για τις λοιπές δραστηριότητες και το διαχωρισμό του χώρου σε χώρο εργασίας και σε χώρο διαβίωσης.

Αρχικά η διπλή αυτή ελευθερία είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση των αλληλεξαρτήσεων μεταξύ των παραγωγών, οι οποίες γίνονται κατανοητές ως οικονομικοί καταναγκασμοί που επιβάλλει η απρόσωπη λειτουργία της αγοράς. Η επέκταση της μισθωτής εργασίας δημιούργησε την εξάρτηση της κατανάλωσης από την αγορά καθώς υπονόμωσε τις ποικίλες μορφές οικονομικών αυτάρκειας, εξάρτησε αποφασιστικά τη δυνατότητα αναπαραγωγής του εργαζόμενου από τη δυνατότητα να εξασφαλίσει μισθωτή εργασία και να αποκομίσει εισοδήματα με τη μορφή του μισθού, ενώ ταυτοχρόνως οδήγησε στην επαγγελματοποίηση και την εξειδίκευση των παραγωγικών δραστηριοτήτων. Αποτέλεσμα αυτής της εξάρτησης στην προσωπική και παραγωγική κατανάλωση είναι η αυξανόμενη ευπάθεια της παραγωγής στις κλαδικές διακυμάνσεις και η μεταφορά των προβλημάτων ενός κλάδου σε μεγάλο αριθμό κλάδων ή και στην οικονομία συνολικά.⁴

Χαρακτηριστική είναι η μελέτη του Γάλλου ιστορικού Pierre Goubert ο οποίος μελέτησε την κατάσταση στο Beauvais (μια περιοχή υφαντουργίας), κατά τον 17^ο αιώνα, όπου διαπίστωσε ότι «σε χρόνους μικρής παραγωγής σιτηρών οι υφαντουργοί δεν μπορούσαν να θρέψουν ικανοποιητικά τις οικογένειες τους

³ Johnson, G.E. & Layard, P.R.G. (2002): The Natural Rate of Unemployment: Explanation and Policy, Handbook of Labour Economics, Vol. 2, pp. 25-42

⁴ Garraty J (1999) Unemployment in History: Economic Thought and Public Policy, HarperCollins

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

εξαιτίας της αύξησης της τιμής του ψωμιού αλλά, επιπροσθέτως χάνανε τη δουλειά τους και καταδικάζονταν σε αφανισμό επειδή οι τυπικοί κάτοικοι του Παρισιού , όπου πωλούσαν το μεγαλύτερο τμήμα της παραγωγής του Beauvais σε ύφασμα, είχαν τόσο εξαθλιωθεί από την τεράστια αύξηση της τιμής του ψωμιού ώστε δεν μπορούσαν να αγοράσουν τίποτε άλλο».⁵

Παράλληλα, λόγω της σταδιακής συρρίκνωσης της αγροτικής παραγωγής και της οικοτεχνίας άλλα και της εμπέδωσης της μεγάλης βιομηχανικής ανάπτυξης που είχε ως άμεση συνέπεια την απελευθέρωση του παραγωγού από τα μέσα παραγωγής επέβαλε έναν ακόμη διαχωρισμό: το διαχωρισμό του χώρου σε χώρο εργασίας και σε οικιακό χώρο και έτσι πλέον οριοθετείται η οικιακή εργασία από την επαγγελματική απασχόληση. Αναφερόμαστε εν προκειμένω στο διαχωρισμό που επέβαλε, κυρίως τη σύγχρονη έκφρασή της κατά φύλο κατανομής της εργασίας, καθώς οι γυναίκες περιορίστηκαν σταδιακά στα οικιακά καθήκοντα.

Ο διαχωρισμός του χώρου επιφέρει και μια αυστηρότερη οριοθέτηση του χρόνου. Ο διαχωρισμός της ημέρας σε ώρες εργασίας και σε ώρες διαθέσιμες που γίνεται με το ωράριο εργασίας, δηλώνει με μεγαλύτερη σαφήνεια το χωροχρονικό διαχωρισμό της μισθωτής απασχόλησης από τις λοιπές ενασχολήσεις. Όπως έχει επισημανθεί, για τον ανεξάρτητο τεχνίτη δεν υπήρχε μια αυστηρή οροθετική γραμμή που διαχώριζε το χρόνο εργασίας από το χρόνο τηςσχόλης, γεγονός που ερμηνεύει γιατί αυτοί οι άνθρωποι αισθανόντουσαν ότι έχαναν την ελευθερία τους όταν ήταν υποχρεωμένοι να εργασθούν ως μισθωτοί.

Είναι σαφές ότι πολλές εξωεπαγγελματικές ενασχολήσεις απευθύνονταν στην παραγωγή υλικών αγαθών και υπηρεσιών που καταναλώνονταν από τον εργαζόμενο και την οικογένειά του. Το κριτήριο οριοθέτησης του χρόνου και

⁵ Garraty J (1999) Unemployment in History: Economic Thought and Public Policy, HarperCollins

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

του χώρου βασίζεται στην επικράτηση των προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης που μεσολαβούν από τη σχέση μισθωτής απασχόλησης, σχέση που από τη φύση της αφορά τη διευθέτηση του χρόνου που διαθέτει ο εργαζόμενος στην παραγωγική διαδικασία.

Η επικράτηση της μισθωτής απασχόλησης οδηγεί σε μια συρρίκνωση της κοινωνικής σημασίας της παραγωγής και της κατανάλωσης, μια συρρίκνωση που εκφράζεται στον τρόπο αντίληψης των πραγμάτων και αποτυπώνεται στη γλώσσα. Ως παραγωγή θεωρείται το συνδεδεμένο με τη δραστηριότητα που έχει ως στόχο την εγχρήματη ανταλλαγή, ενώ ως κατανάλωση γίνεται αντιληπτή η απόλαυση αξιών χρήσης που η απόκτησή τους έχει μεσολαβήσει από την ανταλλαγή. Η ίδια αυτή συρρίκνωση αφορά και στην έννοια της «εργασίας». Η «εργασία» μετατρέπεται σε «απασχόληση» που ισοδυναμεί προς τη «μισθωτή εργασία» ή τουλάχιστον, την εργασία έναντι χρηματικής αμοιβής.⁶

Στο κοινωνικό επίπεδο οι διαχωρισμοί αυτοί έχουν ως αποτέλεσμα τη συρρίκνωση της πολυπληθούς τάξης των «υπηρετών» της αγροτικής και βιοτεχνικής μονάδας παραγωγής και την επικράτηση της μισθωτής εργασίας. Μέχρι τον 18^ο αιώνα οι «υπηρετές» αποτελούσαν ουσιαστικά τμήμα της οικογένειας του αφεντικού, συμμετέχοντας στα «καθήκοντα» που καθορίζονταν στο πλαίσιο των στρατηγικών συντήρησης της οικογενειακής μονάδας. Οι παρατηρήσεις αυτές αφορούν τα δομικά χαρακτηριστικά του συστήματος μισθωτής απασχόλησης. Τα χαρακτηριστικά αυτά φαίνεται να επικρατούν πλήρως στις σύγχρονες κοινωνίες. Ωστόσο έχουν γίνει αποδεκτά ως τυπικά χαρακτηριστικά, με αποτέλεσμα οι εμφανιζόμενες διαφορές να λογίζονται ως αποκλίσεις ή σε ορισμένες περιπτώσεις, να μη γίνονται κατανοητές. Η ανεργία αποτελεί μια χαρακτηριστική κατάσταση που είτε αντιμετωπίζεται ως απόκλιση είτε αποτελεί ένα γεγονός ακατανόητο. Η κατάσταση της ανεργίας είναι εκείνη

⁶ Riore M.J, (1997) Historical Perspectives and the Interpretation of Unemployment, McGraw Hill, p.1836

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

που θέτει σε δοκιμασία, που μοιάζει να ακυρώνει πρακτικά τη διχοτόμηση του χώρου και του χρόνου, αλλά μόνο για να αφήσει ένα «κενό στη ζωή του εργαζόμενου».⁷

Αν ο χρόνος και ο χώρος του εργαζόμενου, εξαιτίας της μισθωτής απασχόλησης, εμφανίζεται διχοτομημένος, η ιστορική έρευνα των διαδικασιών συγκρότησης της μισθωτής εργασίας δείχνει ότι αυτή η διχοτόμηση γενικεύεται μόλις στο τέλος του 19^{ου} αιώνα. Μέχρι το τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα στη Μ. Βρετανία, τη χώρα που παρουσίασε ιστορικά πρώτη το μεγαλύτερο ποσοστό μισθωτής απασχόλησης, ο μισθωτός δεν ήταν αυστηρά συνδεδεμένος με ένα επάγγελμα ή μια επιχείρηση ή έναν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας. Αυτό που χαρακτήριζε το πρότυπο απασχόλησης των μισθωτών μέχρι τις αρχές περίπου του 20^{ου} αιώνα είναι ο πολυεπαγγελματισμός και η έλλειψη κανονικότητας της εργασιακής τους έντασης. Ακόμη περισσότερο για τον 17^ο αιώνα, η βρετανική οικονομία χαρακτηρίζεται ως οικονομία της διπλής απασχόλησης - αλλά και ημιαπασχόλησης με την εναλλαγή των περιόδων έντονης δραστηριότητας με διαστήματα αργίας - καθώς το σύνολο σχεδόν των τεχνιτών που παρήγαγαν βιοτεχνικά προϊόντα εξακολουθούσε να είναι μερικώς τουλάχιστον, προσδεμένο με τις αγροτικές εργασίες.

Η «οικονομία της διπλής απασχόλησης» ή των πολλαπλών ενασχολήσεων αποτελούσε ταυτοχρόνως και το μηχανισμό ασφάλειας από τις τυχόν αποτυχίες και τις οικονομικές δυσπραγίες. Η εναλλαγή εργοδοτών και επαγγελματιών ήταν ο κανόνας και η έννοια της «κανονικής απασχόλησης». Πιο συγκεκριμένα, η σταθερή εργασία σ' έναν εργοδότη για μεγάλο χρονικό διάστημα με κανονικό μισθό και με σταθερές ώρες ημερήσιας εργασίας δεν ήταν παρά ένας αναχρονισμός. Ως το τέλος σχεδόν του 19^{ου} αιώνα η οικονομία της διπλής απασχόλησης εξακολουθούσε να είναι ισχυρή, αν και η σημασία της σταδιακά

⁷ Riore M.J, (1997) Historical Perspectives and the Interpretation of Unemployment, McGraw Hill, p.1836

περιοριζόταν. Αρθρωμένη γύρω από την οικονομία της οικογένειας και την οικιακή παραγωγή, προσέφυγε σε έναν εσωτερικό καταμερισμό της συνολικής οικογενειακής εργασίας που περιλάμβανε τις περιοδικές μετακινήσεις των ανδρών τεχνιτών και την είσοδο των νέων γυναικών και των νέων ανδρών στο υπηρετικό προσωπικό της βικτοριανής αστικής τάξης.⁸ Σε μια τέτοια οικονομία τα προβλήματα της ανεργίας ήταν περιθωριακά. Οι περίοδοι έντονης εργασίας όπως εκείνη της συγκομιδής, εναλλάσσονταν με περιόδους χαλαρής δραστηριότητας στις οποίες λίγος χρόνος ήταν αφιερωμένος στις παραγωγικές προσπάθειες. Το πρόβλημα αυτών των κοινωνιών θα μπορούσε να θεωρηθεί ως πρόβλημα υποαπασχόλησης παρά ως πρόβλημα ανεργίας. Ο άνεργος δεν ήταν παρά ένας ακόμη «φτωχός» σε μια κοινωνία γενικευμένης πενίας και ανασφάλειας.

Η ανεργία αφορούσε μικρές κατηγορίες εργαζομένων σε κλάδους που είχαν πετύχει μια πρώιμη συγκέντρωση μεγάλου αριθμού εργαζομένων σε λίγες επιχειρήσεις και για μεγάλο χρονικό διάστημα. Αυτές ήταν οι ομάδες που υπόκειντο στις έντονες διακυμάνσεις της οικονομικής δραστηριότητας και εμφάνιζαν ευπάθεια στην ανεργία. Το ίδιο ισχύει και για τους ανεξάρτητους ή μισθωτούς ειδικευμένους τεχνίτες. Δεν είναι τυχαίο ότι αποτελούν και τις ομάδες όπου αναπτύσσεται το συνδικαλιστικό κίνημα ούτε είναι άνευ σημασίας το γεγονός ότι τα πρώτα ιστορικά στατιστικά στοιχεία για την ανεργία αναφέρονται στην ανεργία μεταξύ των συνδικαλισμένων εργαζομένων. Εξάλλου, ένας από τους σημαντικότερους λόγους συνδικαλιστικής κινητοποίησης ήταν η δημιουργία εργατικών ταμείων αλληλοβοήθειας για τις περιόδους που η οικονομική δραστηριότητα μειωνόταν, παρασύροντας τους μισθούς και το επίπεδο απασχόλησης. Η λέξη «ανεργία» εμφανίζεται για πρώτη φορά σε αγγλικό λεξικό στο τέλος του 19^{ου} αιώνα. Ωστόσο, σύμφωνα με τον E.P. Thomson οι λέξεις «άνεργος» και «ανεργία» χρησιμοποιούνται στα κείμενα

⁸ Scratch M. William (2000), Μακροοικονομική: Μια εισαγωγή σε προχωρημένες μεθόδους, Εκδόσεις Κριτική

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

των εργατικών κινήματων από τις δεκαετίες του 1820 και 1830.⁹ Οι προσπάθειες του εργατικού κινήματος εντείνονται στο τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα και στις αρχές του 20^{ου} αλλάζοντας το χαρακτήρα του συνδικαλιστικού κινήματος από συνδικαλισμό των τεχνιτών σε συνδικαλισμό που αντιδρά στην εκμηχάνιση της παραγωγικής διαδικασίας. Τα συνδικάτα αυτά από επαγγελματικά πλέον μετατρέπονται σε εργοστασιακά.

Την ίδια περίοδο η μισθωτή απασχόληση αποκτά τα τυπικά χαρακτηριστικά της, η εργασία γίνεται κανονική αφού η συγκέντρωση της παραγωγής, τα εργοστάσια, η μεγαλύτερη εκμηχάνιση και η επιστημονική οργάνωση της εργασιακής διαδικασίας συγκεντρώνουν μεγάλο αριθμό μισθωτών σε

ενιαίους χώρους εργασίας , επιτρέπουν τη βιομηχανική παραγωγή με την απασχόληση ημειδικευμένης και ανειδίκευτης εργασίας , απαιτούν την πρόσδεση του εργαζομένου με τη δουλειά και την επιχείρηση. Η αγορά εργασίας αναλαμβάνει ουσιαστικά τον κυρίαρχο ρόλο της ως μηχανισμός κατανομής της εργασίας σε μια καθαρή μορφή μισθωτής απασχόλησης. Σ' αυτήν την περίοδο η ανεργία αναδεικνύεται σε κοινωνικό πρόβλημα το οποίο για πρώτη φορά είναι διακριτό από τη φτώχεια. Επιπλέον, για πρώτη φορά στη δεκαετία του '20 απασχολείται η θεωρητική οικονομική σκέψη συστηματικά καθώς, εκατό χρόνια μετά τον Ρικάρντο, ακολουθεί η διατύπωση μιας πρώιμης αντίληψης τεχνολογικής ανεργίας.

⁹David B(2000), Αρχές Οικονομικής, Κριτική, σελ. 34

2.3 Επίλογος

Κλείνοντας την ενότητα αυτή διαπιστώνουμε τελικά ότι το είδος της ανεργίας μεταβάλλεται ακολουθώντας τους μετασχηματισμούς των οικονομικών δομών. Συνεπώς η κατανόηση μιας πληθώρας σύγχρονων φαινομένων γίνεται αποτελεσματικότερη όταν μπορέσουμε να τα αντιληφθούμε ως φαινόμενα επαναλαμβανόμενα στην ιστορική αναδρομή. Μπορούμε έτσι να τα κατανοήσουμε ως φαινόμενα μόνιμα, δυνητικά παρόντα, φαινόμενα εγγραφόμενα στη δομή του οικονομικού συστήματος και ταυτοχρόνως μπορούμε να επισημάνουμε τους ειδικούς παράγοντες που επιτρέπουν κάθε φορά την εμφάνιση τους. Όσον αφορά τη μορφή της ανεργίας στη σύγχρονη εποχή μπορούμε να διακρίνουμε τέσσερις ομάδες κριτηρίων ταξινόμησής της σε διάφορες κατηγορίες ανάλογα με τα αίτια που την προκαλούν, τις πολιτικές που την αντιμετωπίζουν, το χρόνο που διαρκεί και την ομάδα στην οποία ανήκει ο άνεργος. Με τις κατηγορίες αυτές αλλά και με τις διαστάσεις που έχει λάβει το φαινόμενο της ανεργίας θα ασχοληθούμε εκτενέστερα στα επόμενα κεφάλαια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

3.1 Εισαγωγή

Η θεωρητική ανάλυση της ανεργίας αλλά και η εμπειρική έρευνα βοήθησαν στο να μπορούμε πλέον να διακρίνουμε τέσσερις ομάδες κριτηρίων ταξινόμησής της, ανάλογα με:¹⁰

1. Τα αίτια που την προκαλούν
2. Τις πολιτικές που την αντιμετωπίζουν
3. Το χρόνο που διαρκεί και
4. Την ομάδα στην οποία ανήκει ο άνεργος.

Η χρησιμοποίηση των εναλλακτικών κριτηρίων που χρησιμοποιούνται για την ταξινόμηση και την περιγραφή της ανεργίας δεν πρέπει να μας εμποδίζει να διακρίνουμε τα κοινά στοιχεία που ενυπάρχουν σε κάθε ταξινομητικό σύστημα. Ουσιαστικά, το μέλημα αυτής της ταξινομικής προσπάθειας έγκειται στην εξακρίβωση της βαρύτητας της ανεργίας στην κοινωνική και οικονομική ζωή και κατά συνέπεια, στον καθορισμό των αιτιών που την προκαλούν. Επομένως μπορούμε να ισχυριστούμε ότι βασικό και κυρίαρχο κριτήριο είναι αυτό βάσει του οποίου η ανεργία ταξινομείται ανάλογα με τα αίτια που την προκαλούν. Και γι' αυτό το λόγο η ανάλυσή μας στρέφεται κυρίως γύρω από αυτό.

3.2 Ταξινομήσεις της ανεργίας βάσει των αιτιών που την προκαλούν

Η ανεργία οφείλεται σε πολλά αίτια. Η κατανόηση των αιτιών που προκαλούν την ανεργία δεν έχει μόνον αναλυτικό ενδιαφέρον αλλά και άμεσα πολιτικό. Ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε τους παράγοντες που προκαλούν την

¹⁰ Kelvin P(2002), Work as a source of identity: The implications of unemployment, Department of Psychology, University College, London, Volume 9, Issue, pages 2 - 11

ανεργία καθορίζει τα μέτρα πολιτικής που επιβάλλεται να ληφθούν για την καταπολέμηση της ανεργίας. Ταυτοχρόνως, η ανεργία ταξινομείται σε είδη ή μορφές ανεργίας αναλόγως των αιτιών που την προκαλούν. Οι οικονομολόγοι αποδίδουν την εμφάνιση της ανεργίας σε πληθώρα παραγόντων. Είναι χαρακτηριστικό ότι, όπως αναφέρεται σε μια μελέτη, προσδιορίζονται περισσότερες από εβδομήντα κατηγορίες ανεργίας καθεμία εκ των οποίων αντιστοιχεί και σε διαφορετικούς παράγοντες που την προκαλούν.

Μια ουσιώδης διάκριση μεταξύ των ειδών ανεργίας είναι εκείνη ανάμεσα στην ηθελημένη ή εκούσια ανεργία και στην αθέλητη ή ακούσια ανεργία. Η διάκριση αυτή βασίζεται στην άποψη ότι ένας αριθμός ανέργων παραμένει στην κατάσταση της ανεργίας και καταγράφεται στις στατιστικές των ανέργων παρά την έλλειψη επιθυμίας να βρει εργασία κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Κατά συνέπεια, η εγγεγραμμένη ανεργία υπερεκτιμά το μέγεθος της πραγματικής ανεργίας κατά τον αριθμό των ανέργων που προτιμούν να παραμείνουν επί του παρόντος άνεργοι για διάφορους λόγους, παρά να εργασθούν.

Σύμφωνα με τον ορισμό της ηθελημένης ανεργίας που έχει διατυπωθεί, δηλ. ότι: «ένας άνεργος είναι εκούσια άνεργος, όταν ενώ του έχει προσφερθεί μια εργασία που μπορεί να αναλάβει συνεχίζει να ψάχνει για μια καλύτερη δουλειά με υψηλότερο μισθό, χωρίς να αποδεχθεί την προσφορά που του έγινε». Από την άλλη πλευρά, η ακούσια ανεργία οφείλεται στην αδυναμία να βρεθεί εργασία παρά την επιθυμία του ανέργου. Σύμφωνα με τον ορισμό που χρησιμοποιεί ο Rees «ένας άνεργος είναι ακούσια άνεργος, όταν θα ήταν πρόθυμος να εργασθεί σε μια εργασία για την οποία έχει τα κατάλληλα

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

προσόντα και με τον τρέχοντα μισθό ή και με χαμηλότερο μισθό, αλλά δεν μπορεί να βρει μια τέτοια δουλειά».¹¹

Σε σημαντικό βαθμό η ανεργία αυτής της μορφής είχε ταυτιστεί με την κεϋνσιανή ανεργία, δηλαδή την ανεργία που οφείλεται σε ανεπαρκή συνολική ζήτηση για προϊόντα. Οι οικονομολόγοι θεωρούσαν, μετά τη δημοσίευση της Γενικής Θεωρίας του Keynes και μέχρι τη δεκαετία του '70, την ακούσια ανεργία που οφειλόταν στην ελλιπή ζήτηση για προϊόντα ως την σημαντικότερη μορφή ανεργίας. Αν και οι θεωρήσεις φαίνονται αντιθετικές, η κλασική και η κεϋνσιανή αντίληψη της ανεργίας δεν αμφισβητούν η μεν πρώτη, τη δυνατότητα εμφάνισης ανεργίας λόγω ελλιπούς ζήτησης για προϊόντα και η δεύτερη την ύπαρξη ηθελημένης ανεργίας. Το πεδίο της διαμάχης αφορά τα σχετικά μεγέθη και τη διάρκεια της ανεργίας δηλαδή πόσο τμήμα από τη συνολική ανεργία οφείλεται στην ελλιπή ζήτηση για προϊόντα και πόσο σύντομα το οικονομικό σύστημα θα μπορέσει να απορροφήσει αυτήν την ανεργία.

3.2.1 Ανεργία τριβής

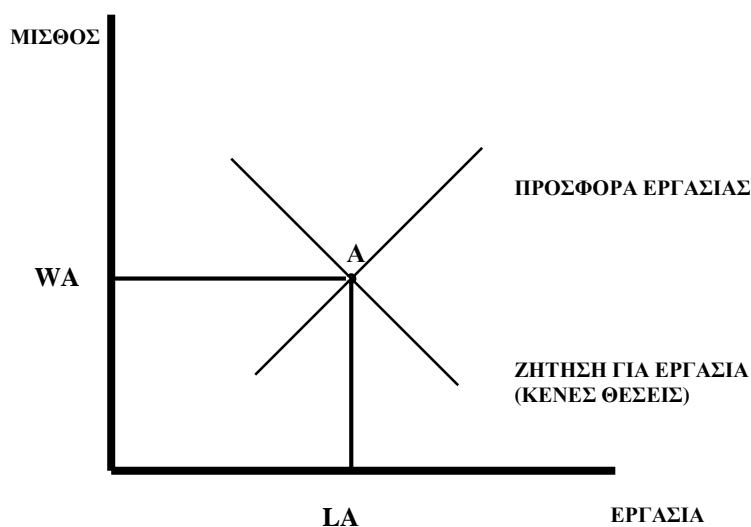
Η ανεργία τριβής οφείλεται στο χρονικό διάστημα που μεσολαβεί, καθώς ένας εργαζόμενος μετακινείται από μια δουλειά σε μια άλλη. Επομένως, σε κάθε χρονική στιγμή θα υπάρχει ένας αριθμός ανέργων των οποίων η ανεργία θα οφείλεται στο γεγονός ότι η εγκατάλειψη της μιας δουλειάς και η ανεύρεση της επόμενης δε γίνεται αστραπιαία.¹² Συνεπώς, η εμφάνιση της ανεργίας τριβής είναι αποτέλεσμα των ατελειών στην προσαρμογή της αγοράς εργασίας και ειδικότερα, της έλλειψης αυτόματης κινητικότητας της εργασίας .

¹¹.Rees A. (1993),The economics of Work and Pay, McGraw Hill,p.113

¹² Δεδουσόπουλος, Α. (2001): Το Φαινόμενο της Μακροχρόνιας Ανεργίας στην Ελλάδα, Αθήνα, ΟΑΕΔ.

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Όπως εύστοχα παρατηρεί ο James Hughes «οι άνεργοι που αντιμετωπίζουν ανεργία τριβής είναι οι άνεργοι για τους οποίους υπάρχουν αντίστοιχες θέσεις εργασίας». Οι διαθέσιμες αυτές θέσεις εργασίας είναι ευλόγως κατάλληλες για τα προσόντα και τις εργασιακές δεξιότητες των ανέργων, είναι σχετικά κοντά στον τόπο κατοικίας τους και αμείβονται με τον καθιερωμένο μισθό. Κατά συνέπεια «η ανεργία τριβής μπορεί να υπάρχει μόνο ταυτόχρονα με διαθέσιμες κενές θέσεις εργασίας» γεγονός που σημαίνει ότι η διάρκεια της ανεργίας τριβής είναι μικρή άρα η ανεργία τριβής είναι βραχυχρόνια ανεργία. Η κατανόηση της ανεργίας τριβής διευκολύνεται από το Διάγραμμα 3.1.

Διάγραμμα 3.1: Γραφική Απεικόνιση της Ανεργίας Τριβής

Πηγή: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, Ανεργία Τριβής, <http://www.cso.auth>

Το παραπάνω διάγραμμα παρουσιάζει την προσφορά εργασίας και τη ζήτηση για εργασία σε μια αγορά και σε δεδομένη χρονική στιγμή. Η ζήτηση για εργασία, όπως αυτή εκφράζεται από τις επιχειρήσεις, μετράται σε κενές θέσεις διαθέσιμες να πληρωθούν από τους ενδιαφερόμενους να εργασθούν. Επιπλέον, η αγορά εργασίας βρίσκεται σε κατάσταση ισορροπίας με την έννοια ότι στο επίπεδο μισθού η προσφορά εργασίας εκ μέρους των εργαζομένων αντιστοιχεί στη ζήτηση για εργασία από την πλευρά των επιχειρήσεων.

Ορισμένες από τις κενές θέσεις καταλαμβάνονται από αυτούς που επιθυμούν να εργασθούν στον ισχύοντα μισθό, ενώ ένας αριθμός κενών θέσεων μένει αδιάθετος λόγω της έλλειψης πληροφόρησης των εργοδοτών και των εργαζομένων. Στον αριθμό αυτόν, των κενών θέσεων, αντιστοιχούν ισάριθμοι άνεργοι οι οποίοι επιθυμούν να εργασθούν στον ισχύοντα μισθό αλλά, δεν μπορούν να πληροφορηθούν την ύπαρξη κενών θέσεων που ακόμα υπάρχουν. Το μέγεθος της ανεργίας τριβής εξαρτάται από τον αριθμό των ανέργων που βρίσκονται σε φάση μετάβασης από τη μία εργασία στην άλλη και από το μέσο χρόνο που διαρκεί η περίοδος ανεύρεσης της νέας εργασίας.¹³

Θα πρέπει να αναφερθεί ότι ο αριθμός των ανέργων που αντιμετωπίζουν ανεργία τριβής ακολουθεί τις κυκλικές διακυμάνσεις της οικονομίας, καθώς αυξάνεται στις περιόδους άνθισης της οικονομίας και συρρικνώνεται στις περιόδους ύφεσης. Επίσης ο χρόνος που διαρκεί η αναζήτηση της νέας εργασίας εξαρτάται από τις κυκλικές διακυμάνσεις καθώς μειώνεται στην περίοδο άνθισης όταν οι θέσεις απασχόλησης που είναι διαθέσιμες αυξάνονται ενώ αντίθετα, αυξάνεται στην περίοδο της ύφεσης όταν οι διαθέσιμες θέσεις εργασίας σπανίζουν και ο εντοπισμός τους από τους άνεργους γίνεται δυσκολότερος. Επομένως, ο αριθμός των ανέργων με ανεργία τριβής και ο μέσος χρόνος διάρκειας της ανεργίας τριβής ακολουθούν αντίθετες κατευθύνσεις κατά την περίοδο του οικονομικού κύκλου. Η αντιθετική αυτή συμπεριφορά όμως κατά τη διάρκεια του οικονομικού κύκλου θεωρείται συχνά ότι αλληλοεξουδετερώνεται αφήνοντας το επίπεδο ανεργίας τριβής σταθερό. Πέραν όμως από τις περιοδικές κυκλικές διακυμάνσεις της οικονομικής δραστηριότητας η ανεργία τριβής εξαρτάται και από δομικούς παράγοντες όπως:¹⁴

§ Η διάχυση των πληροφοριών για τις διαθέσιμες κενές θέσεις εργασίας

¹³ Σακέλλης, Γ. (1995): Εσωτερικές Αγορές Εργασίας, Έλεγχος της Παραγωγικής Διαδικασίας και Εργατικά Συνδικάτα, Ο Πολίτης, Τεύχος 69-70, Οκτώβριος.

¹⁴ Δεδουσόπουλος, Α. (2000): Η Κρίση στην Αγορά Εργασίας - Θεωρίες της Ανεργίας, Εκδόσεις Τυπωθήτω.

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

§ Το κόστος απόκτησης τέτοιων πληροφοριών και

§ Η διαθεσιμότητα των επιδομάτων ανεργίας και συμπληρωματικής οικονομικής βοήθειας προς τους άνεργους.

3.2.2 Διαρθρωτική ανεργία

Η διαρθρωτική ανεργία οφείλεται στην αναντιστοιχία μεταξύ των εργασιακών δεξιοτήτων και των προσόντων που διαθέτουν οι άνεργοι και των απαιτήσεων των εργοδοτών για δεξιότητες και προσόντα προκειμένου να συμπληρώσουν κενές θέσεις εργασίας. Συνεπώς, η διαρθρωτική ανεργία προϋποθέτει την ύπαρξη κενών θέσεων εργασίας, όπως και η ανεργία τριβής, όμως υπάρχει ταυτόχρονα αδυναμία από την πλευρά των ανέργων να καταλάβουν τις διαθέσιμες κενές θέσεις εξαιτίας της αναντιστοιχίας προσόντων-απαιτήσεων.

Επιπροσθέτως, η διαρθρωτική ανεργία οφείλεται σε διαρθρωτικές μεταβολές που λαμβάνουν χώρα στο οικονομικό σύστημα. Τέτοιες μεταβολές μπορεί να είναι τεχνολογικές, οργανωτικές ή αλλαγές του καταναλωτικού προτύπου, μεταβολές που ακολουθούν οι επιχειρήσεις ή μεταβολές στη γεωγραφική κατανομή των επιχειρήσεων και της παραγωγής. Οι μεταβολές αυτές προέρχονται από την πλευρά της ζήτησης για εργασία και με βάση αυτές καλούνται να προσαρμόσουν οι άνεργοι τις εργασιακές δεξιότητες και τα προσόντα τους.

Συνήθως η διαρθρωτική ανεργία εκφράζεται με τη συγκέντρωση της ανεργίας σε συγκεκριμένες ομάδες του εργατικού δυναμικού π.χ., στους εργαζόμενους ενός κλάδου ή μιας ειδικότητας ή στους εργαζόμενους μιας γεωγραφικής

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

περιοχής που συγκεντρώνει υψηλό ποσοστό απασχόλησης σε κλάδους που φθίνουν ή που αλλάζουν τόπο εγκατάστασης.¹⁵

Στη μεταπολεμική οικονομική σκέψη η διαρθρωτική ανεργία αποτελούσε μία ακραία μορφή της ανεργίας τριβής. Η ανεργία αυτή οφειλόταν στην έλλειψη κινητικότητας της εργασίας διότι οι εργαζόμενοι έπρεπε να αποκτήσουν νέες εργασιακές δεξιότητες και προσόντα, καλύτερη εκπαίδευση, εργασιακή εμπειρία αλλά και να μετακινηθούν γεωγραφικά, καλύπτοντας έτσι μεγάλες αποστάσεις κατοικίας και χώρου εργασίας. Οι αναγκαίες αυτές προσαρμογές ήταν περισσότερο οδυνηρές και απαιτούσαν σαφώς μεγαλύτερο χρόνο από την αναζήτηση μίας κατάλληλης θέσης που ήταν διαθέσιμη, στην περίπτωση της ανεργίας τριβής αλλά ουσιαστικά αυτή ήταν το μόνο στοιχείο που διαφοροποιούσε την ανεργία τριβής από τη διαρθρωτική ανεργία.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι πολλοί μελετητές ήρθαν σε αντιπαράθεση όσον αφορά την έννοια της ανεργίας ως προς τα αίτια που τη στοιχειοθετούν. Στη συνέχεια παρατίθεται η άποψη του Standing ο οποίος σύμφωνα με μαρτυρίες υπήρξε και ο ίδιος επιφυλακτικός. Εν συντομία αποδίδει τη διαρθρωτική ανεργία στους εξής παράγοντες:¹⁶

Ø Στη μεταβολή της κλαδικής διάρθρωσης της απασχόλησης, η οποία μεταβάλλεται όταν αλλάζει η ζήτηση για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να προκληθεί ανεργία και ταυτόχρονα έλλειψη ζήτησης για τις ειδικότητες των ανέργων.

Ø Στη σταδιακή αύξηση των απαιτήσεων της παραγωγής για εργασιακές δεξιότητες, τάση η οποία εκφράζεται με τη μείωση της συμμετοχής ανειδίκευτων εργατών στην παραγωγική διαδικασία και στη δομή της απασχόλησης με την αύξηση της συμμετοχής των ειδικευμένων.

Ø Στις γεωγραφικές αναντιστοιχίες μεταξύ κενών θέσεων και ανέργων.

¹⁵ Δεδουσόπουλος, Α. (2001): Το Φαινόμενο της Μακροχρόνιας Ανεργίας στην Ελλάδα, Αθήνα, ΟΑΕΔ.

¹⁶ Γλυτσός, Ν. (2002): Τάσεις και Προοπτικές Εξέλιξης του Εργατικού Δυναμικού στην Ελλάδα, ΕΚΚΕ.

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Ø Στους πληθυσμιακούς - δημογραφικούς παράγοντες που οδηγούν στην αλλαγή της σύνθεσης του εργατικού δυναμικού με την αυξημένη συμμετοχή ομάδων με μικρές ή υποδεέστερες εργασιακές δεξιότητες.

Ø Σε θεσμικές ακαμψίες που εκδηλώνονται μέσα από την ακαμψία του κόστους της εργασίας για τις επιχειρήσεις. Στους παράγοντες αυτούς περιλαμβάνονται οι περιορισμοί απολύσεων, το κόστος προσλήψεων, τα επιδόματα ανεργίας, τα βοηθήματα και η θεσμοθέτηση του ελάχιστου μισθού κ.τ.λ.

Ø Στην αύξηση του τμήματος των ανέργων που δεν μπορούν ή δε θέλουν να εργασθούν και

Ø Στη διαδικασία αναδιάρθρωσης του κεφαλαίου.

3.2.3 Εποχική ανεργία

Σύμφωνα με τον ορισμό που δίνουν οι Stapsford και Tzannatos «εποχική ανεργία είναι εκείνη που οφείλεται στο χαμηλότερο επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας που συμβαίνει σε ορισμένους κλάδους της οικονομίας συγκεκριμένες εποχές του χρόνου».¹⁷ Η εποχική διακύμανση της οικονομικής δραστηριότητας και κατά συνέπεια, της απασχόλησης και της ανεργίας είναι χαρακτηριστικό κλάδων που επηρεάζονται από την εναλλαγή των εποχών και των καιρικών φαινομένων και επαγγελμάτων προσδεμένων με αυτούς τους κλάδους. Χαρακτηριστικά επαγγέλματα που εμφανίζουν εποχική ανεργία είναι τα τουριστικά επαγγέλματα, οι οικοδόμοι, οι εργάτες γης και, στην Ελλάδα κατά την τελευταία δεκαετία, οι αναπληρωτές καθηγητές της μέσης εκπαίδευσης και οι δάσκαλοι.

¹⁷ Stapsford D. and Tzannatos Z. (1993) "The Economics of the Labor Market", London: Macmillan.

3.2.4 Ανεργία ελλιπούς ζήτησης

Η ανεργία ελλιπούς ζήτησης ή κυκλική ανεργία έχει στενά συνδεθεί με την κεϋνσιανή θεωρία για τη μακροοικονομική ισορροπία στη βραχυχρόνια περίοδο. Η κυκλική ανεργία οφείλεται στην ελλιπή συνολική ζήτηση για προϊόντα η οποία προκαλεί μειωμένη ζήτηση για εργασία και επομένως ανεργία. Εξαιτίας της, το συνολικό εισόδημα από την εργασία είναι μικρότερο με συνέπεια τη μειωμένη καταναλωτική δαπάνη των ιδιωτών. Έτσι, το οικονομικό σύστημα αναπαράγει τις συνθήκες που δημιουργούν την ανεργία χωρίς να υπάρχει ένας εγγενής μηχανισμός που να επαναφέρει το επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας και το επίπεδο απασχόλησης στα επίπεδα πλήρους απασχόλησης. Επίσης, η ανεργία ελλιπούς ζήτησης είναι μια μορφή ακούσιας ανεργίας. Ο άνεργος παραμένει άνεργος παρά την επιθυμία του να εργαστεί.

3.2.5 Τεχνολογική ανεργία

Ως τεχνολογική ανεργία θεωρείται κάθε ανεργία η οποία οφείλεται στην άμεση αντικατάσταση της ανθρώπινης εργασίας από μηχανές. Θα πρέπει όμως να αναφέρουμε ότι οι απόψεις δίστανται όσον αφορά το ρόλο της τεχνολογίας στην ανεργία. Υπάρχει η ομάδα εκείνη που υποστηρίζει ότι η ανεργία είναι αποτέλεσμα των ραγδαίων τεχνολογικών καινοτομιών που προσφέρει ο αυτοματισμός, η επέκταση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και οι σύγχρονες τηλεπικοινωνίες. Υπάρχει επίσης, η ομάδα εκείνη που υποστηρίζει ότι οι τεχνολογικές εξελίξεις διαβλέπουν στην απελευθέρωση του ανθρώπου από τα δεσμά και το βάρος της εργασίας. Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι για το σύνολο των οικονομολόγων η τεχνολογική ανεργία δεν υπάρχει σε μία καθαρή

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

της μορφή. Συνοδεύει πάντοτε άλλες μορφές ανεργίας όπως η κυκλική ανεργία, η διαρθρωτική κ.λπ.¹⁸

3.3 Επίλογος

Τελειώνοντας αυτό το κεφάλαιο θα θέλαμε να εξάγουμε ένα γενικότερο συμπέρασμα, απόσταγμα των παραπάνω. Η ανεργία από χώρα σε χώρα και από χρόνο σε χρόνο έχει τη δική της ιδιαίτερη μορφολογία. Συνεπώς, γίνεται αυτονόητο ότι κάθε φορά χρειάζεται έναν πρωτότυπο συνδυασμό πολιτικών για να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά. Όσον αφορά στην κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα αλλά και στις προσπάθειες που γίνονται από τις εκάστοτε κυβερνήσεις για την αντιμετώπισή της, είναι στοιχεία που αποτελούν αντικείμενο ανάλυσης των επόμενων κεφαλαίων.

¹⁸ Silber J. and Weber, M. (1999) 'Labor market discrimination: are there significant differences between the various decomposition procedures?', Applied Economics, Vol.31, pp.359 – 365.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΤΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΗ

4.1 Εισαγωγή

Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι όλες οι οικονομίες της αγοράς υφίστανται διακυμάνσεις στην οικονομική τους δραστηριότητα όταν αυξάνεται η ανεργία ή όταν ταχεία αύξηση στην προσφορά χρήματος ή στη δαπάνη οδηγεί σε αυξανόμενο και υψηλό πληθωρισμό. Μέσα απ' αυτό το κεφάλαιο θα αναπτύξουμε το κεϋνσιανό υπόδειγμα του πολλαπλασιαστή το οποίο αποτελεί και την απλούστερη προσέγγιση στην κατανόηση του τρόπου, όπου οι μεταβολές της συνολικής ζήτησης επηρεάζουν το εθνικό προϊόν.

4.2 Ιστορική προσέγγιση της Κεϋνσιανής Θεωρίας

Οι αλλαγές που έγιναν τη δεκαετία 1970 και 1980 οδήγησαν στην επανεξέταση βασικών μακροοικονομικών θεωριών. Το τέλος της κυριαρχίας της Κεϋνσιανής Θεωρίας / Σχολής λόγω της θεωρητικής και της εμπειρικής αδυναμίας να εξηγήσει τις οικονομικές εξελίξεις-φαινόμενα των παραπάνω δεκαετιών, επιτάχυνε περαιτέρω την ανάπτυξη νέων θεωρητικών κατευθύνσεων. Έτσι τρεις βασικές κατευθύνσεις εξερευνήθηκαν σα συνέχεια της κρατούσης «Κεϋνσιανής-Νεοκλασικής» σύνθεσης που εφαρμόζονταν κατά τη διάρκεια της «Χρυσής Δεκαετίας» (Golden Age) του 1950 και 1960:¹⁹

- Η πρώτη είναι η αναγέννηση της Κλασικής Οικονομικής σκέψης με τη μορφή του «Νέου Κλασικού Μοντέλου» (New-Classical Model).

¹⁹ Προδρομίδης Κ. (1998), «Αρχές Οικονομικής Πολιτικής», Μπένος, Αθήνα

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

- Η δεύτερη κατεύθυνση είναι αυτή που αναδείχθηκε μέσα από την επανεξέταση της θεωρίας του Κέυνς, η οποία βασίστηκε στην προσέγγιση της Μακροοικονομικής μέσω σταθερών τιμών (fixed-price approach).
- Η τρίτη ερευνητική κατεύθυνση είναι αυτή η οποία ανέπτυξε τη μακροοικονομική της ανάλυση στη βάση της μικροοικονομικής θεωρίας του ατελούς ανταγωνισμού, η κεντρική ιδέα της οποίας είναι η ανταγωνιστική διεκδίκηση του κατά κεφαλήν παραγόμενου εθνικού προϊόντος από τους κατέχοντες μονοπωλιακή δύναμη όπως τα Συνδικάτα και οι Επιχειρήσεις οι οποίες, διαμορφώνουν τις τιμές. Μέσω της προσέγγισης αυτής συνάγεται το επίπεδο ανεργίας στο επίπεδο ισορροπίας μιας οικονομίας.

Η ταυτόχρονη εμφάνιση κατά τη δεκαετία του '70, των φαινομένων του πληθωρισμού και της ανεργίας στις μεγάλες βιομηχανικές οικονομίες αποτέλεσε πρόκληση όχι μόνο στους ασκούντες οικονομική πολιτική αλλά και στους θεωρητικούς οικονομολόγους. Οι ρυθμοί ανάπτυξης είχαν μειωθεί κατά το ήμισυ, η ανεργία είχε διπλασιασθεί ενώ ο πληθωρισμός επιταχυνόταν (φαινόμενο στασιμοπληθωρισμού - stagflation). Ταυτόχρονα οι οικονομίες αυτές είχαν μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ τους όσον αφορά τις οικονομικές επιδόσεις.²⁰ Κατά τη «Χρυσή Δεκαετία» του 1950 και 1960 υπήρξε ευρεία συναίνεση μεταξύ των μακροοικονομολόγων για τον τρόπο λειτουργίας της οικονομίας. Στην καρδιά αυτής της συναίνεσης ήταν το «Κεϋνσιανό-Νεοκλασικό» μοντέλο της Συνολικής Ζήτησης. Η προσοχή της έρευνας είχε στραφεί στο να διαγνωσθούν θεωρητικά και εμπειρικά οι προσδιοριστικοί παράγοντες της Συνολικής Ζήτησης δηλαδή, η κατανάλωση, η επένδυση, η προσφορά και η ζήτηση χρήματος. Λιγότερη προσοχή δόθηκε στην πλευρά της προσφοράς στην οικονομία.

²⁰ Θεοφάνης Μ. Σαραντίδης Σ, (1998), «Αρχές Οικονομικής Επιστήμης», Μπένος, Αθήνα

Ο Κέυνς είχε υιοθετήσει την υπόθεση του τέλειου ανταγωνισμού στις αγορές προϊόντων όμως έδωσε έμφαση στις ατέλειες της αγοράς εργασίας. Οι ατέλειες αυτές εμπόδιζαν τη μείωση του ονομαστικού μισθού σε περίπτωση που η προσφορά εργασίας ήταν μεγαλύτερη από τη ζήτηση. Η ανάλυση που υιοθετήθηκε ήταν η γνωστή καμπύλη Phillips η οποία, παρουσίαζε την ανταλλακτική σχέση μεταξύ του ρυθμού αύξησης των ονομαστικών μισθών ή των τιμών (πληθωρισμός) και του ποσοστού της ανεργίας. Η καμπύλη Phillips έδειχνε εμπειρικά πως σε χαμηλότερα επίπεδα ανεργίας ο πληθωρισμός μισθών ήταν υψηλότερος. Το μοντέλο αυτό το οποίο δε λάμβανε υπόψιν του την πλευρά της προσφοράς, έγινε γνωστό κυρίως στις ΗΠΑ με το όνομα «Κεϋνσιανή-Νεοκλασική Σύνθεση».²¹

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω η Κεϋνσιανή θεωρία παρουσίασε θεωρητικές και εμπειρικές αδυναμίες στο να εξηγήσει τις οικονομικές εξελίξεις των καιρών. Σε θεωρητικό επίπεδο η αδυναμία αυτή εντοπίζεται στην έλλειψη μικροοικονομικής θεμελίωσης που είναι απαραίτητη για τη στήριξη της μακροοικονομικής ανάλυσης. Η συνήθης κριτική είναι πως η ακούσια ανεργία δεν είναι συμβατή με την ορθολογική συμπεριφορά των οικονομικών μονάδων. Η αδυναμία αυτή αποτέλεσε την αφετηρία της εξέλιξης των θεωριών της «Κατανάλωσης του Κύκλου Ζωής» (Life-Cycle Hypothesis) του Modigliani και του «Μόνιμου Εισοδήματος» (Permanent Income Hypothesis) του Friedman που στηρίζονται στην ορθολογική συμπεριφορά του καταναλωτή. Περαιτέρω, η Κεϋνσιανή θεωρία δε συμβιβάζεται με τη γενική ισορροπία (οι επιμέρους συναρτήσεις ζήτησης πρέπει να στηρίζονται στις σχετικές τιμές και όχι στο τρέχον εισόδημα επειδή το τελευταίο προσδιορίζεται ενδογενώς από τις τιμές και τις ποσότητες των παραγωγικών συντελεστών).

²¹ Gregory N M. (1997): «Μακροοικονομική Θεωρία», Τόμοι Α, Β, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Η μορφή της καμπύλης Phillips που υιοθετήθηκε από τους Κεϋνσιανούς κατά τη δεκαετία του 1960 είχε τέσσερα διακριτά στοιχεία:²²

- 1) Τη βαθμιαία προσαρμογή των τιμών.
- 2) Τη μακροχρόνια ανταλλακτική σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας.
- 3) Το υπόδειγμα της κλειστής οικονομίας (απουσία εξωτερικού τομέα).
- 4) Τον προσδιορισμό του εισοδήματος από τη ζήτηση.

Η προσπάθεια των Κεϋνσιανών να δημιουργήσουν τη μικροοικονομική θεμελίωση για τη δυσκαμψία των τιμών (wage-price rigidities) πάνω στα οποία στηρίζεται η Κεϋνσιανή αντίληψη, οδήγησε στη «Νέα Κεϋνσιανή Σχολή» (New Keynesian School) - που υιοθέτησε τα στοιχεία της Κεϋνσιανής ανάλυσης με ταυτόχρονη ύπαρξη ανεργίας στο επίπεδο ισορροπίας σε αντιπαράθεση με τη «Νέα Κλασική Σχολή» (New Classical School) όπου με βάση τις συνθήκες μεγιστοποίησης της ωφέλειας των ορθολογικών οικονομικών μονάδων (κέρδος παραγωγού - ευημερία καταναλωτή) επιχείρησε αντίθετα την αναβίωση της κλασικής αντίληψης.

Σε εμπειρικό επίπεδο, η καμπύλη Phillips έδειχνε την αντίστροφη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας βραχυχρόνια και μακροχρόνια. Έτσι οι οικονομικές πολιτικές βασιζόνταν κυρίως στις εκτιμήσεις των καμπύλων Phillips. Όμως τέλος του 1960 και αρχές του 1970 παρατηρήθηκε ταυτόχρονη αύξηση του πληθωρισμού και της ανεργίας στις ανεπτυγμένες οικονομίες, στην Ευρώπη και Β. Αμερική που δεν μπορούσε να εξηγηθεί από το Κεϋνσιανό μοντέλο.

Οι Friedman και Phelps υποστήριζαν την άποψη πως ο πληθωρισμός και η ανεργία δε διέπονται από μία σταθερή σχέση. Υποστήριζαν δε πως η ανεργία τείνει στο φυσικό της επίπεδο με οποιοδήποτε επίπεδο πληθωρισμού. Η αύξηση του πληθωρισμού μπορεί να μειώσει την ανεργία μόνον εφόσον οι λήπτες οικονομικών αποφάσεων (εργάτες / παραγωγοί) αντιλαμβάνονται λανθασμένα και συγχέουν την αύξηση του γενικού (απόλυτου) επιπέδου τιμών με την

²² Κατσέλη Λ. και Μαγουλά Χ. (2003), «Μακροοικονομική Θεωρία», Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

αύξηση των σχετικών τιμών των αγαθών ή της εργασίας που επιθυμούν να ανταλλάσσουν στην αγορά.

Όμως οι Friedman και Phelps υποστήριξαν πως οι λήπτες αποφάσεων δεν κάνουν τέτοια λάθη μακροχρόνια. Δηλαδή, υποστήριξαν πως οι οικονομικές μονάδες δε θεωρούν πως η αύξηση των απόλυτων τιμών συνεπάγεται την αύξηση των σχετικών τιμών και πως η εκτίμηση του πληθωρισμού μακροχρόνια γίνεται αντιληπτή με τη σχετική ακρίβεια.²³ Η συνήθης κριτική στα παραπάνω είναι πως η μακροχρόνια περίοδος είναι σημαντικά διαφορετική από τη βραχυχρόνια όπου μπορεί να υπάρξει ανταλλακτική σχέση (trade-off) μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας.

4.3 Το βασικό υπόδειγμα του πολλαπλασιαστή

Ο Μονογιός Γ., το 2000 στις σημειώσεις του σχετικά με τη Θεωρία του Πληθωρισμού και της Ανεργίας αναφέρει ότι: «Στο κλασικό μοντέλο η κατανάλωση δεν είναι συνάρτηση του επιπέδου απασχόλησης. Εξαρτάται μόνον από τον πραγματικό μισθό. Έτσι δεν υπάρχουν επιδράσεις από μία μεταβολή των επενδύσεων στο προϊόν. Αντίθετα, στο Κεϋνσιανό μοντέλο οι πολλαπλασιαστές είναι σε πλήρη λειτουργία. Η κατανάλωση δε, είναι συνάρτηση του διαθέσιμου εισοδήματος».²⁴ Με βάση το μηχανισμό του πολλαπλασιαστή, μία επερχόμενη αύξηση της επένδυσης αυξάνει το εισόδημα των καταναλωτών και επομένως οδηγεί σε μία διαδοχική αλλά φθίνουσα αλυσίδα περαιτέρω αυξήσεων της δαπάνης. Επομένως, οι μεταβολές των επενδύσεων πολλαπλασιάζονται σε μεγαλύτερες αυξήσεις προϊόντος. Επίσης, το υπόδειγμα του πολλαπλασιαστή εξηγεί πως αιφνίδιες μεταβολές σε επένδυση, εξωτερικό εμπόριο, κρατικούς φόρους και πολιτικές δαπανών μπορούν να

²³ Friedman and Phelps (1987), On the natural rate of unemployment, Atlantic Journal, Vol. 12, No2, pp.137-146

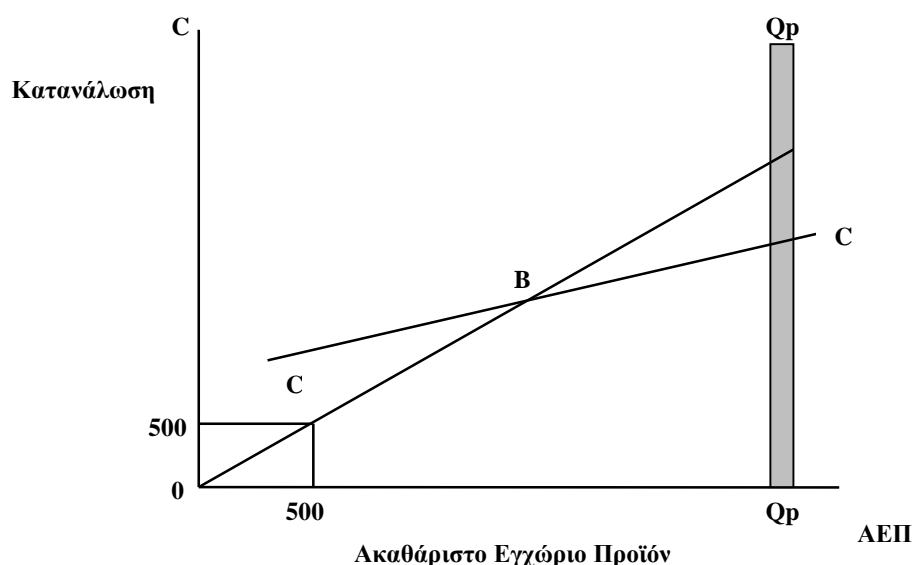
²⁴ Μονογιός Γ. (2000), «Θεωρία του Πληθωρισμού και της Ανεργίας», Πανεπιστήμιο Πάτρας, σελ 28

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

επηρεάσουν το προϊόν και την απασχόληση σε μία οικονομία με αχρησιμοποίητους πόρους. Ακολούθως, θα εξετάσουμε τον απλούστατο προσδιορισμό του πολλαπλασιαστή, εκείνον που εστιάζει στην εγχώρια ιδιωτική επένδυση σε εξοπλισμό ή δομές.²⁵

4.3.1 Προσδιορισμός προϊόντος μέσω αποταμίευσης και επένδυσης

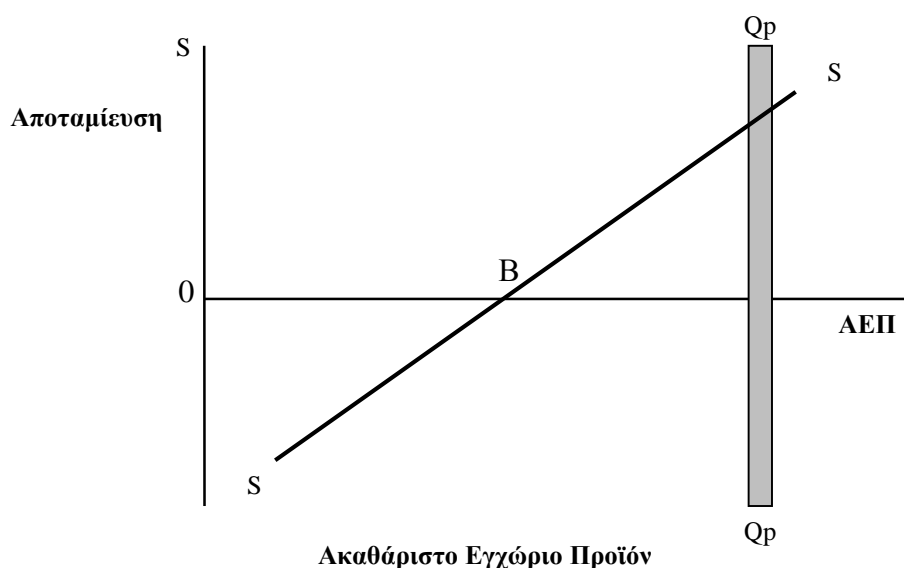
Αρχικά θα δείξουμε πως εξισορροπούνται επένδυση και αποταμίευση στο υπόδειγμα του πολλαπλασιαστή σε μία απλουστευμένη οικονομία. Στα διαγράμματα 4.1 και 4.2 απεικονίζουμε τις συναρτήσεις της Εθνικής Κατανάλωσης και της Αποταμίευσης.

Διάγραμμα 4.1: Συνάρτηση Κατανάλωσης

Πηγή: Κορρές Γ. (2000), Σημειώσεις Μακροοικονομικής: Θεωρία – Εφαρμογές - Παραδείγματα, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

²⁵ Μονογυιός Γ. (2000), «Θεωρία του Πληθωρισμού και της Ανεργίας», Πανεπιστήμιο Πάτρας, σελ 28

Διάγραμμα 4.2: Συνάρτηση Αποταμίευσης

Πηγή: Κορρές Γ.(2000), Σημειώσεις Μακροοικονομικής: Θεωρία – Εφαρμογές - Παραδείγματα, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Κάθε σημείο στην καμπύλη αποταμιεύσεων δείχνει την επιθυμητή αποταμίευση σε εκείνο το επίπεδο εισοδήματος. Οι δύο συναρτήσεις συσχετίζονται στενά: αφού $(C+S)$ ισούνται πάντα προς το διαθέσιμο εισόδημα. Στο διάγραμμα 4.1 απεικονίζεται και η γραμμή των 45° που περνάει από την αρχή των αξόνων και προκύπτει ότι η απόσταση στον έναν άξονα (OQ_p) ισούται με την απόσταση στον άλλον (OC), για αυτό ονομάζεται και γραμμική. Επομένως για κάθε σημείο που βρίσκεται πάνω στη γραμμή αυτή θα πρέπει να ισχύει η σχέση $Q_p=C$.²⁶

Γνωρίζουμε από την οικονομική θεωρία ότι η επένδυση και η αποταμίευση εξαρτώνται από εντελώς διαφορετικούς παράγοντες δηλαδή, η επένδυση εξαρτάται από παράγοντες όπως το προϊόν, τα επιτόκια, τη φορολογική πολιτική και την επιχειρηματική εμπιστοσύνη ενώ, η αποταμίευση εξαρτάται κυρίως από το διαθέσιμο εισόδημα. Εδώ, για λόγους απλοποίησης, μεταχειριζόμαστε την

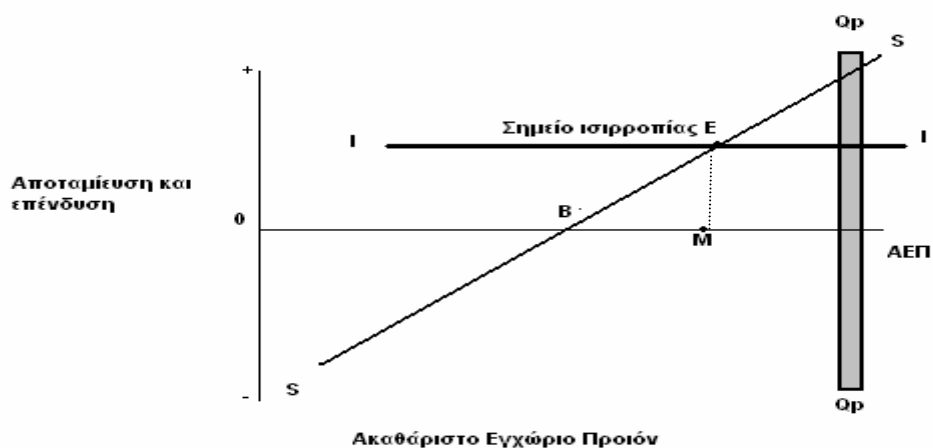
²⁶Λιανός Θ. και Μπένος Θ. (1996), «Λυμένες Ασκήσεις Μακροοικονομικής Ανάλυσης», Μπένος

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

επένδυση ως εξωγενή μεταβλητή το επίπεδο της οποίας προσδιορίζεται εκτός του υποδείγματος. Ας θεωρήσουμε ότι οι επενδυτικές ευκαιρίες είναι τέτοιες ώστε η επένδυση θα ήταν ακριβώς 200 δις ευρώ το χρόνο ανεξάρτητα από το επίπεδο του ΑΕΠ. Αυτό σημαίνει ότι αν κατασκευάσουμε μία καμπύλη επένδυσης έναντι του ΑΕΠ, αυτή θα πρέπει να είναι οριζόντια. Η περίπτωση της εξωγενούς επένδυσης απεικονίζεται στο σχήμα 4.3, όπου η καμπύλη επένδυσης σημειώνεται με (I) για να διακρίνεται από την καμπύλη της αποταμίευσης (SS). Οι καμπύλες αποταμίευσης και επένδυσης στο σχήμα αυτό, τέμνονται στο σημείο (E). Το σημείο αυτό αντιστοιχεί σε επίπεδο ΑΕΠ στο σημείο (M) και αντιπροσωπεύει το επίπεδο ισορροπίας στο υπόδειγμα του πολλαπλασιαστή. Η τομή αυτή των καμπύλων αποταμίευσης και επένδυσης είναι το επίπεδο ισορροπίας του ΑΕΠ προς το οποίο θα έλκεται το εθνικό προϊόν.

4.3.1.1 Η έννοια της ισορροπίας

Το επίπεδο ισορροπίας του εθνικού προϊόντος προσδιορίζεται από την τομή των καμπύλων αποταμίευσης και επένδυσης.

Διάγραμμα 4.3: Επίπεδο ισορροπίας του ΑΕΠ Πηγή: Κορρές Γ(2000),
Σημειώσεις Μακροοικονομικής: Θεωρία – Εφαρμογές - Παραδείγματα, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Το σημείο (E) αποκαλείται σημείο ισορροπίας διότι τα επίπεδα της αποταμίευσης, της επένδυσης και του προϊόντος αντιπροσωπεύουν τα μόνα επίπεδα στα οποία η επιθυμητή αποταμίευση των νοικοκυριών ισούται με την επιθυμητή επένδυση των επιχειρήσεων. Όταν η επιθυμητή επένδυση και η αποταμίευση δεν είναι ίσες τότε το προϊόν τείνει να προσαρμόζεται ανοδικά ή καθοδικά. Οι καμπύλες αποταμίευσης και επένδυσης του σχήματος 4.3 απεικονίζουν επιθυμητά επίπεδα. Έτσι σε επίπεδο προϊόντος (M) οι επιχειρήσεις θα θέλουν να επενδύσουν ποσότητα ίση με την κάθετη απόσταση (ME). Επίσης, τα νοικοκυριά σ' εκείνο το επίπεδο εισοδήματος επιθυμούν το ποσό (ME). Δεν υπάρχει όμως λογική αναγκαιότητα ώστε η ετήσια αποταμίευση να ισούται με τη σχεδιαζόμενη αποταμίευση. Οι άνθρωποι μπορεί να διαπράττουν λάθη ή μπορεί να προβλέπουν τα γεγονότα εσφαλμένα. Στις περιπτώσεις αυτές, η αποταμίευση ή η επένδυση αποκλίνουν από τα σχεδιασμένα επίπεδα.

Στη συνέχεια εξετάζονται δύο περιπτώσεις όπου φαίνονται οι προσαρμογές του προϊόντος έως ότου η επιθυμητή αποταμίευση και η επιθυμητή επένδυση να εξισωθούν :²⁷

A) Το σύστημα είναι στο (E), όπου η καμπύλη της επιθυμητής επένδυσης των επιχειρήσεων τέμνει την καμπύλη των αποταμιεύσεων που επιθυμούν τα νοικοκυριά. Όταν ικανοποιηθούν τα σχέδια όλων, όλοι θα ενεργήσουν όπως ενεργεί ο καθένας. Σε ισορροπία οι επιχειρήσεις δε θα συσσωρεύουν αποθέματα ούτε και οι πωλήσεις τους θα είναι τόσο έντονες ώστε να υποχρεωθούν να παράγουν περισσότερα εμπορεύματα. Έτσι, παραγωγή, απασχόληση, εισόδημα και δαπάνη θα παραμείνουν ίδια. Στην περίπτωση αυτή το σημείο (E) είναι το ΑΕΠ και σωστά μπορούμε να το αποκαλέσουμε σημείο ισορροπίας.

B) Σ' αυτήν την περίπτωση το ΑΕΠ είναι υψηλότερο από εκείνο στο σημείο (E). Ας θεωρήσουμε λοιπόν ότι βρίσκεται στα δεξιά του (M), σε εισοδηματικό επίπεδο όπου η καμπύλη της αποταμίευσης βρίσκεται υψηλότερα από την

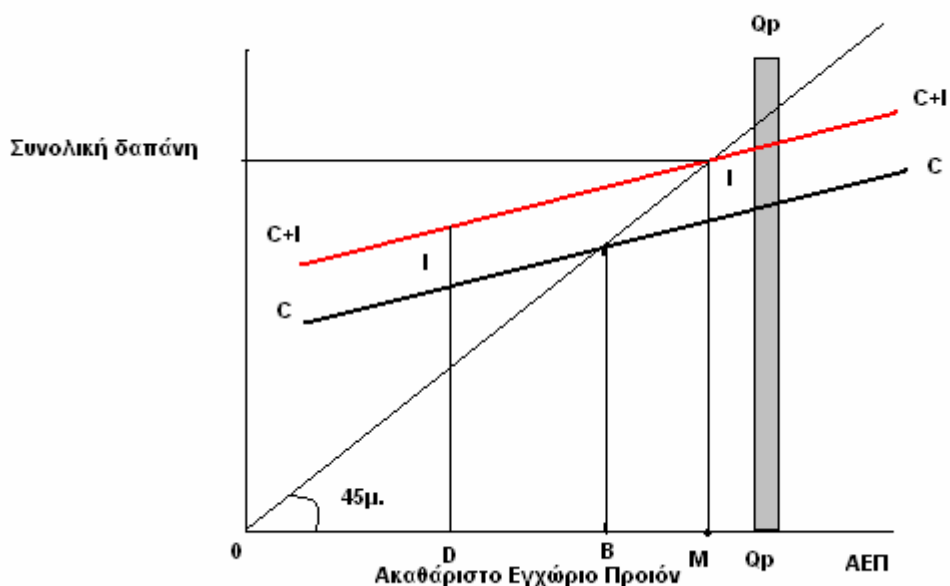
²⁷ Κώττη - Πετράκη Α. (1991), «Σύγχρονη Μακροοικονομική», Μπένος Αθήνα

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

καμπύλη της επένδυσης. Εδώ δεν πρόκειται για σημείο ισορροπίας επειδή τα νοικοκυριά αποταμιεύουν περισσότερο απ' ότι θέλουν να επενδύσουν οι εμπορικές επιχειρήσεις. Οι επιχειρήσεις θα έχουν πολύ λίγους πελάτες και μεγαλύτερα αποθέματα απούλητων εμπορευμάτων απ' ότι θα επιθυμούσαν. Η λύση στην οποία προβαίνουν λοιπόν οι επιχειρήσεις για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος είναι η περικοπή της παραγωγής και η απόλυση των εργαζομένων.

Και στις δύο περιπτώσεις οδηγούμαστε στο ίδιο συμπέρασμα όπου το μοναδικό επίπεδο ισορροπίας του ΑΕΠ βρίσκεται στο (E) και η σχεδιαζόμενη αποταμίευση ισούται με την επένδυση. Σε κάθε άλλο επίπεδο προϊόντος, η επιθυμητή αποταμίευση νοικοκυριών δε συμπίπτει με την επιθυμητή επένδυση των επιχειρήσεων. Το άνοιγμα αυτό θα οδηγήσει τις επιχειρήσεις στο να μεταβάλλουν τα επίπεδα απασχόλησης και παραγωγής τους με αποτέλεσμα το σύστημα να επανέλθει στο ΑΕΠ ισορροπίας.

4.4 Προσδιορισμός του προϊόντος μέσω κατανάλωσης και επένδυσης

Διάγραμμα 4.4: Προσδιορισμός Του Προϊόντος Μέσω Κατανάλωσης Και Επένδυσης,
Πηγή: Κατσέλη Λούκα Μαγουλά Χαρά (2003) «Μακροοικονομική Θεωρία», Εκδόσεις Gutenberg.

Η καμπύλη συνολικής δαπάνης (C+I) δείχνει το επίπεδο της επιθυμητής δαπάνης από καταναλωτές και επιχειρήσεις που αντιστοιχεί σε κάθε επίπεδο προϊόντος. Η οικονομία βρίσκεται σε ισορροπία στο σημείο όπου η καμπύλη (C+I) τέμνει τη γραμμή των 45 μοιρών στο σχήμα 4.4. Είναι σημαντικό να κατανοήσουμε γιατί το σημείο (E) είναι σημείο ισορροπίας. Ισορροπία έχουμε όταν η προγραμματισμένη δαπάνη (C+I) ισούται με το προγραμματισμένο προϊόν. Σε περίπτωση που το σύστημα επρόκειτο να αποκλίνει από την ισορροπία π.χ. σε επίπεδο προϊόντος (D) τότε με βάση το σχήμα αυτό η σχεδιασμένη δαπάνη (C+I) θα ήταν μεγαλύτερη από το προγραμματισμένο προϊόν. Αυτό σημαίνει ότι καταναλωτές θα αγόραζαν περισσότερα αγαθά απ' ό,τι θα παρήγαγαν οι επιχειρήσεις. Σε τέτοια κατάσταση ανισορροπίας οι εκάστοτε έμποροι θα αντιδρούσαν είτε με αύξηση των παραγγελιών τους, είτε με μίσθωση ανέργων, τους οποίους θα τοποθετούσαν και στη γραμμή παραγωγής.

4.5 Ο Πολλαπλασιαστής

Πολλαπλασιαστής είναι ο αριθμός με τον οποίο πρέπει να πολλαπλασιαστεί η μεταβολή της επένδυσης προκειμένου να προσδιοριστεί η προκύπτουσα μεταβολή στο συνολικό προϊόν. Απ' όσα προαναφέρθηκαν γίνεται σαφής ο ρόλος του πολλαπλασιαστή στον προσδιορισμό του εθνικού προϊόντος για μία χώρα. Παρατηρείται ότι, βραχυχρόνια το υπόδειγμά του δείχνει πως η συνολική ζήτηση, επηρεαζόμενη από την επενδυτική και την καταναλωτική δαπάνη, προσδιορίζει το ΑΕΠ. Η προσέγγιση αυτή μας βοηθά επίσης στο να κατανοήσουμε γιατί μερικές φορές οι οικονομίες δοκιμάζονται από υψηλή ανεργία.²⁸

²⁸ Θεοφάνης Μπένος: (1997), «Σύγχρονες Τάσεις στη Μακροοικονομική Θεωρία», Έκδοση Β', Μπένος

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Το κύριο σημείο που θα πρέπει να κρατήσουμε είναι ότι, όταν αυξάνεται η επένδυση σε μια οικονομία με πλεονάζουσα ικανότητα, μεγάλο μέρος της πρόσθετης δαπάνης θα καταλήξει σε πρόσθετο πραγματικό προϊόν με μικρές μόνο αυξήσεις στο επίπεδο τιμών. Έτσι, σε κατάσταση πλήρους απασχόλησης η υψηλότερη δαπάνη θα καταλήξει απλώς σε υψηλότερα επίπεδα τιμών και η ελάχιστη έως καθόλου αύξηση της ζήτησης θα καταλήξει σε υψηλότερο πραγματικό προϊόν ή απασχόληση.

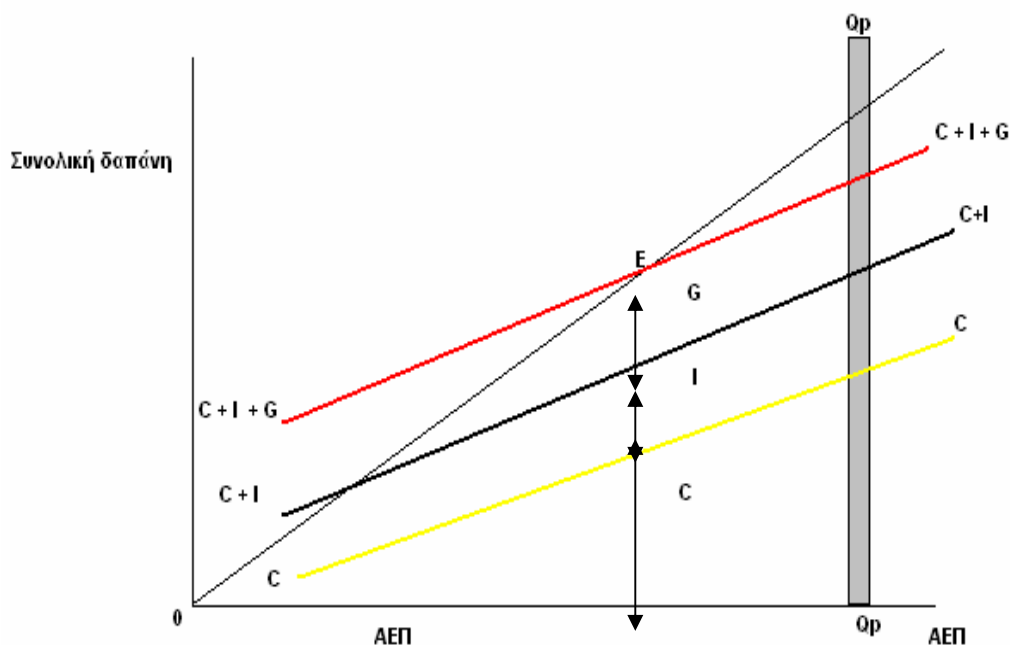
4.5.1 Ο Πολλαπλασιαστής δημοσιονομικής πολιτικής

Όπως ήδη γνωρίζουμε οι εκάστοτε κυβερνήσεις αποφασίζουν τι ποσό από το εθνικό προϊόν θα πρέπει να μοιραστεί μεταξύ συλλογικής και ιδιωτικής κατανάλωσης και πως θα πρέπει να κατανεμηθεί το βάρος της πληρωμής για συλλογικά αγαθά μεταξύ του πληθυσμού. Με την ανάπτυξη της σύγχρονης μακροοικονομικής θεωρίας αποκαλύφθηκε το γεγονός ότι η κρατική δημοσιονομική πολιτική (κρατικοί φόροι και δαπάνες) ασκεί σημαντική επίδραση στις βραχυχρόνιες κινήσεις του προϊόντος, της απασχόλησης και των τιμών. Όσον αφορά στον πολλαπλασιαστή δημοσιονομικής πολιτικής, μπορούμε να πούμε ότι, συνιστά δαπάνη μεγάλης δραστηριότητας προσομοιάζοντας πολύ με την επένδυση.

Ο πολλαπλασιαστής κρατικών επενδύσεων είναι η αύξηση του ΑΕΠ που προκύπτει από μία αύξηση ενός δολαρίου στις κρατικές αγορές αγαθών και υπηρεσιών. Μία αρχική κρατική αγορά αγαθού ή υπηρεσίας θα θέσει σε κίνηση μία αλυσίδα νέων δαπανών. Για παράδειγμα, εάν η κυβέρνηση χτίσει ένα δρόμο, οι κατασκευαστές του δρόμου θα δαπανήσουν ορισμένα από τα εισοδήματά τους σε καταναλωτικά αγαθά, που με τη σειρά τους θα αποφέρουν πρόσθετα εισοδήματα, μερικά από τα οποία θα δαπανηθούν εκ νέου. Οι κρατικές αγορές αγαθών και υπηρεσιών είναι σημαντική δύναμη στον

προσδιορισμό του προϊόντος και της απασχόλησης.²⁹ Δε θα πρέπει να παραληφθεί και η επίπτωση των φόρων στο ΑΕΠ ισορροπίας, μολονότι από μακροοικονομικής άποψης το μέγεθος των φορολογικών πολλαπλασιαστών είναι μικρότερο από εκείνο των πολλαπλασιαστών δαπανών.

Οι επιπλέον φόροι χαμηλώνουν τα διαθέσιμα εισοδήματά μας και εν συνεχεία αυτά τείνουν να μειώσουν την καταναλωτική δαπάνη μας. Σαφώς, αν οι επενδύσεις και οι κρατικές αγορές παραμείνουν ίδιες, μία μείωση της καταναλωτικής δαπάνης θα μειώσει το ΑΕΠ και την απασχόληση. Έτσι, με βάση το υπόδειγμα του πολλαπλασιαστή, υψηλότεροι φόροι χωρίς αύξηση των κρατικών αγορών θα τείνουν να μειώσουν το πραγματικό ΑΕΠ.

Διάγραμμα 4.5: Προσδιορισμός του ΑΕΠ ισορροπίας όταν προστίθενται κρατικές αγορές
Πηγή: Θεοφάνης Μπένος, (1997) «Σύγχρονες Τάσεις στη Μακροοικονομική Θεωρία», Έκδοση Β', Μπένος

²⁹ Θεοφάνης Μπένος: (1997) «Σύγχρονες Τάσεις στη Μακροοικονομική Θεωρία», Έκδοση Β', Μπένος

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Με βάση το σχήμα 4.5 , λαμβάνουμε τα εξής στοιχεία :³⁰

1. Η καμπύλη (CC) αντιπροσωπεύει το επίπεδο της συνάρτησης κατανάλωσης χωρίς φόρους. Η καμπύλη αυτή όμως δεν μπορεί να είναι η συνάρτηση κατανάλωσης επειδή οι καταναλωτές οπωσδήποτε πληρώνουν φόρους για τα εισοδήματά τους.
2. Όταν οι φόροι αυξάνονται, το (I+G) δε μεταβάλλεται, αλλά η αύξηση στους φόρους θα μειώσει το διαθέσιμο εισόδημα, μετατοπίζοντας την καμπύλη κατανάλωσης (CC) προς τα κάτω.
3. Η καμπύλη (G) είναι οι κρατικές αγορές αγαθών και υπηρεσιών. Σε αυτές δεν περιλαμβάνονται δαπάνες μεταβιβαστικές, όπως η ασφάλιση έναντι της ανεργίας, ή οι πληρωμές των κοινωνικών ασφαλίσεων.
4. Η καμπύλη (C+I+G) αφορά τις κρατικές αγορές τις οποίες προσθέτουμε στην κατανάλωση και στην επένδυση. Στο σημείο (E), όπου η καμπύλη αυτή τέμνει την καμπύλη των 45 μοιρών, βρίσκουμε το σημείο ισορροπίας του ΑΕΠ.

4.6 Επίλογος

Έχοντας ολοκληρώσει την έρευνά μας κατά ένα μέρος του κεϋνσιανού υποδείγματος του πολλαπλασιαστή θα πρέπει να επισημάνουμε ότι η επένδυση είναι σταθερή και ότι αγνοεί την επίδραση του χρήματος και της πίστης. Επιπλέον η συνολική προσφορά δε λαμβάνεται καθόλου υπόψιν και επομένως δεν έχουμε τρόπο να αναλύσουμε πως οι αυξήσεις της επένδυσης διαιρούνται μεταξύ τιμών και προϊόντος. Πρόκειται για ζητήματα ουσιαστικά για την κατανόηση της σύγχρονης μακροοικονομικής θεωρίας. Προτού όμως, μπορέσουμε να ενσωματώσουμε τα ρεαλιστικά αυτά στοιχεία, πρέπει να γνωρίσουμε τη νομισματική θεωρία και πολιτική, καθώς και τα ουσιώδη στοιχεία της θεωρίας περί πληθωρισμού. Εφόσον ενσωματώσουμε την επίδραση

³⁰ Πουρναράκης Ε. Χατζηκωνσταντίνου Γεώργιος (1999), «Αρχές Οικονομικής», Omiros Mastegraph, Θεσσαλονίκη

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

του χρήματος και των επιτοκίων, παράλληλα με τη συμπεριφορά των ημερομισθίων και των τιμών, θα δούμε ότι η επίπτωση της δημοσιονομικής πολιτικής στην οικονομία μπορεί να είναι εντελώς διαφορετική από το απλούστατο υπόδειγμα του πολλαπλασιαστή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΑΚΟΥΣΙΑ ΑΝΕΡΓΙΑ-ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ

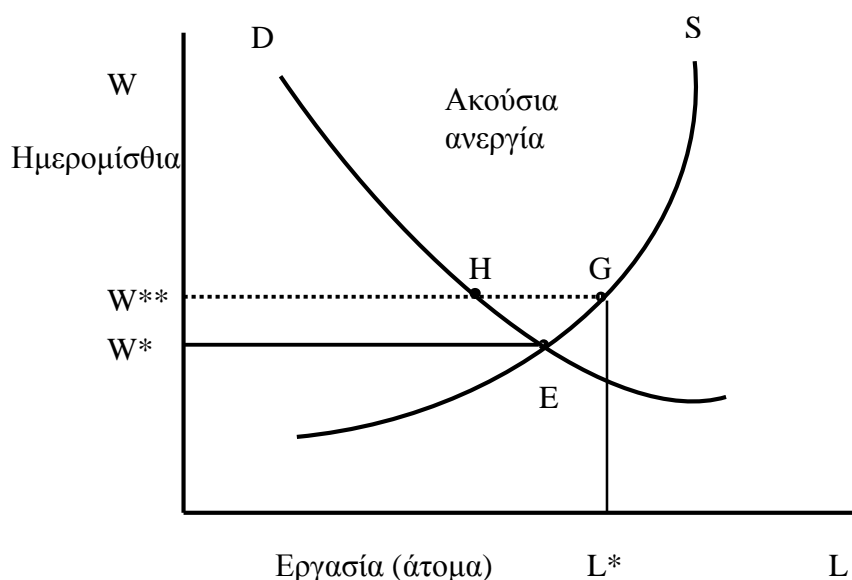
5.1 Εισαγωγή

Σκοπός μας μέσα από το παρόν κεφάλαιο είναι να σας παραθέσουμε την έννοια της ακούσιας ανεργίας καθώς και να εξετάσουμε δύο από τις σημαντικότερες σχολές σκέψης. Θα χρησιμοποιήσουμε κυρίως τόσο την κεϋνσιανή προσέγγιση, όσο και το νεοκλασικό υπόδειγμα, σε θεωρητικό επίπεδο, έτσι ώστε να μπορέσουμε να εξηγήσουμε καλύτερα το φαινόμενο της ανεργίας μέσα στις οικονομίες της αγοράς.

5.2 Ακούσια ανεργία

Μία από τις μεγαλύτερες συμβολές του Κέυνς ήταν το ότι εξήγησε γιατί παρατηρούμε σποραδικά ξεσπάσματα ακούσιας ανεργίας, σε περιόδους κατά τις οποίες ικανοί εργαζόμενοι αδυνατούν να βρουν δουλειά στα τρέχοντα ημερομίσθια. Το κλειδί της προσέγγισής του ήταν η παρατήρηση ότι τα ημερομίσθια δεν προσαρμόζονται για να εκκαθαρίσουν τις αγορές εργασίας. Αντίθετα, τα ημερομίσθια τείνουν να αποκρίνονται βραδέως στα οικονομικά σοκ. Εάν τα ημερομίσθια δεν εξισορροπούν τις αγορές, μπορεί να προκύψει αναντιστοιχία ανάμεσα σε εκείνους που ψάχνουν για δουλειά και στις κενές θέσεις εργασίας. Αυτή η αναντιστοιχία μπορεί να οδηγήσει στα πρότυπα της ανεργίας που παρατηρούμε τη σημερινή εποχή.³¹

³¹ Addison - Wesley (2003), George J. Borjas, Labor Economics, 3, Boston : McGraw-Hill/Irwin, (2004) (ελληνική μετάφραση προηγούμενης έκδοσης από την Μόνα Παπαδάκου, εκδόσεις Κριτική, Αθήνα),

Διάγραμμα 5.1: Ανελαστικά ημερομίσθια

Πηγή: Addison-Wesley, 2003, George J. Borjas, *Labor Economics*, 3, Boston : McGraw-Hill/Irwin, 2004 (ελληνική μετάφραση προηγούμενης έκδοσης από την Μόνα Παπαδάκου, εκδόσεις Κριτική, Αθήνα)

Μπορούμε να κατανοήσουμε καλύτερα πως τα ανελαστικά ημερομίσθια οδηγούν σε ακούσια ανεργία με ανάλυση μίας μη εκκαθαριζόμενης αγοράς εργασίας, στο παραπάνω διάγραμμα. Σε αυτό το διάγραμμα, μία οικονομική διαταραχή αφήνει την αγορά εργασίας με πολύ υψηλά ημερομίσθια. Το ημερομίσθιο είναι στο (W^{**}), παρά στο σημείο ισορροπίας ή στο ημερομίσθιο (W^*) που εκκαθαρίζει την αγορά.

Στο πολύ υψηλό ημερομίσθιο, υπάρχουν περισσότεροι ικανοί εργάτες που ζητούν εργασία απ' ότι κενές θέσεις εργασίας για εργάτες. Ο αριθμός των εργατών που επιθυμούν να εργαστούν με ημερομίσθιο (W^{**}) είναι στο σημείο (G) στην καμπύλη προσφοράς, αλλά οι επιχειρήσεις θέλουν να μισθώσουν μόνο (H) εργάτες, όπως φαίνεται από την καμπύλη ζήτησης. Επειδή το ημερομίσθιο υπερβαίνει το επίπεδο εκκαθάρισης της αγοράς, υπάρχει πλεόνασμα εργαζομένων.

Οι άνεργοι που απεικονίζονται με τη διακεκομμένη γραμμή (HG) λέγεται ότι είναι ακούσια άνεργοι, δηλαδή πρόκειται για εργαζόμενους με προσόντα που θέλουν να εργαστούν με τον επικρατούντα μισθό, αλλά δεν μπορούν να βρουν εργασία. Όταν υπάρχει πλεόνασμα εργαζομένων, οι επιχειρήσεις περιορίζουν τις θέσεις απασχόλησης, ορίζοντας αυστηρότερες προϋποθέσεις ως προς τα προσόντα και μισθώνοντας τους πιο ικανούς και περισσότερο έμπειρους. Το αντίθετο συμβαίνει όταν το ημερομίσθιο είναι κάτω από το ύψος εκκαθάρισης της αγοράς. Στην περίπτωση αυτή, όπου υπάρχει έλλειψη εργατικών χεριών, οι εργοδότες δεν μπορούν να βρουν αρκετούς εργαζόμενους για να γεμίσουν τα υφιστάμενα κενά. Οι επιχειρήσεις καταχωρούν αγγελίες στα διάφορα έντυπα και επιπλέον προσλαμβάνουν άτομα από άλλες πόλεις.

5.3 Θεωρήσεις της ανεργίας

Οι κλασικοί οικονομολόγοι δεν είχαν εμβαθύνει στο πρόβλημα της απασχόλησης, διότι πίστευαν ότι ήταν ένα ζήτημα αυτορυθμιζόμενο από τις ίδιες τις δυνάμεις της αγοράς. Κατά την άποψή τους, η χρησιμοποίηση κάθε συντελεστή έχει μία τιμή, όπως κάθε εμπόρευμα ή ημερομίσθιο για την εργασία, τόκος για το κεφάλαιο και πρόσοδος για το έδαφος, της οποίας οι διακυμάνσεις επιτρέπουν ανά πάσα στιγμή την προσαρμογή της ζητούμενης ποσότητας προς την προσφερόμενη.³²

Με αυτόν τον τρόπο δεν μπορεί να υπάρξουν συντελεστές της παραγωγής που δεν απασχολούνται, όπως ακριβώς δεν μπορούν να μείνουν απούλητες οι ποσότητες των εμπορευμάτων που παρήχθησαν. Παραδείγματος χάριν, αν η εργασία είναι τόσο άφθονη ώστε ένα μέρος του εργατικού δυναμικού να είναι άνεργο, τότε οι μισθοί μειώνονται αυτόματα προκαλώντας έτσι άμεση αύξηση

³² Θεοχαράκης Ν. (2004), Η εξέλιξη της νεοκλασικής θεωρίας της προσφοράς εργασίας, Συνέδριο Ελλήνων Ιστορικών της Οικονομικής Σκέψης, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, 27-28 Μαΐου 2005

των δυνατοτήτων απασχόλησής τους. Αντίστοιχη είναι η διαδικασία και για τους άλλους συντελεστές παραγωγής (κεφάλαιο-επιτόκιο, γη-ενοίκιο). Σύμφωνα πάντα με την κλασική θεωρία, επιτυγχάνεται πάντα ένας συνδυασμός συντελεστών παραγωγής, με τον οποίο εξασφαλίζεται σε όλους η πλήρης απασχόληση. Συνεπώς, σε αυτήν τη διανοητική κατασκευή η ανεργία εμφανιζόταν ως ένα φαινόμενο θεωρητικά αδύνατο σε μακροχρόνια προοπτική και κάθε εκδήλωσή της αντιμετωπιζόταν είτε ως μία βραχυχρόνια κατάσταση που θα διορθωνόταν αυτόματα, είτε ως μία συνέπεια του περιορισμού της ελευθερίας των οικονομικών δυνάμεων (όπως την παρέμβαση του κράτους ή των συνδικάτων των εργαζομένων).

Την ίδια αντίληψη αναπαρήγαγε και η νεοκλασική οικονομική θεωρία με το θεωρητικό σχήμα του τέλειου ανταγωνισμού. Σύμφωνα με αυτήν, η ανεργία δε θα έπρεπε να είναι παρά μόνο παροδική, αφού το πλεόνασμα της προσφοράς ενός συντελεστή της παραγωγής σε σχέση με τη ζήτησή του θα έπρεπε να προκαλέσει την πτώση της τιμής του έως το σημείο όπου η ζήτηση και η προσφορά θα ισορροπούσαν πάλι. Αυτό προϋποθέτει όχι μόνο το ότι η τιμή των συντελεστών της παραγωγής μπορεί να μεταβάλλεται αρκετά εύκολα, αλλά και ότι αυτοί οι ίδιοι συντελεστές μπορούν να μεταφέρονται εξίσου εύκολα και να κινούνται (από μία απασχόληση σε κάποια άλλη), ώστε να εξασφαλίζεται η επαναχρησιμοποίησή τους.³³

Όμως, οι προϋποθέσεις αυτές μπορεί να μην ισχύουν, επειδή πολλοί συντελεστές παραγωγής (όπως ένας δεδομένος τύπος πάγιου κεφαλαίου ή ειδικευμένης εργατικής δύναμης) δεν μπορούν να μεταφερθούν και να κινηθούν όσο εύκολα χρειάζεται και γι' αυτό ακόμα μια μεγάλη μείωση της αμοιβής τους δεν μπορεί να τους εξασφαλίσει μία νέα απασχόληση.³⁴

³³ Θεοχαράκης Ν. (2004), Η εξέλιξη της νεοκλασικής θεωρίας της προσφοράς εργασίας, Συνέδριο Ελλήνων Ιστορικών της Οικονομικής Σκέψης, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, 27-28 Μαΐου 2005

³⁴ Θεοχαράκης Ν. (2004), Η εξέλιξη της νεοκλασικής θεωρίας της προσφοράς εργασίας, Συνέδριο Ελλήνων Ιστορικών της Οικονομικής Σκέψης, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, 27-28 Μαΐου 2005

Επιπλέον, οι τιμές έχουν συχνά πολλές και ποικίλους φύσεως δεσμεύσεις, πέρα από τις συνδικαλιστικές ή κρατικές παρεμβάσεις που τις εμποδίζουν να προσαρμοστούν στις καινούριες συνθήκες. Η ανεργία μπορεί να είναι ολική, όταν ο συντελεστής της παραγωγής αναγκάζεται να μείνει τελείως άνεργος ή μερική (και τότε γίνεται λόγος για υποαπασχόληση), όταν του ζητείται μία συμβολή στην παραγωγή μικρότερη από αυτήν που, στη δεδομένη στιγμή, θα ήταν ικανός και θα ήθελε να προσφέρει.

Τεράστια σημασία στην κατανόηση και στην αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας, είχε το έργο του βρετανού οικονομολόγου Τζον Μέιναρντ Κένυς, με βασικότερο σύγγραμμά του τη 'Γενική θεωρία της απασχόλησης, του τόκου και του χρήματος' (1936), που δημιούργησε την κενϋσιανή οικονομική σχολή.

Ο Κένυς και οι οπαδοί του έδειξαν ότι η ανεργία μπορεί να έχει χρόνιο χαρακτήρα και συνεπώς η κρατική οικονομική πολιτική δεν πρέπει να περιορίζεται στη σταθεροποίηση της οικονομικής δραστηριότητας (αντικυκλική πολιτική) αλλά να φροντίζει ώστε η δραστηριότητα αυτή να σταθεροποιείται σε επίπεδο ικανό να εξασφαλίζει την πλήρη απασχόληση. Ο Κένυς επισήμανε ότι αποφασιστική σημασία για την απασχόληση έχει η συνολική ζήτηση και ειδικότερα η ενεργός ζήτηση και όχι η ευκαμψία ή όχι των μισθών, όπως υποστήριζαν οι κλασικοί και νεοκλασικοί οικονομολόγοι.³⁵

Σε συνθήκες ύφεσης και αυξημένης ανεργίας, η μείωση των ονομαστικών (χρηματικών) μισθών μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερη μείωση των τιμών, με αποτέλεσμα οι πραγματικοί μισθοί να αυξηθούν. Για τον Κένυς, η ανεργία οφείλεται στην ακαμψία των επιτοκίων και στις επιχειρηματικές προσδοκίες από τις οποίες επηρεάζονται οι αποφάσεις για τον όγκο των επενδύσεων.

³⁵ Θεοχαράκης Ν. (2004), Η εξέλιξη της νεοκλασικής θεωρίας της προσφοράς εργασίας, Συνέδριο Ελλήνων Ιστορικών της Οικονομικής Σκέψης, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, 27-28 Μαΐου 2005

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Επιπλέον, ο Κένυς έδειξε ότι η ανεργία μπορεί να υπάρξει ακόμα και μέσα σε συνθήκες ισορροπίας, αφού προέρχεται από μία διαφορά μεταξύ αγαθών που έχουν παραχθεί και καταναλωθεί ή, όπως ο ίδιος επισήμαινε, μεταξύ εισοδήματος και πραγματικής ζήτησης. Όταν αυξάνεται το εισόδημα, η ροπή προς κατανάλωση μειώνεται, επειδή κάθε άτομο τείνει να διαθέτει στην κατανάλωση ένα συνεχώς μικρότερο μέρος των χρηματικών του διαθεσίμων. Έτσι για παράδειγμα, ένα άτομο που κερδίζει 100 χρηματικές μονάδες, δαπανά 90 επειδή πρέπει να ικανοποιήσει βασικές του ανάγκες (διατροφή, ιματισμός, κατοικία), ενώ αν κερδίζει 1.000 χρηματικές μονάδες δαπανά 800 επειδή, εκτός από τις επιτακτικές ανάγκες, θέλει να ικανοποιήσει και άλλες προαιρετικής φύσεως (ταξίδια, διασκέδαση κ.τ.λ.). Στην πρώτη περίπτωση η δαπάνη αντιπροσωπεύει το 90% του εισοδήματος, ενώ στη δεύτερη, αν και είναι πολύ μεγαλύτερη, είναι μόνο 80%.

Η μειωμένη ροπή προς κατανάλωση προκαλεί μία επιβράδυνση της παραγωγικής δραστηριότητας, αφού οι επιχειρήσεις δεν κατορθώνουν να διαθέσουν όλα τα αγαθά που έχουν παραχθεί και από αυτήν την επιβράδυνση μπορεί να προκύψει το φαινόμενο της ανεργίας. Η ανάλυση του φαινομένου της ανεργίας από τον Κένυς επιτρέπει επίσης να προσδιοριστούν τα μέσα θεραπείας που μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την εξαφάνιση αυτής της κοινωνικής πληγής.

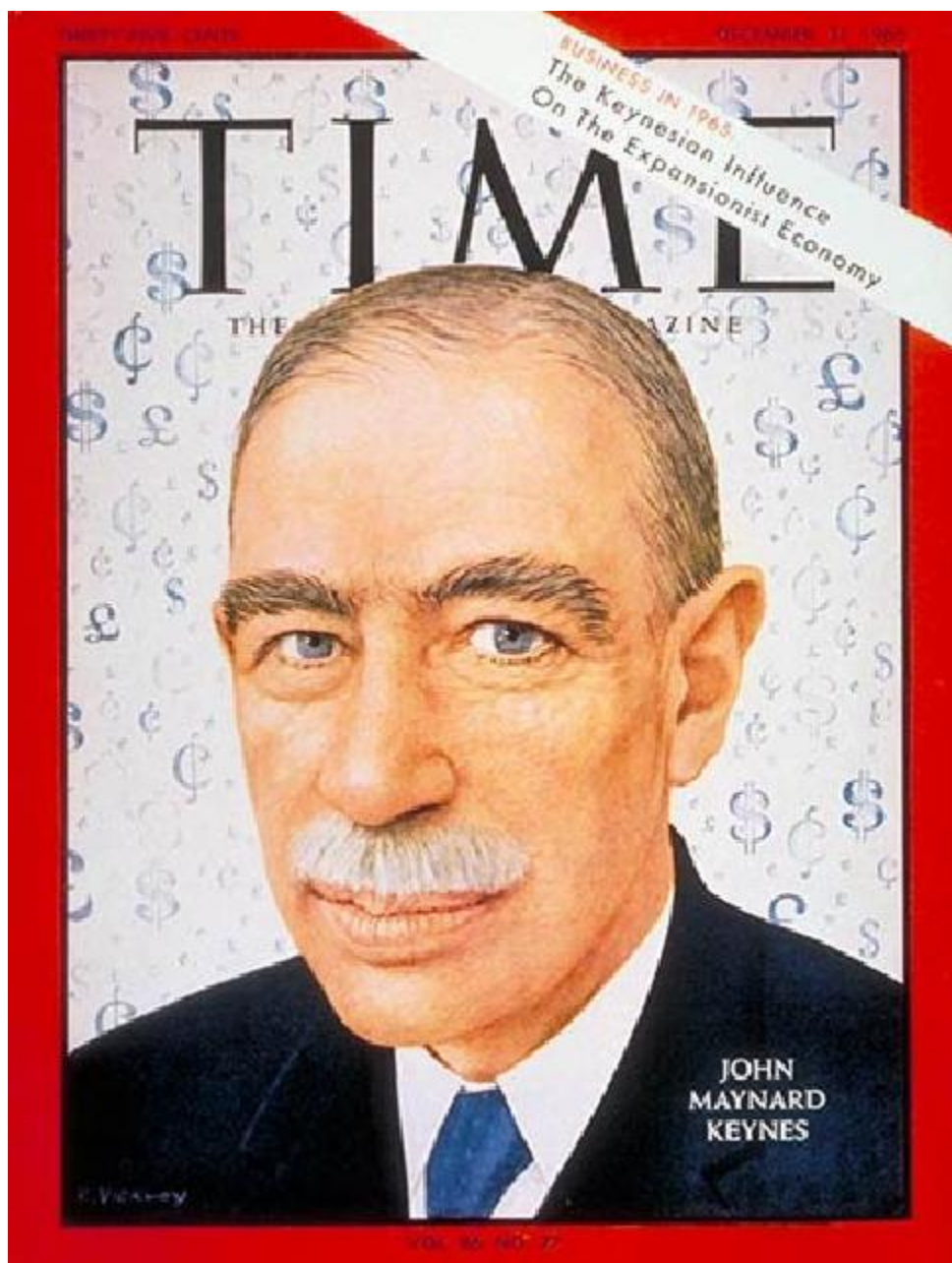
Η φορολογία μπορεί να επιτύχει μία ανακατανομή του εισοδήματος, έτσι ώστε να διατηρείται σε υψηλό επίπεδο η ροπή των ατόμων προς κατανάλωση και να ενισχύεται με αυτόν τον τρόπο η ανάπτυξη της παραγωγής και η απορρόφηση εργατικών δυνάμεων. Σημαντικότερη όμως από αυτήν την άποψη είναι η πολιτική ελλειμματικού προϋπολογισμού που εφαρμόζει το κράτος. Με τη χρηματοδότηση ευρύτατου προγράμματος δημοσίων έργων, το κράτος μπορεί πραγματικά να απασχολήσει ένα μέρος των εργατικών δυνάμεων και να

διοχετεύσει στο κοινωνικό σύνολο έναν όγκο εισοδήματος που επιτρέπει να διατηρηθεί η ζήτηση αγαθών σε υψηλά επίπεδα. Αυτό προκαλεί ανάπτυξη της παραγωγής που ενισχύει στη συνέχεια τη διαδικασία ένταξης όλων των εργατών στην οικονομική δραστηριότητα.

5.4 Επίλογος

Στο κεφάλαιο αυτό αναλύσαμε αποκλειστικά, σε θεωρητικό επίπεδο τις απόψεις των δύο μεγάλων οικονομικών σχολών, (κεϋνσιανή και νεοκλασική σχολή), σε ότι αφορά στο φαινόμενο της ανεργίας. Δε θα πρέπει να παραλείψουμε όμως να αναφέρουμε και την ύπαρξη μίας ακόμη θεωρίας, εξίσου σημαντικής με τις άλλες, της μαρξιστικής, σύμφωνα με την οποία η ανεργία είναι εγγενές χαρακτηριστικό του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής. Κυριότερος εκπρόσωπος της θεωρίας αυτής είναι ο Καρλ Μαρξ ο οποίος αναφέρει στο σημαντικότερο βιβλίο του, 'Το Κεφάλαιο', ότι ο εργατικός πληθυσμός παράγει παράλληλα, με τη συσσώρευση του κεφαλαίου που έχει παραχθεί από αυτόν, τα μέσα με τα οποία ο ίδιος ο πληθυσμός γίνεται υπεράριθμος. Εν συνεχεία, μετατρέπεται σε σχετικό υπερπληθυσμό και το κάνει αυτό με ένα συνεχώς αυξανόμενο βαθμό.

Η συσσώρευση κεφαλαίου, η χρήση περισσότερων και αποδοτικότερων μέσων παραγωγής καθώς και η συγκέντρωση των επιχειρήσεων έχει ως αποτέλεσμα να μην αυξάνεται η ζήτηση για εργασία στον ίδιο βαθμό με την αύξηση του εργατικού δυναμικού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

Η ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ Ε.Ε.

6.1 Εισαγωγή

Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι η αγορά εργασίας παρουσιάζει διακυμάνσεις τα τελευταία χρόνια. Εμείς μέσα από αυτό το κεφάλαιο θα παραθέσουμε δευτερογενή στοιχεία για τα ποσοστά ανεργίας στην Ελλάδα. Τα στοιχεία αυτά παρατίθενται κατόπιν της επίπονης δευτερογενούς έρευνάς μας. Αναφορικά με τα ποσοστά ανεργίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αναφέρεται ότι τα περισσότερα δημοσιευμένα στοιχεία αναφέρονται κυρίως στο 2003 και στην επόμενη τετραετία.

Οι αρμόδιες υπηρεσίες τις οποίες επισκεφθήκαμε ήταν η ΕΣΥΕ τον Ιανουάριο του 2007, η ΑΣΟΕΕ τον Ιανουάριο και το Μάρτιο του 2007, το Πάντειο Πανεπιστήμιο το Φεβρουάριο, το Μάιο και τον Οκτώβριο του 2007, το Υπουργείο Οικονομικών και Εργασίας το Φεβρουάριο του 2007 και τον ΟΑΕΔ Ναυπλίου και Ναυπάκτου. Επιπλέον, είχαμε τηλεφωνική επικοινωνία με τη διοίκηση του ΟΑΕΔ στην Αθήνα τον Απρίλιο του 2007, ηλεκτρονική επικοινωνία με την ΕΣΥΕ τον Απρίλιο του 2007, τηλεφωνική επικοινωνία με τον ΟΑΕΔ Αλίμου το Μάιο του 2007 και επίσκεψη στο ίδιο παράρτημα του ΟΑΕΔ τον Σεπτέμβριο του 2007, καθώς και επίσκεψη στην ΕΣΥΕ το Νοέμβριο του 2007.

Τέλος, επισκεφθήκαμε τον ΟΑΕΔ Αλίμου στις 09/04/2008 (βλ. Παράρτημα Γ') και το Παρατηρητήριο Απασχόλησης Ερευνητική Πληροφορική Α.Ε. (ΠΑΕΠ) στις 28/05/2008 (βλ. Παράρτημα Β') όπου μας παρέθεσαν ένα κείμενο εργασίας με τίτλο «Η ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1992-2002» (βλ. Βιβλιογραφία) με τα στατιστικά στοιχεία της Έρευνας Εργατικού

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Δυναμικού της ΕΣΥΕ για την αγορά εργασίας στην Ελλάδα και για τη χρονική περίοδο 1992 έως και 2002.

6.2 Η αγορά εργασίας από το 1992 έως και το 2002

Τα τελευταία χρόνια έχουν συντελεστεί σημαντικές αλλαγές τόσο στο επίπεδο της οικονομίας συνολικότερα όσο και στην αγορά εργασίας ειδικότερα. Οι αλλαγές αυτές είναι ποσοτικές, αλλά και ποιοτικές. Ο τριτογενής τομέας παίζει καταλυτικό ρόλο στην ελληνική οικονομία. Η συμβολή του τριτογενή τομέα τόσο στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν όσο και στην απασχόληση αυξάνεται σε βάρος κυρίως του πρωτογενή αλλά και του δευτερογενή τομέα.

Ο ρόλος του κράτους διαφοροποιείται. Περιορίζεται η παρουσία του στον παραγωγικό τομέα ενώ ενισχύεται στον τομέα της κοινωνικής προστασίας. Στην αγορά εργασίας παρατηρούνται εξίσου σημαντικές αλλαγές κατά την περίοδο για την οποία γίνεται και η αντίστοιχη μελέτη και ανάλυση. Έχουν μειωθεί τα ποσοστά απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα, ενώ αντίστοιχα έχουν αυξηθεί τα ποσοστά του τριτογενή τομέα. Αυξάνεται σημαντικά ο αριθμός των μισθωτών ενώ περιορίζεται ο αριθμός των αυτοαπασχολούμενων και των βοηθών στην οικογενειακή επιχείρηση. Επίσης, αυξάνεται ο αριθμός των ατόμων που εργάζονται στις νέες ή άτυπες μορφές απασχόλησης (Μαραθώνιος Αναπτυξιακή, 2008).

Οι αλλαγές αυτές που συμβαίνουν στην αγορά εργασίας δημιουργούν νέα δεδομένα και νέες κοινωνικές ανάγκες. Απαιτούν ένα σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα που να ανταποκρίνεται στις νέες κοινωνικές ανάγκες. Ταυτόχρονα οι αλλαγές αυτές δημιουργούν και νέα δεδομένα στο σύστημα κοινωνικής προστασίας. Η ανάγκη ενός συστήματος κοινωνικής προστασίας το οποίο να είναι φιλικό προς την απασχόληση, να ενισχύει την κοινωνική συνοχή και να προστατεύει τα άτομα από την ανεργία, τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό είναι προφανής.

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Η απεικόνιση της αγοράς εργασίας στην Ελλάδα την εν λόγω περίοδο θα σχετίζεται με την προσφορά εργασίας, τα χαρακτηριστικά της απασχόλησης και της ανεργίας. Στη μελέτη ελήφθησαν υπόψιν οι διαφορές ανάμεσα στο φύλο, στην ηλικία και στο μορφωτικό επίπεδο.

Τα στατιστικά στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της ΕΣΥΕ εμφανίζει τα εξής χαρακτηριστικά: Οι γυναίκες έχουν σχετικά χαμηλό ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας απ' ότι οι άνδρες, παράλληλα παρουσιάζουν μεγαλύτερη κινητικότητα από και προς την εργασία σε σχέση με τους άνδρες και πλήττονται αναλογικά περισσότερο από την ανεργία. Η απασχόληση αυξήθηκε σημαντικά στον τριτογενή τομέα ενώ μειώθηκε η απασχόληση στο δευτερογενή τομέα. Επίσης, αυξήθηκε ο αριθμός των μισθωτών και μειώθηκε ο αριθμός των αυτοαπασχολούμενων {ΟΑΕΔ 2003, (Η αγορά εργασίας στην Ελλάδα την Περίοδο 1992- 2002, Φεβρουάριος 2003)}. Ο ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης της αγοράς εργασίας στην ελληνική οικονομία παρουσιάζεται στον παρακάτω Πίνακα 6.1 όπου φαίνονται ορισμένοι βασικοί οικονομικοί δείκτες και δείκτες της αγοράς εργασίας για την περίοδο 1992-2002.

Πίνακας 6.1: Ποσοστιαίες ετήσιες μεταβολές βασικών μακροοικονομικών μεγεθών την περίοδο 1992-2002

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
RGDP	0,7	-1,6	2,0	2,1	2,4	3,6	3,4	3,6	4,1	4,1	3,7
EMPL	1,4	1,0	1,9	0,9	-0,4	-0,6	4,1	-0,8	-0,3	-0,1	0,3
LP	-0,7	-2,6	0,2	1,2	2,8	4,2	-0,7	4,4	4,4	4,2	3,4
PDGDP	-2,9	-4,1	-0,2	2,9	1,4	8,5	0,1	2,4	2,3	2,9	3,2
RCPE	-3,5	-3,9	-0,1	3,9	0,6	7,7	0,8	3,3	2,6	3,0	3,2

Πηγή: ΟΑΕΔ, 2003

http://www.paep.org.gr/gr/mod/fileman/files/Working_paper_No7.pdf (European Commission, Employment in Europe 2002, σ. 167)

Όπου:

RGDP= Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε πραγματικές τιμές (αποπληθωρισμένο)

EMPL= Απασχόληση

LP= Παραγωγικότητα της εργασίας

PDGDP= Αποπληθωρισμός του ΑΕΠ

RCPE= Πραγματικές αμοιβές ανά απασχολούμενο.

Ο παραπάνω πίνακας παρουσιάζει τις ετήσιες μεταβολές των προαναφερθέντων οικονομικών δεικτών και δεικτών αγοράς εργασίας. Με βάση τα στοιχεία του Πίνακα 6.1 παρατηρούμε ότι:

✚ Από το 1994 υπάρχει πραγματική αύξηση στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν.

✚ Η απασχόληση αυξάνεται μέχρι το 1994, στη συνέχεια παρουσιάζει αυξήσεις και μειώσεις και αυξάνεται εκ νέου από το 2002.

✚ Η παραγωγικότητα της εργασίας αυξάνεται από το 1994 μέχρι το 2002 με μόνη εξαίρεση το 1998 όπου η παραγωγικότητα της εργασίας μειώνεται.

Με βάση τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της ΕΣΥΕ, ο αριθμός των απασχολούμενων αυξήθηκε από 3.680.039 άτομα το 1992 σε 3.948.902 άτομα το 2002 (αύξηση κατά 268.863 άτομα). Την ίδια περίοδο το εργατικό δυναμικό αυξήθηκε κατά 340.092 άτομα (από 4.028.917 άτομα το 1992 σε 4.369.009 το 2002) και ο αριθμός των ανέργων από 348.878 άτομα σε 420.107 (αύξηση κατά 71.229 άτομα). Ένας από τους λόγους αύξησης της ανεργίας την περίοδο 1992-2002 είναι ότι το εργατικό δυναμικό αυξήθηκε περισσότερο από ότι αυξήθηκε η απασχόληση {ΟΑΕΔ 2003, (Η αγορά εργασίας στην Ελλάδα την Περίοδο 1992- 2002, Φεβρουάριος 2003)}.

Πίνακας 6.2: Απόλυτες και ποσοστιαίες μεταβολές στο εργατικό δυναμικό, την απασχόληση και την ανεργία την περίοδο 1992-2002

	Απόλυτες μεταβολές			Ποσοστιαίες μεταβολές		
	Απασχ.	Ανεργοι	Εργ. Δυν.	Απασχ.	Ανεργοι	Εργ. Δυν.
1992-1993	35324	48202	83526	0,1	13,8	2,1
1993-1994	70794	6655	77449	1,9	1,7	1,9
1994-1995	34353	20248	54601	0,9	5,0	1,3
1995-1996	47773	21720	69493	1,3	5,1	1,6
1996-1997	-14948	-6299	-21247	-0,4	-1,4	-0,5
1997-1998	113832	39131	152963	3,0	8,9	3,6
1998-1999	-27376	44839	17463	-0,7	9,4	0,4
1999-2000	6483	-32294	-25811	0,2	-6,2	-0,6
2000-2001	-28775	-46368	-75143	-0,7	-9,4	-1,7
2001-2002	31403	-24605	6798	0,8	-5,5	0,2

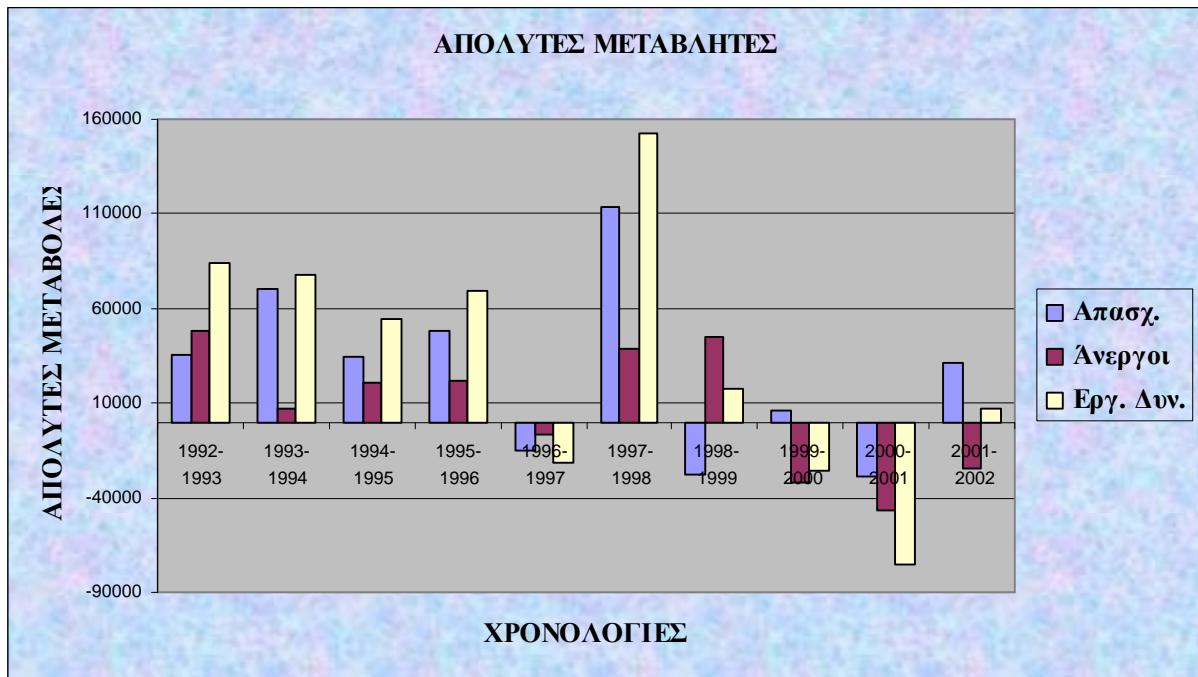
Πηγή: ΟΑΕΔ, 2003

http://www.paep.org.gr/gr/mod/fileman/files/Working_paper_No7.pdf

(ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Υπολογισμοί: ΠΑΕΠ Α.Ε, Φεβ.2003)

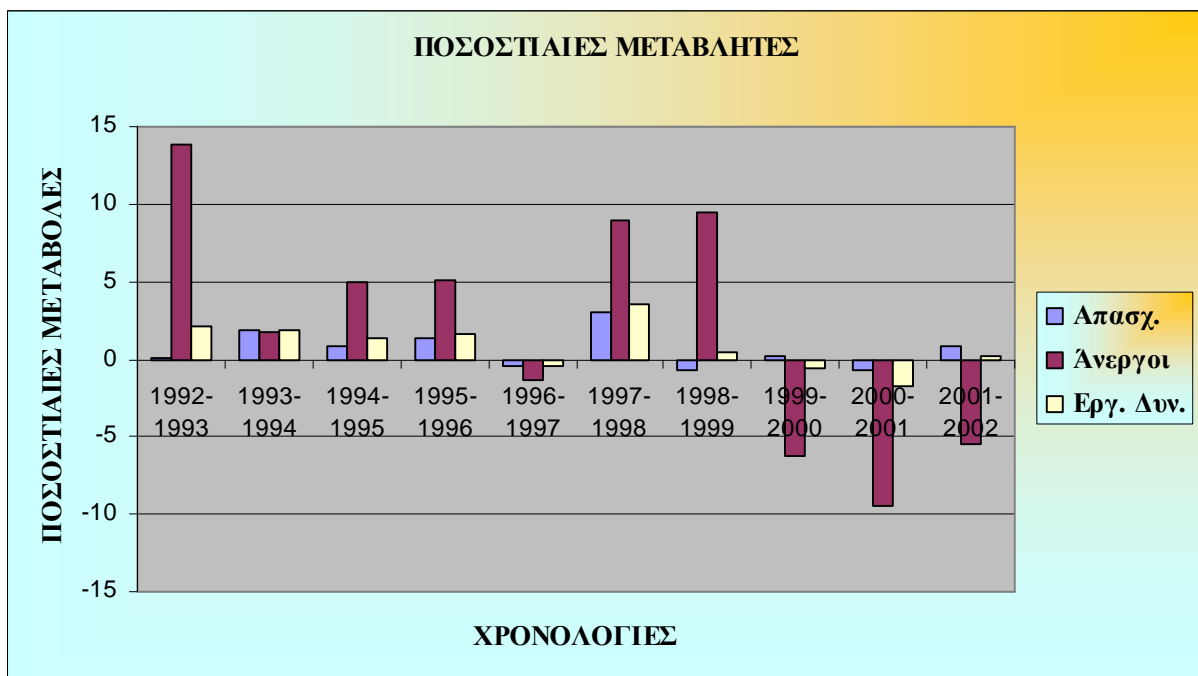
Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Γράφημα 6.1: Απόλυτες μεταβολές στο εργατικό δυναμικό, την απασχόληση και την ανεργία την περίοδο 1992-2002

Πηγή: ΟΑΕΔ, 2003

Γράφημα 6.2: Ποσοστιαίες μεταβολές στο εργατικό δυναμικό, την απασχόληση και την ανεργία την περίοδο 1992-2002

Πηγή: ΟΑΕΔ, 2003

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 6.2 για τις απόλυτες και τις ποσοστιαίες μεταβολές παρατηρούμε ότι η μεγαλύτερη αύξηση της απασχόλησης έγινε την περίοδο 1997-1998, ενώ η μεγαλύτερη αύξηση της ανεργίας έγινε κατά την περίοδο 1992-1993. Από το 1999 μειώνεται η ανεργία με σχετικά υψηλούς ρυθμούς. Την περίοδο 2001-2002 μειώνεται η ανεργία ενώ ταυτόχρονα αυξάνεται τόσο το εργατικό δυναμικό όσο και η απασχόληση. Η αύξηση της απασχόλησης αυτήν την περίοδο είναι υψηλότερη από την αύξηση του εργατικού δυναμικού {ΟΑΕΔ 2003, (Η αγορά εργασίας στην Ελλάδα την Περίοδο 1992- 2002, Φεβρουάριος 2003)}.

Πίνακας 6.3: Δείκτες αγοράς εργασίας κατά τη χρονική περίοδο 1992-2002

(όπου Σ : το Σύνολο , Α: οι Άνδρες, Γ: οι Γυναίκες)

	1992			2002		
	Σ	Α	Γ	Σ	Α	Γ
Πληθ. σε ηλικία προς εργασία (15-64 ετών)	6640161	3202288	3437873	6760323	3300253	3460070
Εργατικό δυναμικό (15-64 ετών)	3908894	2452969	1455925	4358393	2527203	1831190
Εργατικό δυναμικό (15 ετών και άνω)	4028917	2537519	1491398	4369010	2604225	1764785
Απασχολούμενοι (15-64 ετών)	3561113	2316198	1244915	3843600	2366301	1477300
Απασχολούμενοι (15 ετών και άνω)	3680039	2399943	1280096	3948902	2442508	1506395
Άνεργοι	348878	137576	211301	420107	161717	258390
Μακροχρόνια Άνεργοι	172098	52149	119950	116387	44125	72261
Πλήρως απασχολούμενοι	3504649	2332142	1172507	3770850	2386020	1384830
Μερικώς απασχολούμενοι	175390	67801	107589	178052	56488	121564
Απασχολούμενοι στη Γεωργία	806661	468681	337980	623819	354834	268985

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

	1992			2002		
	Σ	Α	Γ	Σ	Α	Γ
Απασχολούμενοι στη Βιομηχανία	753708	535751	217957	593389	430341	163048
Απασχολούμενοι στις Υπηρεσίες	2124059	1398728	725331	2731694	1657333	1074361
Μισθωτοί	1937552	1244550	693002	2377232	1420396	956836
Αυτοαπασχολούμενοι (χωρίς προσωπικό)	1045609	823410	222199	963805	679757	284048
Βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση	445496	112270	333226	309271	94942	214329
Ποσοστό συμμετοχής	58,87	76,60	42,35	64,47	76,58	52,92
Ποσοστό απασχόλησης	53,63	72,32	36,21	56,86	71,70	42,70
Ποσοστό πλήρους απασχόλησης	95,2	97,2	91,6	96,26	97,69	91,93
Ποσοστό μερικής απασχόλησης	4,8	2,8	8,4	3,74	2,31	8,1
Ποσοστό μισθωτής απασχόλησης	52,65	51,86	54,14	60,20	58,15	63,52
Ποσοστό αυτοαπασχόλησης	28,41	34,31	17,36	24,41	27,83	18,86
Ποσοστό απασχολ. βοηθών στην οικ/κή. Επιχ/ση.	12,11	4,68	26,03	7,83	3,89	14,23
Ποσοστό απασχόλησης στη Γεωργία	21,92	19,53	26,40	15,80	14,53	17,86
Ποσοστό απασχόλησης στη Βιομηχανία	20,48	22,32	17,03	15,03	17,62	10,82
Ποσοστό απασχόλησης στις Υπηρεσίες	57,72	58,28	56,66	69,18	67,86	71,32
Ποσοστό ανεργίας	8,66	5,42	8,04	9,62	6,21	14,64
Ποσοστό ανεργίας νέων ηλικίας 15-24 ετών	26,96	18,43	36,85	26,97	18,67	33,75
Ποσοστό μακροχ/ιας ανεργίας	49,43	37,99	56,88	46,30	43,41	48,26

Πηγή: ΟΑΕΔ, 2003

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

http://www.paep.org.gr/gr/mod/fileman/files/Working_paper_No7.pdf

(ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Υπολογισμοί: ΠΑΕΠ Α.Ε, Φεβ. 2003)

Τα στοιχεία του Πίνακα 6.3 για τους δείκτες της αγοράς εργασίας δείχνουν ότι κατά την περίοδο 1992-2002:

▼ Ο πληθυσμός σε ηλικία προς εργασία αυξήθηκε κατά 1,81%. Η μεγαλύτερη αύξηση οφείλεται κυρίως στους άνδρες και λιγότερο στις γυναίκες. Ο ανδρικός πληθυσμός σε ηλικία προς εργασία αυξήθηκε κατά 97.965 άτομα, ενώ ο γυναικείος πληθυσμός σε ηλικία προς εργασία αυξήθηκε κατά 22.197 άτομα.

▼ Το ποσοστό συμμετοχής αυξήθηκε από 58,87% το 1992 σε 64,47% το 2002. Η αύξηση στο ποσοστό συμμετοχής προήλθε αποκλειστικά από την αύξηση του ποσοστού συμμετοχής των γυναικών από 42,35% σε 52,92%.

▼ Αυξήθηκε η συνολική απασχόληση κατά 282.487 άτομα. Αυξήθηκε η απασχόληση των ανδρών κατά 50.103 άτομα και των γυναικών κατά 232.385 άτομα.

▼ Μειώθηκε το ποσοστό απασχόλησης στη γεωργία από 21,92% σε 15,80%. Η μείωση αυτή οφείλεται σε σημαντικό βαθμό στη μείωση του αριθμού των απασχολούμενων γυναικών στη γεωργία (από 26,40% σε 17,86%).

▼ Η απασχόληση στη βιομηχανία (ως προς το σύνολο της απασχόλησης) μειώθηκε από 20,48% σε 15,03%, ενώ αυξήθηκε η απασχόληση στις Υπηρεσίες (ως προς το σύνολο της απασχόλησης) από 57,72% σε 69,18%.

▼ Αυξάνεται το ποσοστό των μισθωτών στο σύνολο των απασχολούμενων, από 52,65% σε 60,20%. Την ίδια περίοδο μειώνεται το ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων και των απασχολούμενων βοηθών στην οικογενειακή επιχείρηση.

▼ Το μέσο ποσοστό ανεργίας αυξάνεται από 8,66% σε 9,62%. Η αύξηση του ποσοστού ανεργίας προέρχεται κυρίως από την αύξηση του ποσοστού ανεργίας των γυναικών από 8,04% σε 14,64%.

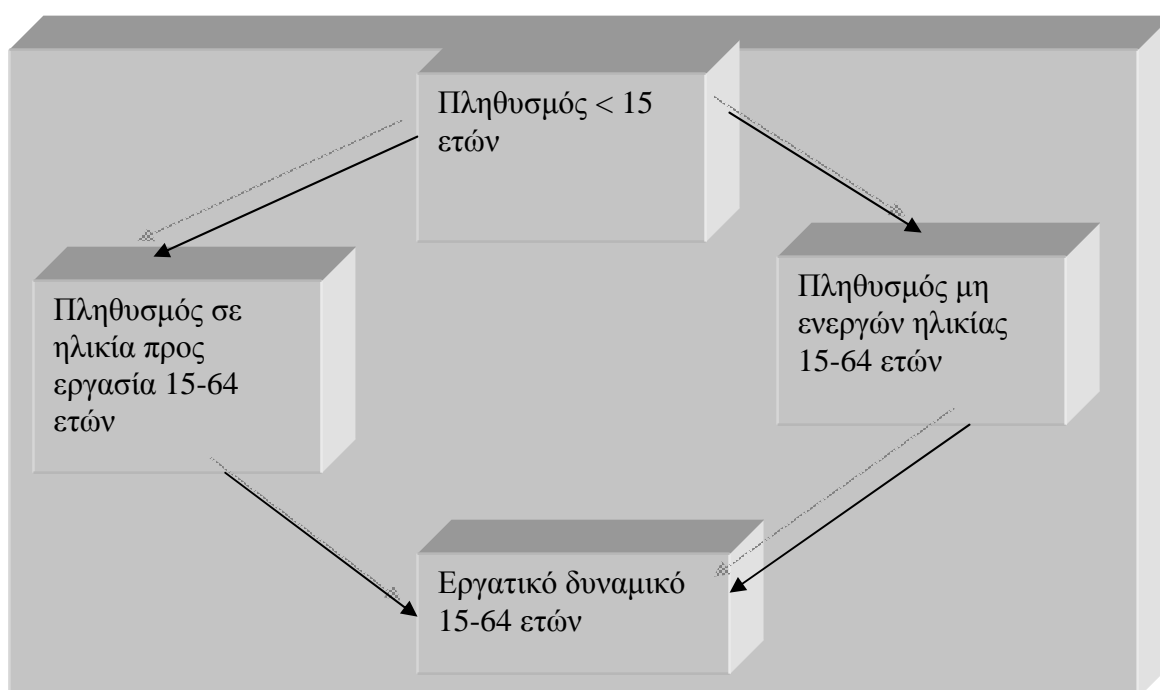
▼ Το ποσοστό ανεργίας των νέων ηλικίας από 15 έως 24 ετών παραμένει περίπου το ίδιο (26,96% το 1992 και 26,97% το 2002). Πιο συγκεκριμένα, μειώνεται κατά κύριο λόγο το ποσοστό ανεργίας των γυναικών ηλικίας από 15 έως 24 ετών, από 36,85% σε 33,75%.

▼ Το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας μειώνεται από 49,43% σε 46,30% {ΟΑΕΔ 2003, (Η αγορά εργασίας στην Ελλάδα την Περίοδο 1992 - 2002, Φεβρουάριος 2003)}.

6.3 Η προσφορά εργασίας κατά τη δεκαετία 1992-2002

Όπως προαναφέρθηκε, στον πίνακα 6.3 ο πληθυσμός σε ηλικία προς εργασία από 15 έως 64 ετών αυξάνεται από 6.640.161 άτομα το 1992 σε 6.760.323 άτομα το 2002 (αύξηση κατά 120.162 άτομα, δηλαδή κατά 1,81%). Την ίδια περίοδο αυξάνεται και το εργατικό δυναμικό κατά 449.499 άτομα ενώ μειώνεται ο πληθυσμός των μη ενεργών ηλικίας από 15 έως 64 ετών κατά 233.837 άτομα (Πίνακας 6.4). Οι ροές μεταξύ πληθυσμού σε ηλικία προς εργασία, μη εργατικού δυναμικού και εργατικού δυναμικού απεικονίζονται στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 6.1: Ροές μεταξύ πληθυσμού προς εργασία, εργατικού δυναμικού και μη ενεργών ηλικίας 15-64 ετών την περίοδο 1992 - 2002.

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Πηγή: ΟΑΕΔ, 2003

http://www.paep.org.gr/gr/mod/fileman/files/Working_paper_No7.pdf

(ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Υπολογισμοί: ΠΑΕΠ Α.Ε, Φεβ. 2003)

Με βάση τα στοιχεία που αναφέραμε και απεικονίζονται στο διάγραμμα 6.1, η αύξηση του εργατικού δυναμικού προήλθε από τη μετακίνηση μέρους του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας προς το εργατικό δυναμικό και από τη μετακίνηση μέρους του πληθυσμού των μη ενεργών προς το εργατικό δυναμικό.

Πίνακας 6.4: Ποσοστιαίες μεταβολές του πληθυσμού σε ηλικία προς εργασία 15-64 ετών, των μη ενεργών και του εργατικού δυναμικού κατά φύλο, την περίοδο 1992-2002

	Απόλυτες μεταβολές			Ποσοστιαίες μεταβολές		
	Πληθυσμός σε ηλικία προς εργασία	Εργατικό δυναμικό	Μη ενεργοί	Πληθυσμός σε ηλικία προς εργασία	Εργατικό δυναμικό	Μη ενεργοί
Σύνολο	120162	353999	-233837	1,8	9,1	-8,6
Ανδρες	97965	74234	23731	3,1	3,0	3,2
Γυναίκες	15198	279765	-257658	0,4	19,2	-13,0

Πηγή: ΟΑΕΔ, 2003

http://www.paep.org.gr/gr/mod/fileman/files/Working_paper_No7.pdf

(ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Υπολογισμοί: ΠΑΕΠ Α.Ε, Φεβ. 2003)

Από τον Πίνακα 6.4 για τις ποσοστιαίες μεταβολές του πληθυσμού σε ηλικία προς εργασία από 15 έως 64 ετών, των μη ενεργών και του εργατικού δυναμικού κατά φύλο την περίοδο 1992 έως 2002, προκύπτει ότι η αύξηση του εργατικού δυναμικού προήλθε κυρίως από τις γυναίκες και ειδικότερα από τις γυναίκες που ήταν στο μη ενεργό πληθυσμό και εντάχθηκαν στο εργατικό δυναμικό.

Στον Πίνακα 6.5 παρουσιάζεται η κατανομή του πληθυσμού σε ηλικία προς εργασία, του εργατικού δυναμικού και των απασχολούμενων κατά ηλικιακή κατηγορία τη διάρκεια της δεκαετίας 1992- 2002.

Πίνακας 6.5: Κατανομή του πληθυσμού σε ηλικία προς εργασία, του εργατικού δυναμικού και των απασχολούμενων κατά ηλικιακή κατηγορία, τη δεκαετία 1992-2002

	1992			2002		
	Πληθυσμός σε ηλικία προς εργασία	Εργατικό δυναμικό	Απασχολούμενοι	Πληθυσμός σε ηλικία προς εργασία	Εργατικό δυναμικό	Απασχολούμενοι
15-19 ετών	8,9	3,3	2,5	6,7	1,6	1,3
20-24 ετών	8,0	10,1	8,2	7,5	9,0	7,4
25-29 ετών	7,6	11,8	11,2	7,6	13,0	12,1
30-44 ετών	24,1	37,7	38,7	23,8	39,9	40,6
45-64 ετών	32,1	34,1	36,1	29,7	34,1	36,0
65 + ετών	19,2	3,0	3,2	24,7	2,4	2,7

Πηγή: ΟΑΕΔ, 2003

http://www.paep.org.gr/mod/fileman/files/Working_paper_No7.pdf

(ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Υπολογισμοί: ΠΑΕΠ Α.Ε, Φεβ.2003)

Με βάση τα στοιχεία του Πίνακα 6.5 για την κατανομή του πληθυσμού σε ηλικία προς εργασία, του εργατικού δυναμικού και των απασχολούμενων κατά ηλικιακή κατηγορία από το 1992 έως το 2002 συμπεραίνουμε ότι μειώνεται η συμμετοχή της ηλικιακής κατηγορίας από 15 έως 24 ετών τόσο στον πληθυσμό σε ηλικία προς εργασία, όσο και στο εργατικό δυναμικό και στους απασχολούμενους. Αυτό αποτελεί μία πρώτη πιθανή ένδειξη ότι μέρος του πληθυσμού σε ηλικία προς εργασία επιστρέφει πίσω στην εκπαιδευτική

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

διαδικασία μειώνοντας το ποσοστό συμμετοχής του στο εργατικό δυναμικό αλλά και των μη ενεργών βοηθών στην οικογενειακή επιχείρηση.

Παρατηρούμε από τον προαναφερόμενο πίνακα ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού σε ηλικία προς εργασία αποτελεί η ηλικιακή κατηγορία από 45 έως 64 ετών. Στην περίπτωση του εργατικού δυναμικού, το 39,9% αυτού το 2002 είναι άτομα ηλικίας από 30 έως 44 ετών και το 34,1% άτομα ηλικίας από 45 έως 64 ετών. Σε ό,τι αφορά τους απασχολούμενους, οι ηλικιακές κατηγορίες από 30 έως 44 ετών και από 45 έως 64 ετών αποτελούν αντίστοιχα το 40,6% και το 36% του συνόλου των απασχολούμενων κατά το 2002. Τα στοιχεία αυτά μας δείχνουν μία τάση γήρανσης του πληθυσμού σε ηλικία προς εργασία και του εργατικού δυναμικού. Η γήρανση του εργατικού δυναμικού έχει αρνητικές συνέπειες στην ίδια την παραγωγικότητα της εργασίας και την οικονομική μεγέθυνση, εκτός και αν «ανανεωθεί» το εργατικό δυναμικό και η δια βίου εκπαίδευση και η κατάρτιση γενικευθεί σε όλο το εργατικό δυναμικό.

Πίνακας 6.6: Ποσοστά συμμετοχής και απασχόλησης κατά ηλικία και φύλο για την περίοδο 1992-2002
(όπου ΠΣ: Ποσοστό Συμμετοχής, ΠΑ: Ποσοστό Απασχόλησης)

	1992				2002			
	Ανδρες		Γυναίκες		Ανδρες		Γυναίκες	
	ΠΣ	ΠΑ	ΠΣ	ΠΑ	ΠΣ	ΠΑ	ΠΣ	ΠΑ
Σύνολο	64,7	61,2	34,7	29,8	60,6	56,8	37,7	32,2
15-19	20,1	16,3	16,5	9,2	13,6	10,7	9,8	5,6
20-24	70,3	57,5	54,3	35,6	63,6	52,0	53,5	36,2
25-29	92,5	83,7	61,5	50,5	92,5	82,3	74,0	57,3
30-44	96,8	93,7	56,8	50,7	96,5	92,1	76,3	58,7
45-64	74,7	72,7	31,0	29,4	74,4	71,8	38,5	35,9
65 +	11,7	11,6	4,2	4,1	7,7	7,6	2,4	2,4

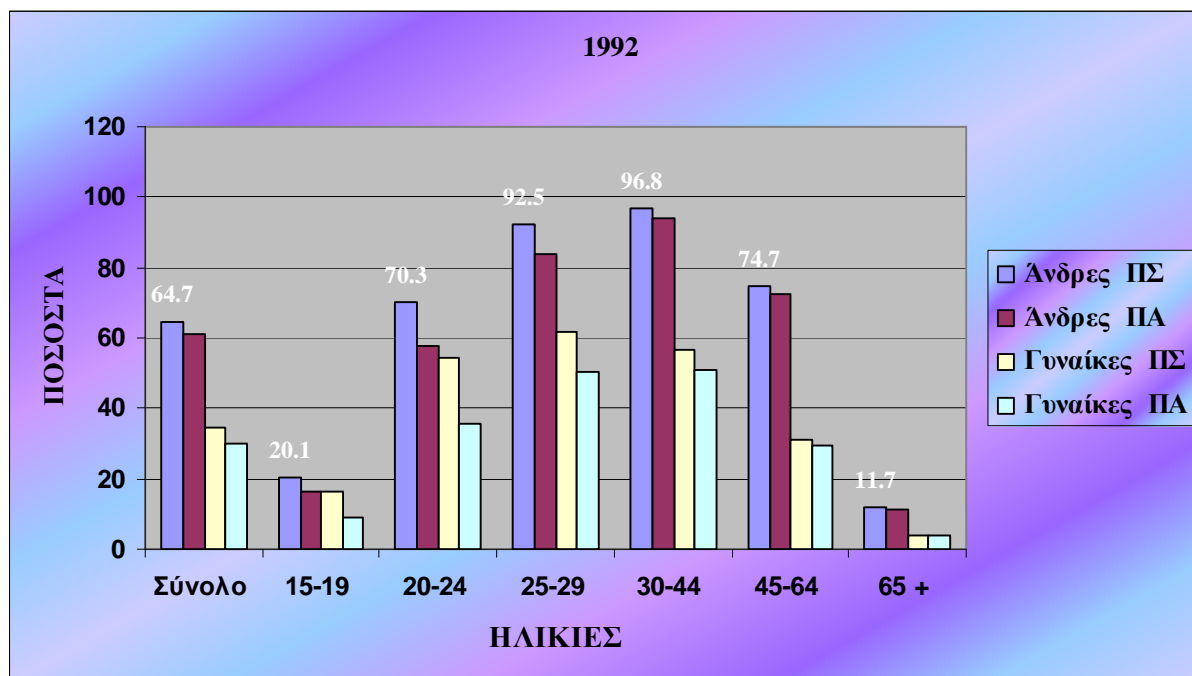
Πηγή: ΟΑΕΔ, 2003

http://www.paep.org.gr/gr/mod/fileman/files/Working_paper_No7.pdf

(ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Υπολογισμοί: ΠΑΕΠ Α.Ε., Φεβ.2003)

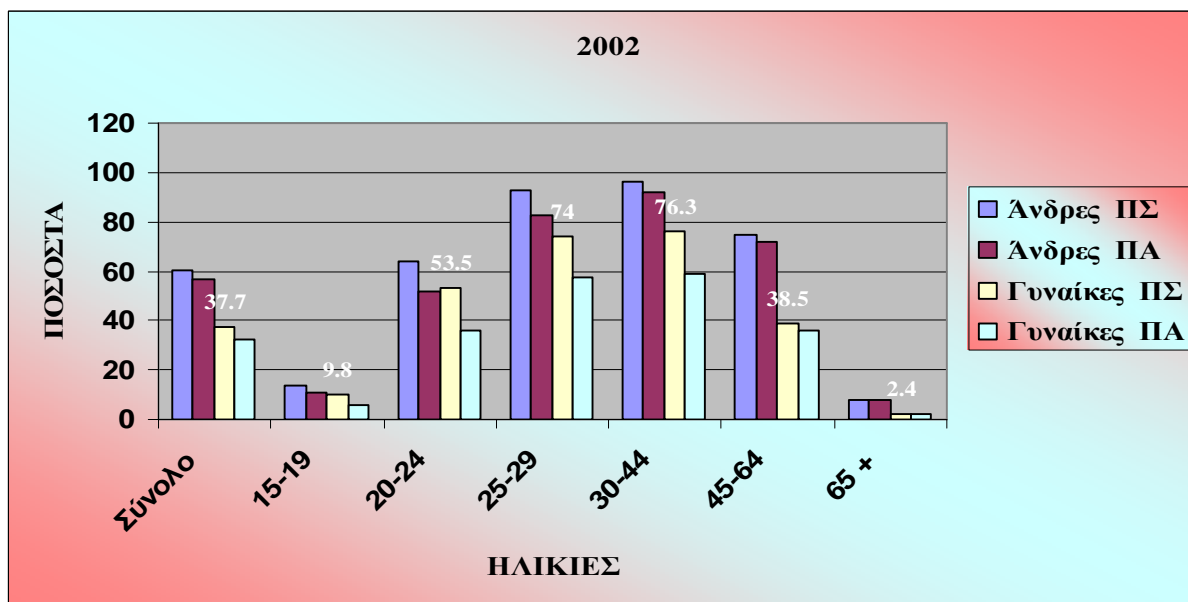
Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Γράφημα 6.3: Ποσοστά συμμετοχής και απασχόλησης κατά ηλικιακή κατηγορία στην αρχή της περιόδου 1992-2002

Πηγή: ΟΑΕΔ, 2003

Γράφημα 6.4: Ποσοστά συμμετοχής και απασχόλησης κατά ηλικιακή κατηγορία στο τέλος της περιόδου 1992-2002

Πηγή: ΟΑΕΔ, 2003

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Το ποσοστό συμμετοχής και απασχόλησης παραμένει γενικά υψηλότερο στους άνδρες απ' ότι στις γυναίκες. Το ποσοστό συμμετοχής και απασχόλησης όμως στους άνδρες μειώνεται κατά την περίοδο 1992-2002, ενώ αυξάνεται στις γυναίκες. Η μείωση του ποσοστού συμμετοχής και απασχόλησης στους άνδρες οφείλεται κυρίως στη μείωση των ποσοστών αυτών, στις ηλικιακές κατηγορίες από 15 έως 19 ετών, από 20 έως 24 ετών και στις ηλικίες από 65 και άνω. Αντίθετα, η αύξηση του ποσοστού συμμετοχής και απασχόλησης στις γυναίκες οφείλεται κυρίως στην αύξηση των ποσοστών για τις ηλικιακές κατηγορίες από 25 έως 29 ετών, από 30 έως 44 ετών και από 45 έως 64 ετών. Με βάση τα στοιχεία του Πίνακα 6.6 για τα Ποσοστά συμμετοχής και απασχόλησης κατά ηλικία και φύλο για την εν λόγω περίοδο, παρατηρούμε επίσης ότι:

ϣ Το ποσοστό συμμετοχής και απασχόλησης είναι ψηλότερο για την ηλικιακή κατηγορία από 30 έως 44 ετών.

ϣ Το ποσοστό συμμετοχής μειώνεται, ειδικότερα για τους άντρες ηλικίας από 45 έως 64 ετών, προφανώς λόγω πρόωρων ή και κανονικών συνταξιοδοτήσεων από την αγορά εργασίας.

ϣ Το ποσοστό συμμετοχής μειώνεται για τα άτομα ηλικίας από 15 έως 19 ετών και από 20 έως 24 ετών, λόγω της επιστροφής τους στην εκπαιδευτική διαδικασία.

6.3.1 Γενικά χαρακτηριστικά της απασχόλησης

Η απασχόληση αυξήθηκε από 3.680.039 άτομα το 1992 σε 3.948.902 το 2002, δηλαδή κατά 268.863 άτομα. (βλ. Πίνακα 6.3)

Πίνακας 6.7: Διάρθρωση του εργατικού δυναμικού και της απασχόλησης κατά φύλο και ηλικία κατά την περίοδο 1992-2002, ως προς το σύνολο του εργατικού δυναμικού και των απασχολούμενων κατά ηλικία

	1992				2002			
	Εργατικό Δυναμικό		Απασχολούμενοι		Εργατικό Δυναμικό		Απασχολούμενοι	
	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες
Σύνολο	63,0	37,0	65,2	34,8	59,6	40,4	61,9	38,1
15-19 ετών	53,3	46,7	62,3	37,7	58,7	41,3	66,1	33,9
20-24 ετών	53,8	46,2	59,2	40,8	52,7	47,3	57,4	42,6
25-29 ετών	58,7	41,3	61,1	38,9	56,6	43,4	60,0	40,0
30-44 ετών	61,3	38,7	63,1	36,9	57,2	42,8	54,4	40,6
45-64 ετών	69,3	30,7	69,8	30,2	64,5	35,5	65,3	34,7

Πηγή: ΟΑΕΔ, 2003

http://www.paep.org.gr/gr/mod/fileman/files/Working_paper_No7.pdf

(ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Υπολογισμοί: ΠΑΕΠ Α.Ε, Φεβ. 2003)

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΑΕΔ (2003) το 1992 οι γυναίκες αποτελούσαν το 37% του συνόλου του εργατικού δυναμικού και το 34,8% του συνόλου των απασχολούμενων. Το 2002 τα ποσοστά αυτά διαμορφώθηκαν σε 40,4% και 38,1%, αντίστοιχα. Υπήρξε δηλαδή μία γενικότερη αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στο εργατικό δυναμικό αλλά και στην απασχόληση. Στην ηλικιακή κατηγορία από 20 έως 24 ετών, οι γυναίκες παρουσιάζουν την υψηλότερη συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό και στην απασχόληση. Τη χαμηλότερη συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό την έχουν οι γυναίκες της ηλικιακής

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

κατηγορίας από 45 έως 64 ετών, προφανώς λόγω αποχώρησής τους από την αγορά εργασίας για λόγους συνταξιοδότησης.

6.3.2 Απασχόληση και εκπαιδευτικό επίπεδο την περίοδο 1992-2002

Σύμφωνα με τα στοιχεία από τον ΟΑΕΔ (2003), κατά την περίοδο 1992-2002 αυξήθηκε σημαντικά ο αριθμός των ατόμων με υψηλό ποσοστό εκπαίδευσης, καθώς επίσης και αυτών με μέτριο επίπεδο εκπαίδευσης. Αντίθετα, μειώθηκε την εν λόγω περίοδο ο αριθμός των ατόμων με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης.

Πίνακας 6.8: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων κατά εκπαιδευτικό επίπεδο προς το σύνολο των απασχολούμενων, την περίοδο 1992-2002.

	1992	2002
Διδακτορικό ή μεταπτυχιακός τίτλος	0,4	0,7
Πτυχίο Ανωτάτων Σχολών	11,9	15,5
Φοίτηση σε ΑΕΙ (τουλάχιστον 1 χρόνο)	0,1	0,0
Πτυχίο Ανωτ. Τεχν. Επαγγ. Εκπαίδευσης	5,5	11,8
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης	23,8	30,3
Απολυτ. 3-τάξης Μέσης Εκπαίδευσης	8,9	10,9
Απολυτήριο Δημοτικού	42,6	28,7
Μερικές τάξεις Δημοτικού	5,1	1,3
Δεν πήγε καθόλου σχολείο	1,7	0,8
<i>Χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης</i>	58,3	41,7
<i>Μέτριο επίπεδο εκπαίδευσης</i>	23,9	30,4
<i>Υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης</i>	17,8	28,0

Πηγή: ΟΑΕΔ, 2003

http://www.paep.org.gr/mod/fileman/files/Working_paper_No7.pdf

(ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Υπολογισμοί : ΠΑΕΠ Α.Ε, Φεβ.2003)

Με βάση τα στοιχεία του Πίνακα 6.8 τα οποία εξήχθησαν από την έρευνα του ΟΑΕΔ (2003), για την ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων κατά εκπαιδευτικό επίπεδο προς το σύνολο των απασχολούμενων την περίοδο 1992-2002, παρατηρούμε ότι τα άτομα με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό των απασχολούμενων το 1992 (58,3%). Το ποσοστό όμως αυτό μειώνεται σε 41,7% το 2002. Η μείωση αυτή οφείλεται μάλλον στο ότι επρόκειτο για άτομα μεγάλης ηλικίας τα οποία και αποχώρησαν από την αγορά εργασίας, ενώ τα άτομα που εισέρχονται στην αγορά εργασίας παραμένουν στην εκπαιδευτική διαδικασία περισσότερο από ότι οι παλαιότεροι. Παρατηρούμε επίσης, πως αυξάνεται η συμμετοχή στο σύνολο των απασχολούμενων ατόμων με μέτριο και υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο. Οι απόφοιτοι Δημοτικού μειώνουν τη συμμετοχή τους στο σύνολο των απασχολούμενων από 42,6% το 1992 σε 28,7% το 2002. Αυξάνεται η συμμετοχή στο σύνολο των απασχολούμενων των ατόμων που είναι απόφοιτοι Λυκείου, πτυχιούχοι ανώτερης επαγγελματικής σχολής και οι πτυχιούχοι Ανωτάτων Σχολών.

6.3.3 Απασχόληση και τομέας οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 1992-2002

Σύμφωνα με τον ΟΑΕΔ (2003), την περίοδο 1992-2002, μειώθηκε η απασχόληση στον πρωτογενή και στο δευτερογενή τομέα. Αυξήθηκε σημαντικά η απασχόληση και στον τριτογενή τομέα, όπως θα δούμε στον παρακάτω πίνακα. Η αύξηση της απασχόλησης στον τριτογενή τομέα ήταν μεγαλύτερη στην περίπτωση των απασχολούμενων γυναικών απ' ότι στην περίπτωση των απασχολούμενων ανδρών.

Πίνακας 6.9: Ποσοστιαία κατανομή της απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας και φύλο την περίοδο 1992-2002.

	1992			2002		
	Σ	Α	Γ	Σ	Α	Γ
Πρωτογενής τομέας	-21,9	19,5	26,4	15,8	14,5	17,9
Δευτερογενής τομέας	20,5	22,3	17,0	15,0	17,6	10,8
Τριτογενής τομέας	57,7	58,2	56,6	69,2	67,9	71,3
Σύνολο	100	100	100	100	100	100

Πηγή: ΟΑΕΔ, 2003

http://www.paep.org.gr/gr/mod/fileman/files/Working_paper_No7.pdf

(ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Υπολογισμοί: ΠΑΕΠ Α.Ε, Φεβ.2003)

Το ποσοστό των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα είναι ιδιαίτερα υψηλό στην Ελλάδα σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Την περίοδο 1992 – 2002, το ποσοστό των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα μειώθηκε από 21,9% σε 15,8%. Η μείωση των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα προήλθε κυρίως από τη μείωση των απασχολούμενων γυναικών. Το 1992 το 26,4% των απασχολούμενων γυναικών ήταν στον πρωτογενή τομέα. Το 2002 το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 17,9%.

Ενώ η συμβολή των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα και στο δευτερογενή τομέα στο σύνολο των απασχολούμενων μειώθηκε, αυξήθηκε η απασχόληση στον τριτογενή τομέα. Το ποσοστό των απασχολούμενων γυναικών στον τριτογενή τομέα αυξήθηκε περισσότερο απ' ό,τι το ποσοστό των απασχολούμενων ανδρών. Το ποσοστό των απασχολούμενων ανδρών στον τριτογενή τομέα ως προς το σύνολο των απασχολούμενων ανδρών αυξάνεται από 58,2% το 1992 σε 67,9% το 2002. Το ποσοστό των απασχολούμενων γυναικών στον τριτογενή τομέα ως προς το σύνολο των απασχολούμενων γυναικών αυξάνεται από 56,6% το 1992 σε 71,3% το 2002. (ΟΑΕΔ 2003).

6.4 Η ανεργία την περίοδο 1992 – 2002

6.4.1 Γενικά χαρακτηριστικά των ανέργων την περίοδο 1992 – 2002

Ο αριθμός των ανέργων αυξήθηκε από 348.878 άτομα το 1992 σε 420.107 άτομα το 2002. Βέβαια ο αριθμός των ανέργων μειώνεται τα τελευταία χρόνια (βλ. πίνακα 6.3). Το 1992 το 39,4% των ανέργων ήταν άνδρες (137.576 άτομα) και το 60,6% ήταν γυναίκες (211.301 άτομα). Το 2002 από τους 420.107 άνεργους οι άνδρες άνεργοι ήταν 161.717 (δηλαδή το 38,5%) και οι γυναίκες 258.390 άτομα (δηλαδή το 61,5%) (ΟΑΕΔ 2003).

Πίνακας 6.10: Απόλυτες και ποσοστιαίες μεταβολές της ανεργίας κατά φύλο την περίοδο 1992-2002

	Απόλυτες μεταβολές	Ποσοστιαίες μεταβολές
Σύνολο	71229	39,8
Άνδρες	24141	17,5
Γυναίκες	47088	22,3

Πηγή: ΟΑΕΔ, 2003

http://www.paep.org.gr/gr/mod/fileman/files/Working_paper_No7.pdf

(ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Υπολογισμοί: ΠΑΕΠ Α.Ε, Φεβ.2003)

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 6.10 για τις απόλυτες και ποσοστιαίες μεταβολές της ανεργίας κατά φύλο την περίοδο 1992-2002, παρατηρούμε ότι αυξήθηκε περισσότερο η ανεργία ανάμεσα στις γυναίκες από ότι ανάμεσα στους άνδρες. Πρέπει να επισημάνουμε, όπως ήδη έχουμε αναφέρει, ότι αυξήθηκε πολύ περισσότερο η συμμετοχή των γυναικών στο εργατικό δυναμικό αυτή την περίοδο από ότι η συμμετοχή των ανδρών (ΟΑΕΔ 2003).

Πίνακας 6.11: Ποσοστιαία κατανομή των ανέργων κατά φύλο και ηλικία την περίοδο 1992-2002

	1992			2002		
	Σ	Α	Γ	Σ	Α	Γ
15-19 ετών	11,8	9,8	13,0	5,0	5,4	4,8
20-24 ετών	29,9	28,9	30,5	23,2	23,2	23,2
25-29 ετών	17,7	19,4	16,6	21,6	21,8	21,5
15-29 ετών	59,3	58,1	60,1	49,9	50,4	49,5
30-44 ετών	26,6	22,1	29,6	33,5	28,2	36,8
45-64 ετών	13,7	19,2	10,1	16,4	20,8	13,7
65+ των	0,3	0,6	0,1	0,2	0,5	0,0

Πηγή: ΟΑΕΔ,2003

http://www.paep.org.gr/gr/mod/fileman/files/Working_paper_No7.pdf

(ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Υπολογισμοί: ΠΑΕΠ Α.Ε.)

Τα στοιχεία του Πίνακα 6.11 δείχνουν ότι οι άνεργοι ηλικίας από 15 έως 29 ετών αποτελούν το 59,3% των ανέργων το 1992. Το ποσοστό αυτό μειώνεται σε 49,9% το 2002. Οι άνεργοι της ηλικιακής κατηγορίας από 30 έως 44 ετών αποτελούν το 26,6% του συνόλου των ανέργων το 1992 και το 33,5% το 2002. Η σημαντική αυτή αύξηση οφείλεται κυρίως στην αύξηση της ανεργίας των γυναικών. Οι άνεργοι ηλικίας από 45 έως 64 ετών αποτελούν το 13,7% του συνόλου των ανέργων το 1992 και το 16,4% το 2002. (ΟΑΕΔ 2003).

6.4.2 Ανεργία και εκπαιδευτικό επίπεδο την περίοδο 1992 - 2002

Κατά το έτος 1992, ένα σημαντικό ποσοστό όπως το 40,3%, ήταν απόφοιτοι Λυκείου. Εντούτοις, το 2002 το ποσοστό των ανέργων με εκπαιδευτικό επίπεδο απολυτηρίου μέσης εκπαίδευσης, ανέρχεται στο 38,4%.

Πίνακας 6.12: Ποσοστιαία κατανομή των ανέργων κατά εκπαιδευτικό επίπεδο ως προς το σύνολο των ανέργων κατά τη χρονική περίοδο 1992-2002.

	1992	2002
Διδακτορικό ή μεταπτυχιακός τίτλος	0,4	0,5
Πτυχίο Ανωτάτων Σχολών	9,0	9,1
Φοίτηση σε ΑΕΙ (τουλάχιστον 1 χρόνο)	0,3	0,2
Πτυχίο Ανωτ. Τεχν. Επαγγ. Εκπαίδευσης	7,7	17,3
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης	40,3	38,4
Απολυτ. 3-τάξης Μέσης Εκπαίδευσης	12,3	14,2
Απολυτήριο Δημοτικού	27,0	19,1
Μερικές τάξεις Δημοτικού	2,1	0,8
Δεν πήγε καθόλου σχολείο	0,9	0,3
<i>Χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης</i>	42,3	34,5
<i>Μέτριο επίπεδο εκπαίδευσης</i>	40,6	38,6
<i>Υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης</i>	17,1	27,0

Πηγή: ΟΑΕΔ, 2003

http://www.paep.org.gr/gr/mod/fileman/files/Working_paper_No7.pdf

(ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Υπολογισμοί: ΠΑΕΠ Α.Ε, Φεβ.2003)

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 6.12 για την ποσοστιαία κατανομή των ανέργων κατά εκπαιδευτικό επίπεδο ως προς το σύνολο των ανέργων την περίοδο 1992-2002, παρατηρούμε ότι οι άνεργοι με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης αποτελούν το 42,3% των ανέργων το 1992 και το 34,5% των ανέργων το 2002. Επίσης, μείωση της συμμετοχής τους στο σύνολο των ανέργων παρουσίασαν και τα άτομα με μέτριο εκπαιδευτικό επίπεδο (από 40,6% σε 38,6%). Αντίθετα, τα άτομα με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης αύξησαν τη συμμετοχή τους στο σύνολο των ανέργων από 17,1% το 1992 σε 27% το 2002. (ΟΑΕΔ 2003).

6.5 Η εξέλιξη των ποσοστών ανεργίας

Δύο είναι οι βασικές πηγές στατιστικών στοιχείων για την ανεργία. Η πρώτη αφορά τις έρευνες απασχόλησης της ΕΣΥΕ και η δεύτερη τους εγγεγραμμένους άνεργους στα γραφεία εργασίας του ΟΑΕΔ. Ο δείκτης της εγγεγραμμένης ανεργίας αποτελεί, τουλάχιστον για τις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΟΟΣΑ, το πλέον αντιπροσωπευτικό μέτρο μέτρησης της ανεργίας και χρησιμοποιείται κατά κανόνα για διεθνείς συγκρίσεις. Κατά το Β' τρίμηνο του 2007, σύμφωνα με την έρευνα της ΕΣΥΕ, το ποσοστό ανεργίας (δηλαδή η επί τοις εκατό αναλογία των ανέργων στο σύνολο του εργατικού δυναμικού, που είναι το άθροισμα απασχολούμενων και ανέργων) ανήλθε σε 8,1%. Το αντίστοιχο τρίμηνο του 2006 ανερχόταν στο 8,8%. Είναι το μικρότερο ποσοστό ανεργίας από το 1998, έτος από το οποίο η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού άρχισε να διεξάγεται σε τριμηνιαία βάση.

Πίνακας 6.13: Η εξέλιξη των ποσοστών ανεργίας

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ποσοστό ανεργίας δευτέρου τριμήνου	10,8	11,9	11,2	10,4	9,9	9,3	10,2	9,6	8,8	8,1

ΕΣΥΕ,2008

<http://www.statistics.gr>

6.6 Το εργατικό δυναμικό στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Το κύριο χαρακτηριστικό που οφείλουμε να επισημάνουμε και αφορά τις εξελίξεις στο εργατικό δυναμικό στην Ευρωπαϊκή Ένωση αναφέρεται στην προοδευτική πτώση του ρυθμού ανόδου του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας, η οποία είναι προϊόν της υπογεννητικότητας. Βεβαίως, οι συνέπειες δεν είναι άμεσα ορατές, δεδομένου ότι οι δείκτες γονιμότητας έπεσαν για πρώτη φορά κάτω από το επίπεδο αναπαραγωγής των γενεών κατά το 1975. Έτσι, οι επιπτώσεις στον πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας (14 ή 15 ετών και άνω) έχουν αρχίσει να διαφαίνονται. Ήδη κατά τα τελευταία χρόνια, ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας στο σύνολο των κρατών μελών της Ε.Ε. έπεσε κάτω από το 0,5%.³⁶

Δεύτερο χαρακτηριστικό των εξελίξεων στην αγορά εργασίας αποτελεί η άνοδος του ποσοστού συμμετοχής των γυναικών στο εργατικό δυναμικό (από 50% το 1983 σε 56% το 1993 και σε 60% το 2000) που εξακολουθεί όμως να παραμένει σε χαμηλά επίπεδα.³⁷ Αντίθετα, το ποσοστό συμμετοχής των ανδρών σημείωσε πτώση, η οποία αντισταθμίστηκε από την αύξηση του ποσοστού συμμετοχής των γυναικών. Γενικά το ποσοστό συμμετοχής εργατικού δυναμικού στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης κυμαίνεται ανάμεσα στο 47% που αντιστοιχεί στην Ιταλία, στο 50% στην Ισπανία την Ελλάδα και το Βέλγιο και στο 65% στη Δανία.³⁸ Οι διαφορές ανάμεσα στα κράτη-μέλη δίνουν τελικό ποσοστό συμμετοχής για το σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 55%, υπολογιζόμενο σε πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας 15 ετών και άνω.³⁹

Ως πλέον σημαντικό στοιχείο των ενδείξεων για το μερίδιο συμμετοχής του εργατικού δυναμικού στον πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας θεωρείται το χαμηλό

³⁶ Τσουκαλάς Κ. (1996): Κράτος, Κοινωνία, Εργασία στη Μεταπολεμική Ελλάδα, Αθήνα, Θεμέλιο.

³⁷ Λυμπεράκη Α. & Μουρίκη Α. (1996): Η Αθόρυβη Επανάσταση, Νέες Μορφές Οργάνωσης της Παραγωγής και της Εργασίας, Αθήνα, Guttenberg.

³⁸ Rubery J. (1998): Structured Labour Markets, Worker Organization and Low Pay, Cambridge Journal of Economics, Vol.2.

³⁹ Eurostat (2001), Unemployment in Europe, <http://www.eurostat.com>

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

ποσοστό του γυναικείου εργατικού δυναμικού καθώς και η αξιοσημείωτη ανισότητα ανάμεσα στα κράτη-μέλη.⁴⁰ Η Δανία είναι η χώρα με τη μεγαλύτερη συμμετοχή γυναικών στην αγορά εργασίας (περίπου 60%) και ακολουθούν η Σουηδία και η Φινλανδία με 55%, ενώ σχετικά υψηλό ποσοστό εμφανίζουν το Ηνωμένο Βασίλειο και η Πορτογαλία (περίπου 53%). Τα χαμηλότερα ποσοστά αντιστοιχούν στην Ισπανία (37%) και στην Ελλάδα (39%). Με βάση τα παραπάνω ενδεικτικά στοιχεία, συνάγεται ότι η Ευρώπη κατά τις αμέσως επόμενες δεκαετίες θα μπορούσε να αντισταθμίσει τις δυσμενείς επιπτώσεις της υπογεννητικότητας στην αγορά εργασίας από το 'απόθεμα' που βρίσκεται στο γυναικείο εν δυνάμει εργατικό δυναμικό.⁴¹

Το ποσοστό απασχόλησης υπολογίζεται ως προς τον πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας. Κατά το 2005 εκτιμήθηκε στα επίπεδα του 50% (61% για πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας από 15 έως 64). Το χαρακτηριστικό στοιχείο αυτών των ενδείξεων βρίσκεται πρώτον στη μεγάλη διαφορά ανάμεσα στα ποσοστά που αντιστοιχούν στους άνδρες και τις γυναίκες και δεύτερον στο υψηλό μερίδιο συμμετοχής των υπηρεσιών στην απασχόληση.

Από το σύνολο των περίπου 151.000.000 απασχολούμενων στα 15 κράτη-μέλη (δε συμπεριλαμβάνονται τα δέκα νέα μέλη στην αναφορά μας), τα 63.000.000 το 1998 ήταν γυναίκες (42%). Είναι αλήθεια ότι το μερίδιο των γυναικών στη συνολική απασχόληση δείχνει να αυξάνεται, εξακολουθεί όμως να βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα. Η συντριπτική πλειοψηφία των απασχολούμενων γυναικών εργάζεται στον τομέα των υπηρεσιών. Ο τελευταίος αποτελεί και τον κατεξοχήν δυναμικό τομέα της Ευρωπαϊκής Οικονομίας τα τελευταία 25-30 χρόνια.

Πράγματι, από το 1985 έως το 2005 το ποσοστό των απασχολούμενων στον τομέα των υπηρεσιών αυξήθηκε από 49,4% σε 65,7%, δηλαδή κατά 16,3

⁴⁰ Σακέλλης Γ. (2001): Πληθυσμός και Εργατικό Δυναμικό στην Ελλάδα, Εκδόσεις Μπένου.

⁴¹ Δεδουσόπουλος Α. (2000): Η Κρίση στην Αγορά Εργασίας - Θεωρίες της Ανεργίας, Εκδόσεις Τυπωθήτω.

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

ποσοστιαίες μονάδες. Αντίθετα, η συμμετοχή των δύο άλλων τομέων παραγωγικής δραστηριότητας στην απασχόληση παρουσίασε πτώση στην ίδια περίοδο (κατά 6,3 ποσοστιαίες μονάδες στη γεωργία και κατά 10 στη βιομηχανία).⁴²

Η ανεργία αποτελεί ένα σημαντικό πρόβλημα που έχει να αντιμετωπίσει η Ε.Ε. καθώς κινείται σε επίπεδα άνω του 10%. Φαίνεται πάντως να παρουσιάζει πτώση από το 1994 κατά περίπου μια ποσοστιαία μονάδα. Το βάρος της ανεργίας στην Ε.Ε. δε φέρεται ισομερώς από το σύνολο του εργατικού δυναμικού. Καταρχήν, στους νέους κάτω των 25 ετών αντιστοιχεί ποσοστό ανεργίας περίπου 20% του εργατικού δυναμικού, δηλαδή περίπου 10 μονάδες πάνω από το συνολικό ποσοστό ανεργίας.⁴³

Το ποσοστό ανεργίας των ανδρών εκτιμήθηκε το 1998 στα επίπεδα του 8%. Υπερδιπλάσιο, όμως (πάνω από 18%) ήταν το ποσοστό που αντιστοιχούσε στους άνδρες κάτω των 25 ετών. Στις γυναίκες το ποσοστό ανεργίας ήταν κατά το 1998 περίπου 12%, δηλαδή κατά 4 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο από το αντίστοιχο των ανδρών, ενώ στις νέες γυναίκες έφτασε το 1991 στο 21%.⁴⁴

Επιπλέον, η ανεργία διαφοροποιείται σημαντικά από χώρα σε χώρα. Αρχικά, επισημαίνεται το υψηλό γενικό ποσοστό ανεργίας που αντιστοιχεί στη Φινλανδία (πάνω από 13%). Υψηλό ποσοστό επίσης εμφανίζεται να έχει η Ιταλία (12,6%) και η Γαλλία (12,2%), ενώ όλες οι άλλες χώρες βρίσκονται κοντά ή κάτω από το 10% του συνόλου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατά το 1998, τα χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας αντιστοιχούσαν εκτός από το Λουξεμβούργο, στην Ολλανδία (4,4%) και στην Πορτογαλία (4,9%).⁴⁵

⁴² Σακέλλης Γ. (2001): Πληθυσμός και Εργατικό Δυναμικό στην Ελλάδα, Εκδόσεις Μπένου.

⁴³ Σακέλλης Γ. (2001): Πληθυσμός και Εργατικό Δυναμικό στην Ελλάδα, Εκδόσεις Μπένου.

⁴⁴ Σακέλλης Γ. (2001): Πληθυσμός και Εργατικό Δυναμικό στην Ελλάδα, Εκδόσεις Μπένου

⁴⁵ Σακέλλης Γ. (2001): Πληθυσμός και Εργατικό Δυναμικό στην Ελλάδα, Εκδόσεις Μπένου

Το 2006 εκτιμήθηκε ότι στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπήρχαν περίπου 8,6 εκατομμύρια άνεργες γυναίκες, δηλαδή περίπου 200.000 περισσότερες από τους άνεργους άνδρες. Εντούτοις, τα αντίστοιχα ποσοστά είναι σημαντικά υψηλότερα, δεδομένου ότι υπολογίζονται στο σύνολο του εργατικού δυναμικού, όπου οι γυναίκες είναι λιγότερες κατά περίπου 30 εκατομμύρια. Σε όλα τα κράτη-μέλη, τα ποσοστά ανεργίας των γυναικών είναι υψηλότερα από αυτά των ανδρών, με εξαίρεση τη Σουηδία, την Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Σε ορισμένες χώρες, όπως η Ελλάδα, η Ιταλία και η Ισπανία το χάσμα ανάμεσα στα δύο φύλα σε ότι αφορά την ανεργία είναι τεράστιο. (Eurostat, 2007).

Στην πραγματικότητα, η εντεινόμενη ανεργία επιφέρει πολλαπλές κοινωνικές πιέσεις και εντείνει τις αντιφάσεις. Η μη επιτυχής αντιμετώπιση των προβλημάτων της ανεργίας και η αναποτελεσματική πολιτική άσκησης της προώθησης της απασχόλησης έχουν τη βάση τους σε μια σειρά από παράγοντες, σημαντικότεροι από τους οποίους είναι: **α)** η δυσκαμψία που προέρχεται από τη δράση των συνδικάτων, **β)** η πίεση των μισθών προς τα κάτω που συνεπάγεται η προσπάθεια προώθησης νέων στην αγορά εργασίας με αποτέλεσμα να μεγαλώνει η ανισότητα και να διευρύνεται η φτώχεια, **γ)** η ακριβή, μη παραγωγική πολιτική προσλήψεων στον κρατικό τομέα, **δ)** οι τεχνολογικές αλλαγές που απέκλεισαν από την αγορά εργασίας τις θέσεις χαμηλής ειδίκευσης και **ε)** ο δυσχερής εντοπισμός των χαρακτηριστικών των ανέργων που θα βοηθούσε στο να ορθολογικοποιηθούν τα προγράμματα κατάρτισης.⁴⁶

Οι αντιφάσεις αυτές οδηγούν σε ένα παρατεταμένο εντεινόμενο πρόβλημα με έντονες κοινωνικές επιπτώσεις, οι σπουδαιότερες από τις οποίες είναι:⁴⁷

1) αύξηση της εγκληματικότητας που θεωρείται φυσική συνέπεια της ένδειας, της στέρησης και των χαμηλών αμοιβών, **2)** ένταση των εθνικιστικών, ρατσιστικών κινημάτων που αποσκοπούν στον αποκλεισμό των εθνικών

⁴⁶ Δεδουσόπουλος Α. (2000): Η Κρίση στην Αγορά Εργασίας - Θεωρίες της Ανεργίας, Εκδόσεις Τυπωθήτω.

⁴⁷ Δεδουσόπουλος, Α. (2000): Η Κρίση στην Αγορά Εργασίας - Θεωρίες της Ανεργίας, Εκδόσεις Τυπωθήτω.

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

μειονοτήτων από την αγορά εργασίας, 3) διεύρυνση του χάσματος μεταξύ υψηλών και χαμηλών αμοιβών που αφορά κυρίως το ανδρικό εργατικό δυναμικό δεδομένου ότι το γυναικείο παρουσιάζει τάσεις βελτίωσης.

Οι εμπειρικές ενδείξεις, λοιπόν, συνηγορούν πλήρως στη διαπίστωση ότι η ανεργία υπό αυτήν την έννοια αποτελούσε και αποτελεί μείζον πρόβλημα. Επιπλέον, όση βαρύτητα, από άποψη οικονομικής πολιτικής, πρέπει να δίνεται στον εντοπισμό των χαρακτηριστικών των ανέργων, άλλο τόσο πρέπει να ενδιαφέρει και η επισήμανση των χαρακτηριστικών του μη εργατικού δυναμικού, το οποίο αποτελεί έναν τεράστιο σε όγκο πληθυσμό που θέλει να εργαστεί, πλην όμως δεν αναζητά ευθέως και ενεργητικά εργασία.

Στη συγκεκριμένη ενότητα θα αναφερθούμε στο ποσοστό απασχόλησης που επικρατεί στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για άτομα ηλικίας από 15 έως 64 ετών, δηλαδή στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό. Από τον Πίνακα που ακολουθεί παρατηρούμε ότι το πρόβλημα της ανεργίας είναι αρκετά έντονο στις χώρες της Ε.Ε. και η χώρα η οποία έχει το μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης είναι η Δανία με ποσοστό 76,2. Αντίθετα, η χώρα με το μικρότερο ποσοστό απασχόλησης και άρα υψηλό ποσοστό ανεργίας είναι η Ιταλία και ακολουθεί η Ελλάδα.

Πίνακας 6.14: Απασχόληση στην Ε.Ε

Χώρες	Σύνολο
Αυστρία	68,4
Βέλγιο	59,9
Γερμανία	65,8

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Χώρες	Σύνολο
Δανία	76,2
Ισπανία	56,3
Ευρωπαϊκή Ένωση	63,9
Φιλανδία	68,1
Γαλλία	63,1
Ελλάδα	55,4
Ιρλανδία	65,7
Ιταλία	54,8
Λουξεμβούργο	62,9
Ολλανδία	74,1
Πορτογαλία	68,9
Σουηδία	71,7
Ηνωμένο Βασίλειο	71,7

Πηγή: Eurostat,2007 <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

Εν συνεχεία θα παρουσιάσουμε το απόθεμα εργατικού δυναμικού το οποίο προέρχεται από τους άνεργους. Ειδικότερα, θα παρουσιάσουμε το απόθεμα από το 2003 έως και το 2007.

Πίνακας 6.15: Απόθεμα εργατικού δυναμικού από άνεργους

Χώρες	2003	2004	2005	2006	2007
Αυστρία	3,7	3,9	3,4	3,4	2,9
Βέλγιο	5,6	5,9	5,6	4,3	4,0
Γερμανία	4,3	4,0	4,2	3,6	3,3
Δανία	7,0	7,0	6,4	5,7	5,6
Ισπανία	12,8	11,7	9,8	9,0	8,4
Ευρωπαϊκή Ένωση	7,4	7,0	6,5	5,8	5,3
Φιλανδία	11,0	9,7	9,0	8,6	8,0
Γαλλία	8,6	8,3	8,3	7,1	5,9
Ελλάδα	6,0	6,9	7,5	7,1	6,5
Ιρλανδία	6,5	5,1	3,9	2,9	2,5
Ιταλία	7,2	7,2	7,0	6,6	5,9
Λουξεμβούργο	1,6	1,7	1,5	1,5	1,2
Ολλανδία	4,0	3,2	2,7	2,1	1,6
Πορτογαλία	4,7	3,5	3,4	2,9	3,0
Σουηδία	8,0	6,8	5,9	4,2	4,2
Ηνωμένο Βασίλειο	5,4	4,7	4,6	4,2	3,6

Πηγή: Eurostat, 2008

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

Από τον πίνακα παραπάνω παρατηρούμε ότι το θετικό για μια χώρα θα ήταν να μειώνει το απόθεμά της. Αν το επιτύγχανε αυτό τότε αυτόματα θα είχε καταφέρει να περιορίσει και την ανεργία. Με βάση τον πίνακα 6.15 μπορούμε να δούμε ότι ορισμένες χώρες όπως είναι η Αυστρία, κατάφεραν να μειώσουν το απόθεμα του εργατικού δυναμικού τους. Από την άλλη όμως, χώρες όπως η Ελλάδα, αντί να καταφέρουν να μειώσουν αυτό το απόθεμα οδηγήθηκαν στην

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

αύξησή του. Πιο συγκεκριμένα, από 6,0 που ήταν το 2003 ανήλθε σε 6,5 το 2007.

Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά είναι τα ποσοστά αυτοαπασχόλησης τα οποία παρουσιάζονται στον πίνακα 6.16. Στον πίνακα αυτό θα αναλύσουμε τα ποσοστά αυτοαπασχόλησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πίνακας 6.16: Αυτοαπασχόληση στην Ε.Ε.

Χώρες	2003	2004	2005	2006	2007
Αυστρία	10,8	11,0	10,9	10,8	10,8
Βέλγιο	14,9	15,4	14,8	14,0	13,2
Γερμανία	9,9	10,0	10,0	10,1	9,9
Δανία	8,3	8,4	8,3	8,2	8,0
Ισπανία	20,9	20,0	19,0	17,9	18,1
Ευρωπαϊκή Ένωση	14,9	14,7	14,4	14,1	14,0
Φιλανδία	14,5	14,0	13,0	12,9	12,3
Γαλλία	11,2	10,9	10,7	10,1	9,8
Ελλάδα	33,3	32,5	32,0	32,4	31,6
Ιρλανδία	19,5	18,8	17,8	17,6	17,0
Ιταλία	24,5	24,4	24,4	24,2	23,7
Λουξεμβούργο	8,5	8,8	8,4	8,9	6,7
Ολλανδία	11,3	10,8	10,7	10,4	10,8
Πορτογαλία	26,9	25,9	24,9	23,7	25,0
Σουηδία	11,2	10,9	10,9	10,6	10,2
Ηνωμένο Βασίλειο	12,6	12,1	11,7	11,3	11,3

Πηγή: Eurostat, 2008 <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε ότι το ποσοστό αυτοαπασχόλησης σε ορισμένες χώρες είναι πολύ μικρό σε αντίθεση με κάποιες άλλες, που είναι μεγάλο. Σε όσες χώρες το ποσοστό αυτό είναι μεγάλο, σημαίνει ότι οι

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

εργαζόμενοι έχουν στραφεί προς την ίδρυση μιας προσωπικής επιχείρησης αφού δεν μπορούσαν να βρουν κάπου αλλού δουλειά. Από τον πίνακα 6.16 φαίνεται ότι η Ελλάδα έχει το μεγαλύτερο ποσοστό αυτοαπασχόλησης σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες γεγονός που θα πρέπει να ανησυχήσει τους αρμόδιους φορείς και να τους κάνει να αναλογιστούν τους λόγους που ώθησαν τους εργαζόμενους στην ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης.

Οι περισσότερες χώρες του δυτικού κόσμου έχουν δοκιμαστεί τα τελευταία 15 με 20 χρόνια από πληθωριστικές πιέσεις και από υψηλά ποσοστά ανεργίας. Αν και ο ρυθμός πληθωρισμού έχει μειωθεί σημαντικά στις περισσότερες ανεπτυγμένες οικονομίες κατά τα τελευταία 3 με 4 χρόνια, το σημερινό ποσοστό ανεργίας είναι αρκετά υψηλότερο από οποιαδήποτε άλλη περίοδο, ξεκινώντας από την μεγάλη οικονομική ύφεση του 1929 μέχρι και σήμερα. Τα στοιχεία του Πίνακα 6.17 δείχνουν τα ποσοστά ανεργίας από το 1970 και μετά, σε επιλεγμένες χώρες μέλη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης.

Πίνακας 6.17: Ποσοστά ανεργίας του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) 1970 – 2007

Χώρα	1970-1979	1980-1989	1990-1999	2000-2007
Αυστραλία	1,9	2,0	5,0	7,6
Γαλλία	1,1	-	4,5	8,3
Γερμανία	0,8	0,8	3,5	6,5
Ην. Βασίλειο	1,5	2,4	4,2	9,8
Η.Π.Α.	5,0	4,6	6,7	8,0
Ισπανία	2,3	2,7	5,8	17,4
Ιταλία	4,9	5,7	6,6	8,8
Καναδάς	4,8	5,4	7,2	9,9
Σουηδία	1,6	2,2	1,9	2,8
Ελλάδα	5,2	3,7	1,9	6,1

Πηγή: Economic Outlook, Historical Statistics 1970-2007, Paris, O.E.C.D.

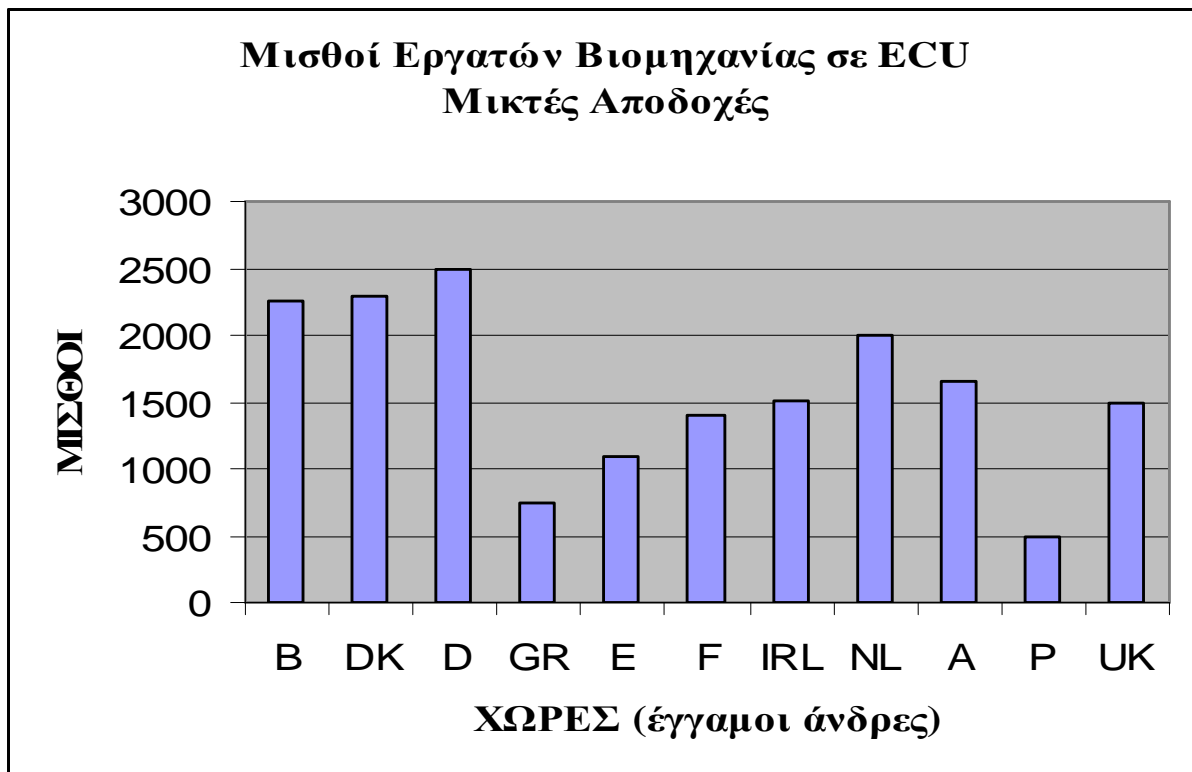
Οι παραπάνω χώρες αντιμετωπίζουν αυξημένο ποσοστό ανεργίας για αρκετά χρόνια, γεγονός που κατατάσσει την ανεργία όχι στην κατηγορία της βραχυπρόθεσμης κυκλικής ανεργίας, αλλά προφανώς στην κατηγορία της μακροπρόθεσμης. Όμως, η ανεργία παρουσιάζει και βραχυπρόθεσμες διακυμάνσεις ανάλογα με τις φάσεις του οικονομικού κύκλου αλλά ακόμα και εποχιακές διακυμάνσεις.⁴⁸ Επίσης, το εθνικό ποσοστό ανεργίας ενδέχεται να συγκαλύπτει πολύ διαφορετικά ποσοστά κατά περιοχές και κατά πληθυσμιακές ομάδες. Για παράδειγμα, το ποσοστό ανεργίας των νέων είναι υψηλότερο του εθνικού μέσου όρου, όπως και το ποσοστό των γυναικών είναι ανώτερο του ποσοστού των ανδρών. Παρομοίως, τα ποσοστά ανεργίας διαφέρουν κατά περιοχή κι έτσι συνήθως στις αστικές περιοχές παρατηρείται υψηλότερο ποσοστό ανεργίας, αλλά και μεταξύ αστικών περιοχών υπάρχουν αγορές εργασίας σε ύφεση και άλλες σε άνθηση.

6.6.1 Αμοιβές και αγοραστική δύναμη στην Ευρώπη

Η μέση ακαθάριστη αμοιβή των εργατών της βιομηχανίας στις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί το περιεχόμενο ειδικής έκδοσης της Eurostat, η οποία παρέχει συγκρίσεις τόσο από την άποψη των επιχειρήσεων, όσο και από την άποψη των μισθωτών της βιομηχανίας. Από την άποψη των επιχειρήσεων, οι εν λόγω αμοιβές ενδιαφέρουν ως κόστος. Για το λόγο αυτόν, πρέπει να υπολογισθούν σε κοινό νόμισμα και τρέχουσες τιμές για το έτος αυτό. Για να καλύψει αυτήν την ανάγκη, η Eurostat υπολογίζει το εν λόγω κόστος σε Ευρώ.

⁴⁸ Husmanns R. & Mehran F. & Verma, V. (2005): Surveys of Economically Active Population, Employment, Unemployment and Underemployment, An ILO Manual on Concepts and Methods, Geneva, International Labour Office.

Γράφημα 6.5: Αμοιβές στην Ευρώπη

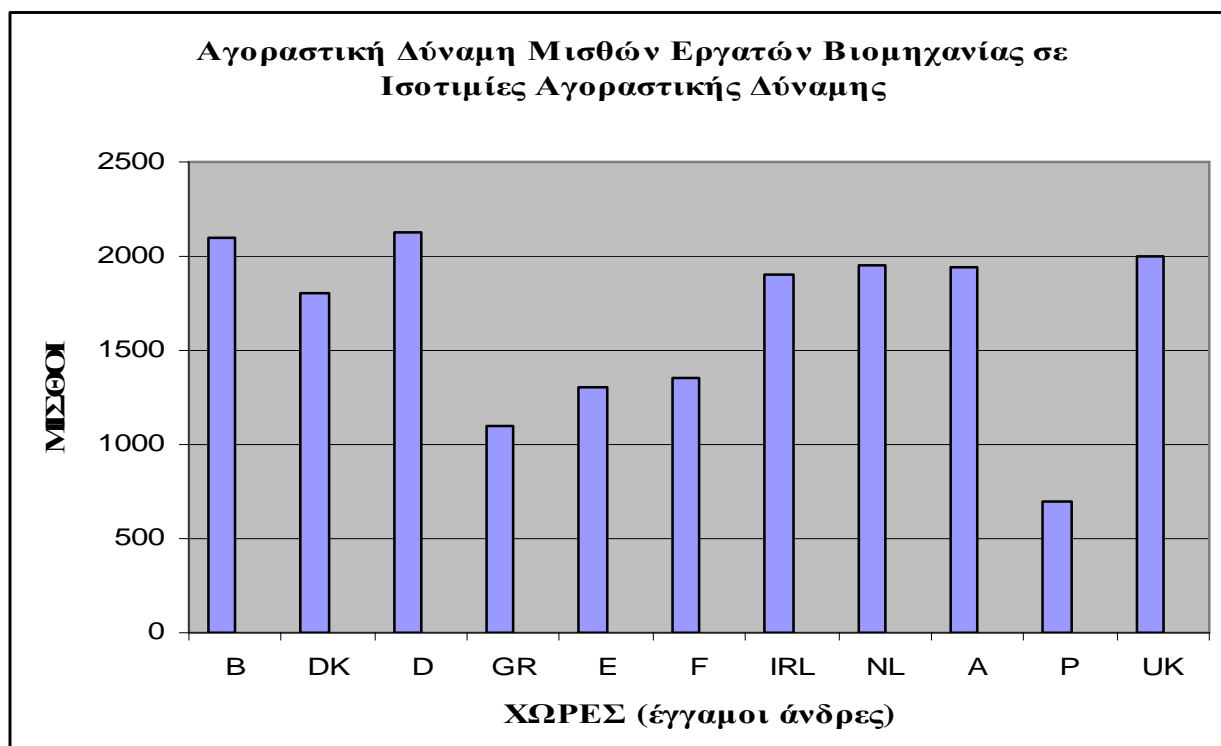
Πηγή: Eurostat, 2006

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

(Earnings, έκδοση Eurostat, 2006)

Από τη σύγκριση των στοιχείων του 2006, προκύπτει ότι η Ελλάδα διατηρεί την προτελευταία θέση στην κατάταξη του μηνιαίου κόστους εργασίας, πριν από την Πορτογαλία. Βεβαίως, κατά τα τελευταία τρία έτη υπήρξαν κάποιες αυξήσεις των μισθών στην ελληνική βιομηχανία. Εντούτοις, οι αυξήσεις αυτές, εάν λάβουμε υπόψιν μας και τις αυξήσεις στις άλλες χώρες της Ε.Ε., απλώς έχουν μειώσει ελαφρά τη διαφορά της Ελλάδας από την Ισπανία.

Γράφημα 6.6: Αμοιβές και Αγοραστική Δύναμη στην Ευρώπη

Πηγή: Eurostat, 2006

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

(Earnings, έκδοση Eurostat, 2006)

Οι αμοιβές των εργατών στη βιομηχανία, από την πλευρά των μισθωτών αποτελούν εισόδημα. Ως εκ τούτου, η σύγκριση της αγοραστικής τους δύναμης γίνεται από την Eurostat με βάση τις Ισοτιμίες Αγοραστικής Δύναμης. Προκύπτει λοιπόν από την εν λόγω σύγκριση, ότι η αγοραστική δύναμη των ελληνικών αμοιβών είναι από τις χαμηλότερες στην Ευρώπη, σαφώς υψηλότερη από την αντίστοιχη της Πορτογαλίας και ελαφρώς χαμηλότερη από αυτήν της Ισπανίας. Ανάλογη είναι και η εικόνα που παρουσιάζουν οι συγκρίσεις με τις άλλες χώρες της Ε.Ε., των μισθών των τραπεζοϋπαλλήλων και των υπαλλήλων του εμπορίου.

Το κόστος εργασίας στη βιομηχανία έχει μεγαλύτερη σημασία για την ανταγωνιστικότητα απ' ότι έχει το αντίστοιχο μέγεθος για τους άλλους τομείς

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

παραγωγής, αφού η μεταποίηση συμμετέχει με πολύ μεγάλο βάρος στο διεθνές εμπόριο της χώρας, σε αντίθεση με τον τομέα των υπηρεσιών που είναι σχετικά προστατευμένος από την ανταγωνιστική πίεση των διεθνών ανταλλαγών. Εντούτοις, στην ανταγωνιστικότητα συμμετέχουν και οι άλλοι κλάδοι της οικονομίας, εμμέσως όμως μέσω των διακλαδικών ανταλλαγών με τις οποίες η μεταποίηση προμηθεύεται μεγάλο μέρος των ενδιάμεσων αναλώσεων της. Για το λόγο αυτόν εξετάζουμε το ετήσιο κόστος εργασίας και στο σύνολο της οικονομίας. Η μέση ακαθάριστη αμοιβή των μισθωτών στις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο σύνολο της οικονομίας, είναι δυνατό να υπολογισθεί βάσει στοιχείων των εθνικών λογαριασμών που παρέχουν οι ειδικές εκδόσεις της Eurostat.⁴⁹

Σε ότι αφορά τη διαχρονική μεταβολή του μέσου πραγματικού μισθού στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας, κυμαίνεται στη διάρκεια των δεκαπέντε τελευταίων ετών γύρω από μια σταθερή αγοραστική δύναμη που αντιστοιχεί περίπου στα επίπεδα του 1990. Υπάρχουν βέβαια, περίοδοι αύξησης (1982-1985, 1988-1989, 1994-1996, 2004-2006) τις οποίες όμως διαδέχονται περίοδοι μείωσης (1986-1987, 1990-1993, 2002-2004). Συνολικά όμως μέχρι σήμερα, οι άνοδοι αντισταθμίζουν τις μειώσεις. Αυτή η σταθερότητα που εμφανίζει η αγοραστική δύναμη των μισθών στη μακροχρόνια διάρκεια αφήνει τα περιθώρια στις επιχειρήσεις να επωφεληθούν από ολόκληρη την αύξηση της παραγωγικότητας για να μειώσουν το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος και να αυξήσουν έτσι την κερδοφορία τους.

Εν κατακλείδι, η ελληνική οικονομία χαρακτηρίζεται από μια ρύθμιση των μισθών τέτοια ώστε η αγοραστική τους δύναμη να μην αυξάνεται, αλλά και ούτε να μειώνεται, αφού τις περιόδους μείωσης διαδέχονται περίοδοι αύξησης, ενώ ταυτοχρόνως μειώνεται το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος επειδή

⁴⁹ Thurow L.C (2006), The Future of Capitalism, Brealey, pp.24-28

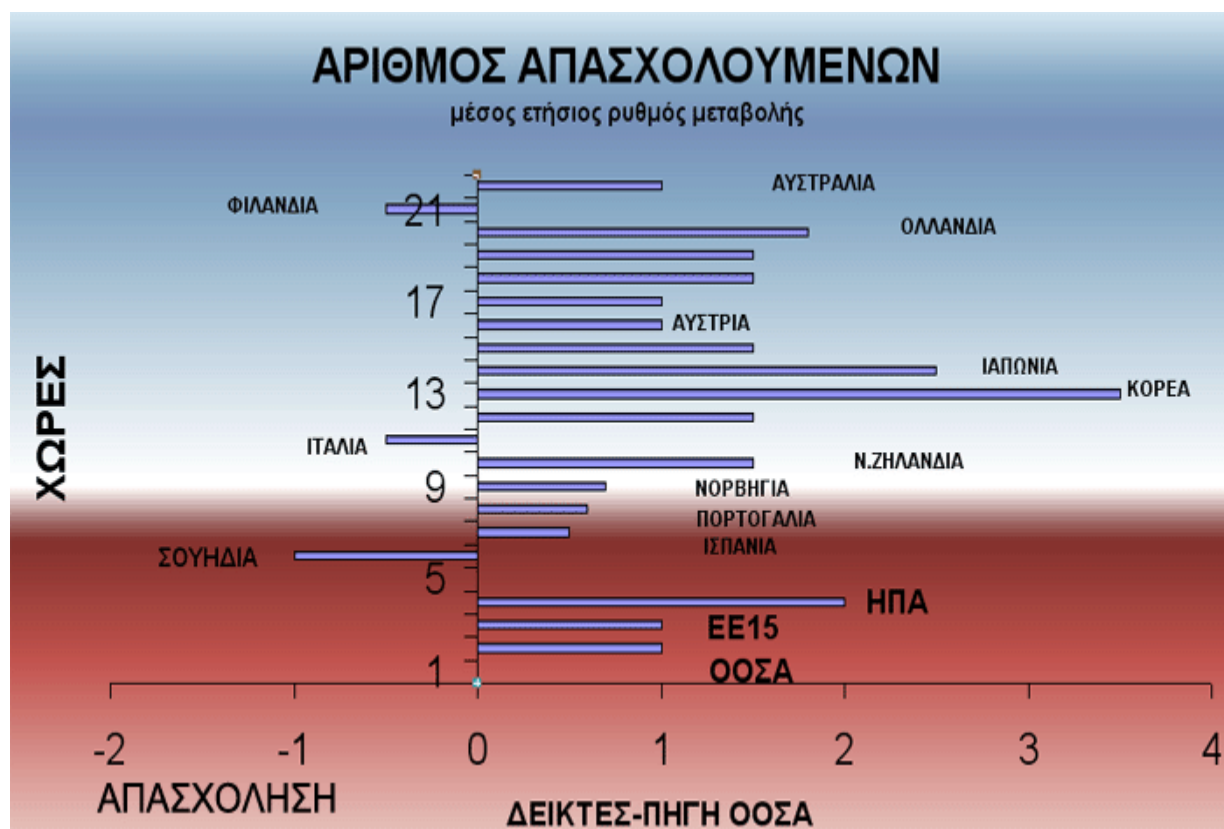
Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

ολόκληρο το όφελος από την παραγωγικότητα της εργασίας το εισπράττουν οι επιχειρήσεις. Αυτό εξηγεί εν πολλοίς και την άνοδο της κερδοφορίας στην Ελλάδα κατά τα δέκα τελευταία έτη.

Η ανεργία την οποία καταγράφουν σήμερα οι επίσημες στατιστικές (πιο συγκεκριμένα οι Ετήσιες Έρευνες Εργατικού Δυναμικού που διενεργούνται σε όλες τις χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ), αποτελεί το ορατό τμήμα των ανέργων. Υπάρχει ωστόσο, και ένα τμήμα της ανεργίας το οποίο “λανθάνει”, δηλαδή δεν καταγράφεται, διότι αποτελείται από μια “δεξαμενή” αποθαρρυσμένων ανέργων που έχουν αποσυρθεί από την αγορά εργασίας (Η. Ιωακείμογλου, 1998).

Η ύπαρξη της λανθάνουσας ανεργίας, γίνεται φανερή από το γεγονός ότι μεγάλες μάζες ατόμων αποσύρονται από το εργατικό δυναμικό ή επανεντάσσονται σε αυτό ανάλογα με τη συγκυρία. Όταν αυξάνεται η απασχόληση, άρα και οι πιθανότητες εξεύρεσης εργασίας, ένα μέρος των αποθαρρυσμένων ατόμων που δεν καταγράφονται ως άνεργοι διότι δεν αναζητούν εργασία (εξαιτίας της αποθάρρυνσης), επανεντάσσεται στην αγορά και αντιστρόφως όταν η απασχόληση μειώνεται. Από τα στοιχεία του ΟΟΣΑ (Employment Outlook Ιουνίου 2006) προκύπτει ότι η απασχόληση (βλ. στο παρακάτω διάγραμμα) κατά την περίοδο 1996-2006 αυξήθηκε σε όλες τις χώρες του διεθνούς οργανισμού, με εξαίρεση τριών μόνο χωρών (τη Φιλανδία, την Ιταλία και τη Σουηδία). Η αύξηση της ανεργίας προήλθε λοιπόν στις περισσότερες χώρες, από την αύξηση του εργατικού δυναμικού.

Γράφημα 6.7: Αριθμός απασχολούμενων

Πηγή: Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, ΟΟΣΑ.,2006

Η τελευταία δε συσχετίζεται με τη μεγέθυνση του πληθυσμού εργασιμής ηλικίας (από 15 έως 64 ετών), αλλά με τις μεταβολές της απασχόλησης. Όπως φαίνεται στο σχετικό διάγραμμα, οι αυξήσεις της απασχόλησης κατά τη δεκαετία 1996-2006 έτειναν να αντισταθμισθούν από ισόποσες ή μεγαλύτερες αυξήσεις του εργατικού δυναμικού.

Αυτό αποτελεί ισχυρή ένδειξη ότι η λανθάνουσα ανεργία είναι σημαντική σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ, έτσι ώστε οι αυξήσεις στην απασχόληση να προκαλούν σχεδόν ισόποσες εισροές αποθαρρυσμένων ατόμων από τη λανθάνουσα στη φανερή ανεργία, με αποτέλεσμα κάθε πρόοδος στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας να τείνει να ακυρωθεί από την επανεμφάνιση των αποθαρρυσμένων ανέργων στην αγορά εργασίας.

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Σε αντίθεση με τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ελλάδα παρουσιάζει το υψηλότερο ποσοστό νεοεισερχόμενων στους αποθαρρυσμένους άνεργους. Οι τέσσερις από τους πέντε αποθαρρυσμένους άνεργους στην Ελλάδα δεν έχουν ποτέ εργασθεί, ενώ η αντίστοιχη αναλογία στις περισσότερες από τις άλλες χώρες είναι ένας στους πέντε. Η μόνη χώρα που παρουσιάζει ομοιότητα προς την Ελλάδα ως προς το εν λόγω ποσοστό είναι η Ιταλία.

Σε ότι αφορά στην κατανομή της αποθάρρυνσης στα δύο φύλα, τα στοιχεία επιβεβαιώνουν για την περίπτωση της Ελλάδας, την εξαιρετικά δυσμενέστερη θέση των γυναικών. Οι τέσσερις από τους πέντε αποθαρρυσμένους άνεργους είναι γυναίκες. Παρόμοια είναι η κατάσταση και στις άλλες χώρες του ευρωπαϊκού νότου (Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία), γεγονός που σχετίζεται κατά πάσα πιθανότητα με τις οικογενειακές στρατηγικές έναντι της εργασίας στη Μεσογειακή Ευρώπη.

6.7 Επίλογος

Το ποσοστό ανεργίας και ο ακριβής προσδιορισμός του αριθμού των ανέργων στην Ελλάδα έχει γίνει αντικείμενο πολλών συζητήσεων, αντιφατικών απόψεων, αλλά και θέμα πολιτικής αντιπαράθεσης. Από παλαιότερα υπήρχε σοβαρή σύγχυση για το όλο πρόβλημα που οφείλεται, ως ένα βαθμό, στις ιδιαιτερότητες της ελληνικής οικονομίας και στην αρκετά διαφοροποιούμενη, από ότι σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, δομή της απασχόλησης.

Στο κεφάλαιο αυτό προσπαθήσαμε να αναπτύξουμε από τα δευτερογενή στοιχεία που μας παρέθεσε κυρίως ο ΟΑΕΔ Αλίμου για τα ποσοστά ανεργίας στην Ελλάδα, τη δεκαετία 1992-2002. Σύμφωνα με την προαναφερθείσα δεκαετία και κατόπιν ανάλυσης των στοιχείων της αγοράς εργασίας της προέκυψαν τα παρακάτω αξιοσημείωτα και αδιαμφισβήτητα συμπεράσματα:

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

- i. Το ποσοστό συμμετοχής και απασχόλησης των γυναικών έχει αυξηθεί σημαντικά κατά τη δεκαετία αυτή.
- ii. Μειώθηκε το ποσοστό συμμετοχής των νέων σε ηλικία λόγω της συμμετοχής τους στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- iii. Αυξήθηκε η απασχόληση στον τριτογενή τομέα ενώ μειώθηκε στον πρωτογενή και στον δευτερογενή τομέα.
- iv. Αυξήθηκε ο αριθμός των μισθωτών και μειώθηκε ο αριθμός των αυτοαπασχολούμενων χωρίς προσωπικό καθώς και των βοηθών στην οικογενειακή επιχείρηση.
- v. Ο αριθμός των ανέργων κατά την περίοδο 1992-2002 αυξήθηκε λόγω της αύξησης του αριθμού των ανέργων γυναικών ενώ ο αριθμός των ανέργων σε γενικά πλαίσια τα τελευταία χρόνια μειώνεται.

Με την ανάλυση του εργατικού δυναμικού, την αυτοαπασχόληση, τις αμοιβές και την αγοραστική δύναμη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, κλείνουμε το κεφάλαιο αυτό, στο οποίο πρέπει να δώσουμε ιδιαίτερη σημασία στη θέση την οποία βρίσκεται η χώρα μας. Στην Ελλάδα, ως αποτέλεσμα της παρατεταμένης ύφεσης της οικονομίας τα τελευταία χρόνια και της συνακόλουθης διευρυνόμενης έλλειψης ευκαιριών απασχόλησης, η ανεργία στις γυναίκες και στους νέους παρουσιάζει τάσεις σημαντικής αύξησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

7.1 Εισαγωγή

Η μακροχρόνια ανεργία είναι ένας από τους βασικούς λόγους κοινωνικού αποκλεισμού. Δημιουργεί ανθρώπινο πόνο και μειώνει τη δεξαμενή των διαθέσιμων εργαζομένων σε μια αγορά εργασίας, σε ένταση. Η πρόκληση είναι να βελτιωθούν οι συνθήκες για τους λιγότερο προνομιούχους αναζητούντες εργασία και να τους παρασχεθεί ικανοποιητική υποστήριξη στην προσπάθειά τους για ένταξη και παραμονή στην αγορά εργασίας.

Η καταπολέμηση ή η μείωση της ανεργίας είναι εξαιρετικά δύσκολη. Αυτό φαίνεται και από εμπειρική παρατήρηση. Σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες τα τελευταία 10 χρόνια το ποσοστό ανεργίας υπερβαίνει το 10%, ενώ στην Ελλάδα τα τελευταία 5 χρόνια είναι γύρω στο 10%.

Τα μέτρα που παίρνουν οι διάφορες κυβερνήσεις για την καταπολέμηση της ανεργίας είναι δύο γενικών κατηγοριών, δηλαδή μέτρα αύξησης της συνολικής ζήτησης και μέτρα επαγγελματικής κατάρτισης και επανεκπαίδευσης του εργατικού δυναμικού. Τα μέτρα αύξησης της συνολικής ζήτησης είναι δημοσιονομικά και νομισματικά. Τα δημοσιονομικά μέτρα περιλαμβάνουν κυρίως αύξηση των κρατικών δαπανών για δημόσια έργα και προώθηση μεγάλων επενδυτικών έργων. Σκοπός αυτών των έργων είναι η άμεση αύξηση της απασχόλησης και των εισοδημάτων. Τα νομισματικά μέτρα αποβλέπουν στη μείωση του επιτοκίου, με σκοπό την ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων, της παραγωγής και συνεπώς, της απασχόλησης. Τα δημοσιονομικά και τα νομισματικά μέτρα αποβλέπουν στην αύξηση της συνολικής ζήτησης και, συνεπώς, στη μείωση της ανεργίας που οφείλεται στην ανεπάρκεια της ζήτησης, δηλαδή της κεϋνσιανής ανεργίας.

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Τα μέτρα επαγγελματικής κατάρτισης και επανεκπαίδευσης έχουν σκοπό να διευκολύνουν τους άνεργους στην απόκτηση επαγγελματικών γνώσεων και ειδικεύσεων, οι οποίες είναι απαραίτητες ή χρήσιμες, προκειμένου να απασχοληθούν στις υπάρχουσες κενές θέσεις εργασίας. Είναι φανερό ότι τα μέτρα έχουν στόχο τη μείωση της διαρθρωτικής ανεργίας.

Εν συνεχεία, θα αναφέρουμε στο κεφάλαιο αυτό τα μέτρα αντιμετώπισης της ανεργίας και τα προγράμματα που έχουν θεσπιστεί από τη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης εφόσον, αρχικά, κάνουμε μία σύντομη αναφορά στους στόχους, το ρόλο και τη φιλοσοφία αυτής.

7.2 Ο.Α.Ε.Δ.

Ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) είναι η Ελληνική Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης. Είναι το κύριο όργανο εφαρμογής της Κυβερνητικής Πολιτικής για την Απασχόληση, ώστε να εξασφαλίζονται οι αναγκαίες προϋποθέσεις ταχείας προσαρμογής της προσφοράς εργασίας προς τις απαιτήσεις της ζήτησης, σε αρμονία με το εκάστοτε Πρόγραμμα Οικονομικής Ανάπτυξης της Χώρας και τις συναφείς κατευθύνσεις και οδηγίες του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Η λειτουργία του Ο.Α.Ε.Δ. διέπεται από το καθεστώς του Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου και βρίσκεται υπό την εποπτεία του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας. Είναι διοικητικά αυτόνομος και διοικείται από το Διοικητή και το Διοικητικό Συμβούλιο. Η συγκρότηση του Διοικητικού Συμβουλίου, που στηρίζεται στην αρχή της τριμερούς εκπροσώπησης, δημιουργεί ευνοϊκότερους όρους διαλόγου μεταξύ της Πολιτείας και των Κοινωνικών Εταίρων.

Στο πλαίσιο του ρόλου του, ως Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης για την Ελλάδα, ο Οργανισμός επιδιώκει να μεγιστοποιεί τις δυνατότητές του, ώστε να παρεμβαίνει στρατηγικά στην αγορά εργασίας και να συμβάλλει στην πρόληψη

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

και καταπολέμηση της ανεργίας, όπως επιβάλλει η κάθε σχετική πρόκληση που καλείται να αντιμετωπίσει, δίνοντας έμφαση στα ακόλουθα στοιχεία :

- Στη στόχευση των δράσεων. Η στόχευση μπορεί να γίνει με άξονα τον τομέα ή κλάδο απασχόλησης, με άξονα τα τοπικά ή άλλα χαρακτηριστικά των πληθυσμιακών ομάδων ανέργων στους οποίους στοχεύουν οι δράσεις ή ακόμα με κριτήριο περιφερειακής στόχευσης (με κλιμάκωση από επίπεδο ευρύτερης περιφέρειας μέχρι τοπικό ή ακόμη μικρό-τοπικό όπως γίνεται στις παρεμβάσεις σε συγκεκριμένες περιοχές ή επαρχίες, ώστε να αντιμετωπίζεται αποτελεσματικότερα η ανομοιογένεια που παρατηρείται ακόμη και σε επίπεδο νομού).
- Στον αναπτυξιακό προσανατολισμό (την αναπτυξιακή συνέργεια) των δράσεων. Με βάση το πρόβλημα που πρέπει να επιλυθεί σε κάθε περίπτωση ο σχεδιασμός των δράσεων γίνεται με ποιοτικά κριτήρια, εστιάζεται δηλαδή σε συγκεκριμένες ανάγκες των ανέργων και των επιχειρήσεων. Όταν οι ενεργητικές δράσεις του Οργανισμού, σχεδιάζονται, κατά περίπτωση, ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται στις κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις, ενισχύονται καθώς αποκτούν μια δυναμική που υποστηρίζει και συμπληρώνει την οικονομική και αναπτυξιακή πολιτική της χώρας.
- Στην ευελιξία των ενεργητικών παρεμβάσεων. Με στόχο οι ενεργητικές παρεμβάσεις να ανταποκρίνονται στις εκάστοτε πραγματικές συνθήκες, διερευνώνται, κατά τον σχεδιασμό τους, οι δυνατότητες συνδυασμού ενεργειών που εξυπηρετούν παράλληλα το σύνολο των στόχων της κάθε παρέμβασης.
- Στη διαφάνεια κατά την εφαρμογή των δράσεων, που αποτελεί ήδη κατάκτηση και ενισχύει διαρκώς την αξιοπιστία του Οργανισμού.
- Στην οργάνωση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητάς τους, δρουν καταλυτικά τρεις παράγοντες:
Α. Η σωστή προετοιμασία αλλά και η αναβάθμιση μέτρων ενεργοποίησης του ανέργου για την επανένταξή του στην αγορά εργασίας, σε θέση απασχόλησης κατάλληλη για τον κάθε άνεργο και επομένως διατηρήσιμη και βιώσιμη. Τα

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

μέτρα ενεργοποίησης του ανέργου έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα, ειδικά σε ό,τι αφορά στη βιωσιμότητα των θέσεων εργασίας που δημιουργούνται. Τα μέτρα αυτά κλιμακώνονται από την εξατομικευμένη υποστήριξη και την κατάρτιση ατομικού σχεδίου δράσης, μέχρι την ολοκληρωμένη προσέγγιση του ανέργου που συνδυάζει συμβουλευτική, επαγγελματικό προσανατολισμό, κατάρτιση - επιμόρφωση, προώθηση στην απασχόληση και συνεχή παρακολούθηση του ανέργου. Κοινό παρονομαστή των μέτρων ενεργοποίησης του ανέργου αποτελούν ο έγκαιρος εντοπισμός των αναγκών του ανέργου (προληπτικά μέτρα), όπως και η παροχή «ίσων ευκαιριών εκκίνησης για όλους».

Β. Ο σχεδιασμός, η κατάρτιση, η εφαρμογή και ο έλεγχος των προγραμμάτων απασχόλησης.

Γ. Το δίκτυο συνεργιών και συνεργασιών, που αναπτύσσει ο Οργανισμός για την καλύτερη προώθηση των ανέργων στην απασχόληση αλλά και για τη διασπορά του έργου του σε άλλους φορείς.

7.3 Το Επιχειρησιακό Σχέδιο Ο.Α.Ε.Δ του έτους 2008

Η στρατηγική του Οργανισμού και κατά συνέπεια οι επιχειρησιακοί του στόχοι είναι απόλυτα συμβατοί τόσο με την εθνική πολιτική για την απασχόληση, η οποία αποκρυσταλλώνεται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (2005-2008), όσο και με τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση, στο πλαίσιο της αναθεωρημένης Στρατηγικής της Λισσαβόνας. Μέσα από τις προτεινόμενες δράσεις επιχειρείται να αναδυθεί ο σύγχρονος ρόλος του Ο.Α.Ε.Δ. ως φορέα λιγότερο γραφειοκρατικού, περισσότερο ανθρωποκεντρικού και κυρίως πιο αποτελεσματικού στην παρέμβασή του στην αγορά εργασίας.

Η κατάρτιση του παρόντος Επιχειρησιακού Σχεδίου βασίζεται:

Ø Στους βασικούς άξονες του Στρατηγικού Σχεδίου 2006-2009

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Ø Στις προτεραιότητες της εθνικής πολιτικής για την απασχόληση, όπως αποτυπώνονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2005-2008, και

Ø Στις δυνατότητες αξιοποίησης των χρηματοδοτικών εργαλείων της Δ΄ Προγραμματικής Περιόδου, καθώς και των ιδίων πόρων του Οργανισμού και του Λογαριασμού για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (Λ.Α.Ε.Κ.)

Σε κάθε περίπτωση κρίσιμη είναι η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στη διαμόρφωση και υλοποίηση του παρόντος Επιχειρησιακού Σχεδίου. Πέρα από τη συμμετοχή του συνόλου των κοινωνικών εταίρων στο Δ.Σ. του Ο.Α.Ε.Δ., ιδιαίτερης σημασίας συνεισφορά αποτελεί η από κοινού διαμόρφωση παρεμβάσεων μέσω του Λογαριασμού για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (Λ.Α.Ε.Κ.). Η εντατική και ποιοτική αξιοποίηση των πόρων του Λογαριασμού, στη βάση συναινετικών και στοχευόμενων παρεμβάσεων αποτελεί ένα επιπλέον εργαλείο για τη μεγαλύτερη διείσδυση του Ο.Α.Ε.Δ. στην αγορά εργασίας και την αποτελεσματική καταπολέμηση της ανεργίας.

7.4 Οι Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης Ο.Α.Ε.Δ.

7.4.1 Μέτρα ενεργοποίησης του ανέργου

Τα μέτρα ενεργοποίησης του ανέργου έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα, ειδικά σε ό,τι αφορά στη βιωσιμότητα των θέσεων εργασίας που δημιουργούνται. Τα μέτρα αυτά κλιμακώνονται από την εξατομικευμένη υποστήριξη και την κατάρτιση ατομικού σχεδίου δράσης, μέχρι την ολοκληρωμένη προσέγγιση του ανέργου που συνδυάζει συμβουλευτική, επαγγελματικό προσανατολισμό, κατάρτιση - επιμόρφωση, προώθηση στην απασχόληση και συνεχή παρακολούθηση του ανέργου. Κοινός παρονομαστής των μέτρων ενεργοποίησης του ανέργου

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

αποτελούν ο έγκαιρος εντοπισμός των αναγκών του ανέργου (προληπτικά μέτρα), όπως και η παροχή «ίσων ευκαιριών εκκίνησης για όλους».

Παράλληλα, ο Ο.Α.Ε.Δ. εφάρμοσε πιλοτικά τρεις νέες υπηρεσίες Συμβουλευτικής που προσφέρονται στο σύνολο των εγγεγραμμένων ανέργων, ώστε να αναπτυχθούν εκπαιδευτικά και επαγγελματικά, να προσανατολιστούν στο επάγγελμα ή στην επιχειρηματική δραστηριότητα που ταιριάζει στις ιδιαίτερες ικανότητες και τα προσόντα τους και να διεκδικήσουν αποτελεσματικότερα μια θέση στην αγορά εργασίας. Τα Προγράμματα Συμβουλευτικής διεξάγονται από εξειδικευμένους συμβούλους στα Κέντρα Προώθησης της Απασχόλησης. Πρόκειται για τα προγράμματα:

Ø Συμβουλευτικής Αναζήτησης Εργασίας:

Το πρόγραμμα Συμβουλευτικής Αναζήτησης Εργασίας απευθύνεται σε άνεργους με σαφή επαγγελματικό στόχο και προσόντα για τα οποία υπάρχει ζήτηση από την αγορά εργασίας. Κάθε πρόγραμμα διαρκεί 35 ώρες, διεξάγεται σε ατομικές ή ομαδικές καθημερινές πεντάωρες συναντήσεις επί μία εβδομάδα.

Οι εξειδικευμένοι σύμβουλοι του ΟΑΕΔ παρακολουθούν και υποστηρίζουν τις ενέργειες για εξεύρεση εργασίας. Η πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος Συμβουλευτικής Αναζήτησης Εργασίας τον τελευταίο χρόνο είχε σημαντικά αποτελέσματα, που αξίζει να σημειωθούν. Συγκεκριμένα, υπολογίζεται ότι περίπου το 70% των ανέργων που συμμετείχαν στον εβδομαδιαίο κύκλο συναντήσεων Συμβουλευτικής Αναζήτησης Εργασίας με τους ειδικούς συμβούλους, κατόρθωσαν μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα να βρουν απασχόληση στην ελεύθερη αγορά εργασίας (σε μη επιδοτούμενες θέσεις).

Ø Συμβουλευτικής για την ανάληψη Επιχειρηματικών Προτοβουλιών:

Το πρόγραμμα που διαρκεί συνολικά 35 ώρες και διεξάγεται σε καθημερινή βάση επί επτά ημέρες, απευθύνεται σε άνεργους που επιθυμούν να δημιουργήσουν δική τους επιχείρηση. Οι εξειδικευμένοι σύμβουλοι του ΟΑΕΔ αξιολογούν τις προσωπικές δυνατότητες του ανέργου να αναπτύξει μια

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

επιχείρηση και του παρέχουν ολοκληρωμένη υποστήριξη για να σχεδιάσει και να δημιουργήσει τη δική του επιχείρηση.

Ø Συμβουλευτικής Επαγγελματικού Προσανατολισμού:

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε άνεργους που δεν έχουν αποφασίσει τι επάγγελμα θέλουν να εξασκήσουν. Διεξάγεται σε καθημερινές πεντάωρες συναντήσεις και ολοκληρώνεται σε 40 ώρες. Εξειδικευμένοι σύμβουλοι του Ο.Α.Ε.Δ. καταρτίζουν το επαγγελματικό προφίλ του ανέργου, αξιολογούν τις προοπτικές της αγοράς εργασίας για αντίστοιχες επαγγελματικές δραστηριότητες και τον βοηθούν να αποφασίσει τι επάγγελμα θα εξασκήσει. Τον βοηθούν επίσης να ενταχθεί σε προγράμματα κατάρτισης, προγράμματα νέων θέσεων εργασίας και νέων ελεύθερων επαγγελματιών με βάση το επαγγελματικό του προφίλ.

7.4.2 Προγράμματα Απασχόλησης

Αντικείμενο των προγραμμάτων απασχόλησης του Οργανισμού αποτελούν:

§ Η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης μέσω της επιχορήγησης επιχειρήσεων – (Πρόγραμμα Νέων Θέσεων Εργασίας).

§ Η δημιουργία νέων θέσεων αυτοαπασχόλησης, με τη μορφή νέας επιχείρησης – νέου ελεύθερου επαγγέλματος – (Πρόγραμμα Νέοι Ελεύθεροι Επαγγελματίες).

§ Η απόκτηση εργασιακής εμπειρίας – (Πρόγραμμα Stage).

§ Η σύνθεση περισσότερων της μιας ενεργειών στο πλαίσιο ολοκληρωμένων παρεμβάσεων (σε επίπεδο περιφερειών με ιδιαίτερα υψηλή ανεργία, κλάδων επιχειρήσεων ή επιχειρήσεων που διέκοψαν ή περιορίσαν σημαντικά τις δραστηριότητες τους), προγραμμάτων σχεδιασμένων για άνεργους που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και τέλος, προγραμμάτων που συνδυάζουν κατάρτιση και απασχόληση ή απόκτηση εργασιακής εμπειρίας και απασχόληση.

7.5 Προγράμματα των οποίων η υλοποίηση ξεκίνησε το 2006

1. Πρόγραμμα επιχορήγησης Νέων Ελευθέρων Επαγγελματιών (NEE) - Επιχειρηματική Αποκέντρωση (ΚΥΑ 32356/26-6-06).

✓ Στόχος του προγράμματος: η ενθάρρυνση, μέσω της οικονομικής ενίσχυσης, των ανέργων που κατοικούν στους νομούς Αττικής ή Θεσσαλονίκης και είναι άνεργοι εγγεγραμμένοι στα μητρώα ανέργων των Υπηρεσιών Απασχόλησης του Ο.Α.Ε.Δ. των εν λόγω νομών, να μετεγκατασταθούν και να δημιουργήσουν τη δική τους μικρή επιχείρηση σε άλλους νομούς της χώρας (πλην των νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης) και σε απόσταση άνω των 100 χιλιομέτρων από Αθήνα και Θεσσαλονίκη.

✓ Ομάδα στόχος: Άνεργοι ηλικίας 18 - 64 ετών.

✓ Αριθμός θέσεων: 1000.

✓ Χρηματοδότηση: Το πρόγραμμα είναι επιχορηγούμενο από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.) στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση" του Γ' Κ.Π.Σ, και η συνολική δαπάνη ανέρχεται στο ποσό των 15.000.000 €

2. Πρόγραμμα επιχορήγησης Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών (NEE) - Επιχειρηματικότητα Πολυμελών Οικογενειών (ΚΥΑ 32356/26-6-06).

✓ Στόχος του προγράμματος: η ενθάρρυνση, μέσω της οικονομικής ενίσχυσης, των ανέργων-μελών οικογενειών με τουλάχιστον τρία παιδιά εκ των οποίων τουλάχιστον το ένα είναι ανήλικο, που αποφασίζουν να δημιουργήσουν τη δική τους μικρή επιχείρηση.

✓ Ομάδα στόχος: Άνεργοι ηλικίας 18 - 64 ετών.

✓ Αριθμός θέσεων: 1000.

✓ Χρηματοδότηση: Το πρόγραμμα είναι επιχορηγούμενο από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.) στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση" του Γ' Κ.Π.Σ. και η συνολική δαπάνη ανέρχεται στο ποσό των 12.000.000 €

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

3. Πρόγραμμα επιχορήγησης Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών (ΚΥΑ 30474/26-06-06).

✓ Στόχος του προγράμματος: η ενθάρρυνση, μέσω της οικονομικής ενίσχυσης, των ανέργων που αποφασίζουν να δημιουργήσουν τη δική τους μικρή επιχείρηση.

✓ Ομάδα στόχος: Άνεργοι ηλικίας 18 - 64 ετών.

✓ Αριθμός θέσεων: 9000.

✓ Χρηματοδότηση: Το πρόγραμμα είναι επιχορηγούμενο από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.) στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση" του Γ' Κ.Π.Σ., και η συνολική δαπάνη ανέρχεται στο ποσό των 80.000.000 €

4. Πρόγραμμα επιχορήγησης Νέων Ελευθέρων Επαγγελματιών (ΝΕΕ) - Κοινωνία της Πληροφορίας (ΚΥΑ 32757/21-12-05).

✓ Στόχος του προγράμματος: η ενθάρρυνση, μέσω της οικονομικής ενίσχυσης, των ανέργων που αποφασίζουν να δημιουργήσουν τη δική τους ατομική ή εταιρική επιχείρηση στους τομείς της Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών.

✓ Ομάδα στόχος: Άνεργοι ηλικίας 18-64 ετών.

✓ Αριθμός θέσεων: 1.700.

✓ Χρηματοδότηση: Το πρόγραμμα είναι επιχορηγούμενο από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.) στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Κοινωνία της Πληροφορίας" του Γ' Κ.Π.Σ και η συνολική δαπάνη ανέρχεται στο ποσό των 15.300.000€

5. Πρόγραμμα επιχορήγησης μικρών επιχειρήσεων που απασχολούν 0-3 άτομα για τη μερική απασχόληση ανέργων ηλικίας μέχρι 50 ετών (Απόφαση Δ.Σ. ΟΑΕΔ 2958/10-10-06)

✓ Στόχος του προγράμματος: α) η διευκόλυνση της εισόδου στην αγορά εργασίας, ατόμων που θέλουν να συνδυάσουν τις επαγγελματικές με άλλες (π.χ. οικογενειακές) υποχρεώσεις, όπως οι μητέρες, οι νέοι κ.λπ. και β) η υποστήριξη

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

μικρών επιχειρήσεων που απασχολούν έως τρία (3) το πολύ άτομα προσωπικό ανά κατάστημα και έως τρία καταστήματα.

▼ Ομάδα στόχος: Άνεργοι ανεξαρτήτως εκπαιδευτικού επιπέδου, ηλικίας μέχρι 50 ετών.

▼ Αριθμός θέσεων: 5.520

▼ Χρηματοδότηση: Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από τους πόρους του Λογαριασμού για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (Λ.Α.Ε.Κ), και η συνολική δαπάνη ανέρχεται στο ύψος των 37.179.450 €

6. Πρόγραμμα Απόκτησης Εργασιακής Εμπειρίας (STAGE) σε Υπηρεσίες και Φορείς του Δημόσιου, του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Σκοπός του προγράμματος είναι η απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, η προσαρμογή των επαγγελματικών προσόντων στην εξέλιξη και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας στον τομέα της ειδίκευσής τους, ανέργων πτυχιούχων Α.Ε.Ι. - Τ.Ε.Ι., διπλωματούχων Ι.Ε.Κ., απόφοιτων Λυκείου Γενικής Εκπαίδευσης, Τ.Ε.Λ., Ε.Π.Λ. Τ.Ε.Ε. Β' Κύκλου.

Το πρόγραμμα αφορά την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας 9.000 ανέργων, για χρονική περίοδο δεκαοκτώ (18) μηνών, σε Φορείς και Υπηρεσίες του Δημόσιου, Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα, και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και η συνολική δαπάνη ανέρχεται στο ποσό των 90.000.000€ το οποίο θα καλυφθεί στα πλαίσια του Γ' Κ.Π.Σ από το Ε.Π. «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση».

7. Πρόγραμμα Απόκτησης Εργασιακής Εμπειρίας (Stage) στους τομείς της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και του Σύγχρονου Πολιτισμού (ΚΥΑ 30416/4-7-06).

Σκοπός του προγράμματος είναι η απόκτηση εργασιακής εμπειρίας και η προσαρμογή των επαγγελματικών προσόντων στην εξέλιξη και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας στον τομέα ειδίκευσής τους, 3.300 ανέργων νέων πτυχιούχων Α.Ε.Ι.-Τ.Ε.Ι., διπλωματούχων Ι.Ε.Κ. (μετά το Λύκειο), απόφοιτων

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ή ισότιμων τίτλων σπουδών ημεδαπής ή αλλοδαπής, ηλικίας 22 - 40 ετών.

Η διάρκεια του προγράμματος είναι δώδεκα (12) μήνες και η συνολική δαπάνη ανέρχεται στο ποσό των 22.440.000,00€ το οποίο θα καλυφθεί στα πλαίσια του Γ' Κ.Π.Σ από το Ε.Π. «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση».

8. Προγράμματα ΝΘΕ, ΝΕΕ και STAGE τα οποία συγχρηματοδοτούνται από τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ).

Ο Ο.Α.Ε.Δ. στα πλαίσια των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΠΕΠ) και ειδικότερα των Σχεδίων Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων, τα οποία περιλαμβάνουν τις Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης (ΤΠΑ), την Αστική Ανάπτυξη και την Ανάπτυξη Ορεινών / Μειονεκτικών Περιοχών και έχουν εγκριθεί από τις Περιφέρειες, υλοποιεί τα ακόλουθα προγράμματα για συνολικά 18.688 άνεργους:

STAGE (Πρόγραμμα Απόκτησης Εργασιακής Εμπειρίας)

ΝΘΕ (επιδότηση επιχειρήσεων για τη δημιουργία Νέων Θέσεων Εργασίας)

ΝΕΕ (επιδότηση Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών)

Σκοπός των Σχεδίων Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων είναι η τοπική ανάπτυξη σε περιοχές που παρουσιάζουν ιδιαίτερα κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα, και οι περιοχές αυτές έχουν καθοριστεί στα αντίστοιχα Σχέδια. Τα έργα θα συγχρηματοδοτηθούν από το Γ' ΚΠΣ στα πλαίσια του Μέτρου «Τοπικές Πρωτοβουλίες για την Απασχόληση» από τα δεκατρία (13) Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, και η συνολική δαπάνη ανέρχεται στο ποσό των 134.099.154,00€

9. Προγράμματα Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων για ειδικές κατηγορίες ανέργων.

Πρόκειται για μία σειρά μικρής κλίμακας παρεμβάσεων, που σχεδιάζονται για την υποστήριξη ειδικών κατηγοριών ανέργων, που προέρχονται είτε από επιχειρήσεις ή κλάδους επιχειρήσεων που διέκοψαν ή περιόρισαν σημαντικά τις δραστηριότητές τους, ή από περιοχές με ιδιαίτερα υψηλή ανεργία.

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Χρηματοδοτούνται κυρίως από πόρους του Λ.Α.Ε.Κ και περιλαμβάνουν συνδυασμένες ενέργειες για την επανένταξη των ανέργων. Παραθέτουμε ενδεικτικά τις ενέργειες που έχουν ήδη σχεδιαστεί από το 2006 και υλοποιούνται, ενώ εκτιμάται ότι θα υπάρξει νέος σχεδιασμός με αντίστοιχη υλοποίηση εντός του 2007, για επιπρόσθετες ανάγκες που θα προκύψουν.

9α. Ειδικό Πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για 700 άνεργους του Νομού Αιτωλοακαρνανίας (Απόφαση Δ.Σ 2055/28/4-7-06).

Το εν λόγω πρόγραμμα χρηματοδοτείται από πόρους του Λ.Α.Ε.Κ συνολικού κόστους 8.400.000€ και αφορά α) την επιχορήγηση επιχειρήσεων για την απασχόληση πεντακοσίων (500) ανέργων ηλικίας 18-64 ετών και β) την επιχορήγηση διακοσίων (200) Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών ηλικίας 18-64 ετών.

Η δαπάνη για το πρόγραμμα των ΝΕΕ ανέρχεται στο ποσό των 2.400.000€

Η δαπάνη για το πρόγραμμα των ΝΘΕ ανέρχεται στο ποσό των 6.000.000€

9β. Ειδικό Πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για 500 άνεργους του Νομού Κοζάνης (Απόφαση Δ.Σ. 2056/28/4-7-06).

Το εν λόγω πρόγραμμα χρηματοδοτείται από πόρους του Λ.Α.Ε.Κ. συνολικού κόστους 6.000.000€ και αφορά α) την επιχορήγηση επιχειρήσεων για την απασχόληση τριακοσίων πενήντα (350) ανέργων ηλικίας 18 - 64 ετών και β) την επιχορήγηση εκατόν πενήντα (150) Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών ηλικίας 18 - 64 ετών.

Η δαπάνη για το πρόγραμμα των Ν.Ε.Ε. ανέρχεται στο ποσό των 1.800.000€

Η δαπάνη για το πρόγραμμα των Ν.Θ.Ε. ανέρχεται στο ποσό των 4.200.000€

9γ. Ειδικό Πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για 500 άνεργους του Νομού Έβρου (Απόφαση Δ.Σ. 2054/28/4-7-06).

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Το εν λόγω πρόγραμμα χρηματοδοτείται από πόρους του Λ.Α.Ε.Κ. συνολικού κόστους 6.000.000€ και αφορά α) την επιχορήγηση επιχειρήσεων για την απασχόληση τριακοσίων πενήντα (350) ανέργων ηλικίας 18 - 64 ετών και β) την επιχορήγηση εκατόν πενήντα (150) Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών ηλικίας 18 - 64 ετών.

Η δαπάνη για το πρόγραμμα των ΝΕΕ ανέρχεται στο ποσό των 1.800.000€

Η δαπάνη για το πρόγραμμα των ΝΘΕ ανέρχεται στο ποσό των 4.200.000€

9δ. Ειδικό Πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για 1000 άνεργους του Νομού Αχαΐας (Απόφαση Δ.Σ. 2056/28/4-7-06).

Το εν λόγω πρόγραμμα χρηματοδοτείται από πόρους του Λ.Α.Ε.Κ. συνολικού κόστους 12.000.000€ και αφορά α) την επιχορήγηση επιχειρήσεων για την απασχόληση επτακοσίων (700) ανέργων ηλικίας 18 - 64 ετών και β) την επιχορήγηση εκατόν πενήντα (300) Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών ηλικίας 18 - 64 ετών.

Η δαπάνη για το πρόγραμμα των ΝΕΕ ανέρχεται στο ποσό των 3.600.000€

Η δαπάνη για το πρόγραμμα των ΝΘΕ ανέρχεται στο ποσό των 8.400.000€

9ε. Ειδικό Πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για 400 άνεργους του Νομού Πιερίας (Απόφαση Δ.Σ 1440/21/22-5-06).

Το εν λόγω πρόγραμμα καταρτίστηκε με προτεραιότητα καταρχήν στους πρώην εργαζόμενους της επιχείρησης «ΚΟΡΤΑΓΚ» και στη συνέχεια στους άνεργους που έχουν προέλθει από ομαδικές απολύσεις την τελευταία διετία. Η χρηματοδότηση του προέρχεται από πόρους του Λ.Α.Ε.Κ. συνολικού κόστους 19.800.000€ και αφορά α) την επιχορήγηση επιχειρήσεων για την απασχόληση διακοσίων πενήντα (250) ανέργων ηλικίας 18 - 64 ετών και β) την επιχορήγηση εκατόν πενήντα (150) Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών ηλικίας 18 - 64 ετών.

Η δαπάνη για το πρόγραμμα των ΝΕΕ ανέρχεται στο ποσό των 1.800.000€

Η δαπάνη για το πρόγραμμα των ΝΘΕ ανέρχεται στο ποσό των 18.000.00€

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

9στ. Ειδικό Πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για 2000 άνεργους του Νομού Θεσσαλονίκης, με προτεραιότητα στους άνεργους που έχουν προέλθει από ομαδικές απολύσεις την τελευταία διετία (Απόφαση Δ.Σ 3665/28-12-05).

Το εν λόγω πρόγραμμα καταρτίστηκε με προτεραιότητα στους άνεργους που έχουν προέλθει από ομαδικές απολύσεις την τελευταία διετία, δηλαδή άνεργους που προέρχονται από επιχειρήσεις που έκλεισαν την τελευταία διετία, και περιλαμβάνει δράσεις κατάρτισης, απασχόλησης και αυτοαπασχόλησης για 2.000 άνεργους του Νομού Θεσσαλονίκης, ηλικίας από 18 - 64 ετών.

Η χρηματοδότησή του προέρχεται από πόρους του Λ.Α.Ε.Κ. συνολικού κόστους 22.000.000€ και αφορά α) την επιχορήγηση επιχειρήσεων για την απασχόληση χιλίων πεντακοσίων (1500) ανέργων ηλικίας 18 - 64 ετών β) την επιχορήγηση πεντακοσίων (500) Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών ηλικίας 18 - 64 ετών, και γ) την κατάρτιση των ανέργων.

Η δαπάνη για το πρόγραμμα των ΝΘΕ ανέρχεται στο ποσό των 18.000.000€

Η δαπάνη για το πρόγραμμα των ΝΕΕ ανέρχεται στο ποσό των 4.200.000€

9ζ. Ειδικό Πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για 420 μισθωτούς της επιχείρησης «SEX FORM A.E.» που βρίσκονται σε επίσχεση εργασίας (Απόφαση Δ.Σ 2571/5-9-06).

Το πρόγραμμα καταρτίστηκε προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες των μισθωτών της επιχείρησης «SEX FORM A.E.» που βρίσκονται σε επίσχεση εργασίας και αντιμετωπίζουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα. Η χρηματοδότησή του προέρχεται από πόρους του Λ.Α.Ε.Κ. συνολικού κόστους 5.460.000€ και αφορά α) την επιχορήγηση επιχειρήσεων για την απασχόληση τετρακοσίων είκοσι (420) μισθωτών της επιχείρησης «SEX FORM A.E.» που βρίσκονται σε επίσχεση εργασίας ηλικίας 18 - 60 ετών και β) την εφάπαξ οικονομική ενίσχυση του ποσού των 1000€ σε καθέναν από τους 420 πρώην μισθωτούς της επιχείρησης. Η δαπάνη για την εφάπαξ οικονομική ενίσχυση ανέρχεται στο ποσό των 420.000€

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Η δαπάνη για το πρόγραμμα των ΝΘΕ ανέρχεται στο ποσό των 5.040.000€

9η. Ειδικό Πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για 180 άνεργους προερχόμενους από την περιοχή του Μαντουδίου Εύβοιας (Απόφαση Δ.Σ 936/15/04-04-06).

Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από πόρους του ΛΑΕΚ συνολικού κόστους 1.890.000€ και αφορά την επιχορήγηση δημοτικών επιχειρήσεων για την απασχόληση εκατόν ογδόντα (180) ανέργων ηλικίας 18-64 ετών που προέρχονται από την περιοχή του Μαντουδίου Εύβοιας και ιδιαίτερα από την επιχείρηση «ΒΙΟΜΑΓΝ».

9θ. Ειδικό Πρόγραμμα Επιχορήγησης Επιχειρήσεων για την απασχόληση ανέργων που προέρχονται από την επιχείρηση «ΑΓΝΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ Α.Ε.» (ΚΥΑ 30947/24-10-06).

Το πρόγραμμα καταρτίστηκε για την απασχόληση 24 ανέργων προερχομένων από την επιχείρηση «ΑΓΝΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ Α.Ε.» και σκοπός του είναι οι άνεργοι που προέρχονται από την παραπάνω επιχείρηση να συμπληρώσουν τις προϋποθέσεις για τη συνταξιοδότησή τους από τον οικείο κλάδο ασφάλισής του, με την πρόσληψή τους από επιχειρήσεις που θα ενταχθούν στο πρόγραμμα. Το κόστος του προγράμματος ανέρχεται συνολικά στο ποσό των 806.400€ από το οποίο κατά το ποσό των 685.000€ θα καλυφθεί από πόρους του Λ.Α.Ε.Κ. και κατά το ποσό των 120.900€ από το ΠΔΕ.

9ι. Ειδικό Πρόγραμμα Επιχορήγησης Επιχειρήσεων για την απασχόληση ανέργων που προέρχονται από την επιχείρηση «ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΑ Α.Ε.» (ΚΥΑ 31229/24-01-06).

Το πρόγραμμα καταρτίστηκε για την απασχόληση 190 ανέργων προερχομένων από την επιχείρηση «ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΑ Α.Ε.» και σκοπός του είναι οι άνεργοι που προέρχονται από την παραπάνω επιχείρηση να συμπληρώσουν

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

τις προϋποθέσεις για τη συνταξιοδότησή τους από τον οικείο κλάδο ασφάλισής τους, με την πρόσληψή τους από επιχειρήσεις που θα ενταχθούν στο πρόγραμμα. Το κόστος του προγράμματος ανέρχεται συνολικά στο ποσό των 6.288.000€ από το οποίο κατά το ποσό των 5.472.000€ θα καλυφθεί από πόρους του Λ.Α.Ε.Κ. και κατά το ποσό των 816.000€ από το ΠΔΕ.

7.6 Προγράμματα επιδότησης Νέων Θέσεων Εργασίας και Νέων Ελευθέρων Επαγγελματιών ευπαθών κοινωνικών ομάδων

Ο Ο.Α.Ε.Δ. στο πλαίσιο του κοινωνικού και θεσμικού του ρόλου σχεδιάζει και υλοποιεί ειδικά προγράμματα κοινωνικοοικονομικής ενσωμάτωσης των Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων, οι οποίες υφίστανται επαγγελματικό και κοινωνικό αποκλεισμό και χρήζουν ιδιαίτερης στήριξης για την ένταξη/επανένταξή τους στην αγορά εργασίας.

Τα ειδικά αυτά προγράμματα επιδότησης της απασχόλησης για την ένταξη στην αγορά εργασίας των ευπαθών κοινωνικών ομάδων αναπτύσσονται ως δράσεις Εθνικής πολιτικής με χρηματοδότηση από τον κρατικό προϋπολογισμό και τον προϋπολογισμό του Ο.Α.Ε.Δ. αλλά και στο πλαίσιο των προβλεπομένων μέτρων του Ε.Κ.Τ. ή άλλων Κοινοτικών Πρωτοβουλιών.

Τα προγράμματα Επιδότησης Ν.Θ.Ε. και Ν.Ε.Ε. Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων σχεδιάζονται από την Υπηρεσία Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων και προωθούνται από όλες τις Υπηρεσίες Απασχόλησης του Οργανισμού. Επιπλέον, λειτουργούν έξι (6) Υπηρεσίες Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων στην Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Λάρισα, Βόλο, Ηράκλειο Κρήτης και Πάτρα.

Κατά το έτος 2006 υλοποιήθηκαν τα παρακάτω προγράμματα:

1. Προγράμματα επιδότησης Ν.Θ.Ε & Ν.Ε.Ε ευπαθών κοινωνικών ομάδων εθνικής πολιτικής.

✓ ΥΠ. ΑΠΟΦ: 200295/2005

✓ Προϋπολογισμός: 50.620.000 ευρώ

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

✓ Ομάδες στόχος: Άτομα με ειδικές ανάγκες, απεξαρτημένοι, αποφυλακισμένοι, νεαρά παραβατικά ή νεαρά άτομα που βρίσκονται σε κοινωνικό κίνδυνο (Συνολικά 2.796 άτομα).

2. Συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα επιχορήγησης Ν.Θ.Ε και Ν.Ε.Ε στο πλαίσιο Ε.Π. "Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση".

✓ Προϋπολογισμός: 28.451.944 ευρώ

✓ Ομάδες στόχος: Άτομα με ειδικές ανάγκες, Παλιννοστούντες, πρόσφυγες, μετανάστες, αποφυλακισμένοι, νεαρά παραβατικά άτομα ή νεαρά άτομα που βρίσκονται σε κοινωνικό κίνδυνο (ηλικίας 16 - 24 ετών), ειδικές πολιτισμικές ομάδες (Τσιγγάνοι, Πομάκοι κ.λπ.), άτομα που βρίσκονται σε διαδικασία απεξάρτησης ή οι πρώην χρήστες ουσιών, ειδικές κατηγορίες γυναικών που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό (αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών, κακοποιημένες γυναίκες). Επιπλέον, μακροχρόνια άνεργοι άνω των 45 ετών, οροθετικοί, λοιπές κατηγορίες ατόμων που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας, μακροχρόνια άνεργοι με πολυτεκνία (τρία παιδιά και άνω) ή με εισόδημα κατώτερο των 3.000 Ευρώ, άστεγοι, λοιπές κατηγορίες ανέργων σε περιοχές ή κλάδους υψηλής ανεργίας. Στα προγράμματα του Ο.Α.Ε.Δ. εντάσσονται όσα άτομα των παραπάνω κατηγοριών, έχουν προηγουμένως συμμετάσχει σε:

α) Προγράμματα Κατάρτισης γενικού πληθυσμού, στα οποία εντάσσονται και άτομα των ευπαθών κοινωνικών ομάδων σε ποσοστό 10% σε εφαρμογή του mainstreaming (ενσωμάτωσης)

β) Προγράμματα εκμάθησης ελληνικής γλώσσας

γ) Προγράμματα Παροχής Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών από Φορείς Παροχής Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών (Φ.Π.Σ.Υ.Υ.).

7.7 Προγράμματα επιδότησης Ν.Θ.Ε και Ν.Ε.Ε έτους 2007

- ✓ Προγράμματα επιδότησης Ν.Θ.Ε και Ν.Ε.Ε ευπαθών κοινωνικών ομάδων εθνικής πολιτικής.
- ✓ Πρόγραμμα επιχορήγησης Ν.Ε.Ε. στο πλαίσιο του Ε.Π. "Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση" του Γ' ΚΠΣ.
- ✓ Πρόγραμμα επιχορήγησης 2000 Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών το οποίο απευθύνεται σε άνεργους μειονεκτουσών ομάδων οι οποίοι θα πρέπει να έχουν ωφεληθεί από δράσεις ολοκληρωμένων παρεμβάσεων, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση».

7.8 Προγράμματα που προκηρύχθηκαν το 2007

Πρόγραμμα επιχορήγησης Νέων Ελευθέρων Επαγγελματιών (ΝΕΕ) - Νέων Επιστημόνων.

✓ Στόχος του προγράμματος: η ενθάρρυνση, μέσω της οικονομικής ενίσχυσης, των νέων επιστημόνων, όπως ιατροί, φαρμακοποιοί, δικηγόροι, μηχανικοί και λοιποί απόφοιτοι Πανεπιστημιακών και Πολυτεχνικών Σχολών, να δημιουργήσουν τη δική τους μικρή επιχείρηση παροχής υπηρεσιών συναφή με την ειδικότητά τους.

✓ Αριθμός θέσεων: 4000.

✓ Χρηματοδότηση: Το πρόγραμμα είναι επιχορηγούμενο από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.) στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση" του Γ' Κ.Π.Σ., και η συνολική δαπάνη ανέρχεται στο ποσό των 32.000.000€

7.9 Προγράμματα των οποίων η υλοποίηση ξεκίνησε το 2007

1. Προγράμματα Νέων Θέσεων Εργασίας (Ν.Θ.Ε.) (επιχορήγησης επιχειρήσεων για την απασχόληση συνολικά 41.500 ανέργων).

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Ο Οργανισμός προχώρησε, τόσο στην κατάρτιση νέων προγραμμάτων επιχορήγησης επιχειρήσεων για την απασχόληση ανέργων, όσο και στην παράταση σε προγράμματα τα οποία ήδη υλοποιούνταν και η επιτυχής εφαρμογή τους έκρινε απαραίτητη και αναγκαία την προσθήκη επιπλέον θέσεων σε αυτά.

Πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων για την απασχόληση ανέργων, ηλικίας 45 ετών και άνω	Δικαιούχοι 10.000 άνεργοι
Συνδυασμένο πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων για την απασχόληση επιδοτούμενων ανέργων ηλικίας 18-64 ετών (μετατροπή επιδόματος ανεργίας σε επίδομα απασχόλησης-πρόσληψη "ΠΡΩΤΟΥ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥ" από αυτοαπασχολούμενους)	Δικαιούχοι 20.000 άνεργοι
Πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ Βαθμού για την προώθηση της απασχόλησης των ανέργων των πληγείσων περιοχών, ηλικίας 18-64 ετών (Πρόγραμμα αναδασώσεων και αντιπλημμυρικών έργων).	Δικαιούχοι 6.000 άνεργοι
Πρόγραμμα επιχορήγησης μικρών επιχειρήσεων που απασχολούν 0-3 άτομα για τη μερική απασχόληση ανέργων ηλικίας μέχρι 50 ετών	(Επιπλέον) Δικαιούχοι 2.500 άνεργοι
Ειδικό πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων για την προώθηση ανέργων νέων στην απασχόληση	(Επιπλέον) Δικαιούχοι 3.000 άνεργοι

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

2. Προγράμματα Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών (N.E.E.) (για συνολικά 12.000 άνεργους).

Ο Οργανισμός, στο πλαίσιο ενθάρρυνσης μέσω της οικονομικής ενίσχυσης των ανέργων, που αποφασίζουν να δημιουργήσουν τη δική τους μικρή επιχείρηση, συνέχισε και μέσα στο 2007 την κατάρτιση τόσο α) προγράμματος επιχορήγησης νέων ελεύθερων επαγγελματιών (γενικό) όσο και β) την υλοποίηση της δεύτερης φάσης επιχορήγησης των νέων επιστημόνων που αποφασίζουν να δημιουργήσουν τη δική τους μικρή επιχείρηση παροχής υπηρεσιών συναφή με την ειδικότητά τους.

Πρόγραμμα επιχορήγησης νέων ελεύθερων επαγγελματιών για άνεργους ηλικίας 18-64 ετών (ΓΕΝΙΚΟ)	Δικαιούχοι 6.000 άνεργοι
Πρόγραμμα επιχορήγησης νέων επιστημόνων 2007	Δικαιούχοι 6.000 άνεργοι

3. Προγράμματα Απόκτησης Εργασιακής Εμπειρίας (STAGE) σε Υπηρεσίες και Φορείς του τομέα Υγείας & Πρόνοιας, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και στα Επιμελητήρια (συνολικά 12.946 ανέργων).

Ο Οργανισμός έχει καταρτίσει προγράμματα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας (stage), που έχουν ως σκοπό την προσαρμογή των επαγγελματικών προσόντων των καταρτιζομένων ανέργων πτυχιούχων, τόσο στις τεχνολογικές εξελίξεις, όσο και στις ανάγκες της αγοράς εργασίας στον τομέα της ειδίκευσής τους.

Πρόγραμμα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας ανέργων, σε φορείς του Τομέα Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ηλικίας από 22-40 ετών στον τομέα της ειδίκευσής τους	Δικαιούχοι 3.000 άνεργοι
Πρόγραμμα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας ανέργων ηλικίας 22-40 ετών, σε Υπηρεσίες της Περιφέρειας Αττικής, στον τομέα της ειδίκευσής τους	Δικαιούχοι 300 άνεργοι
Πρόγραμμα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας στα Επιμελητήρια της Ελλάδος	Δικαιούχοι 600 άνεργοι
Πρόγραμμα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας ανέργων, ηλικίας 22-40 ετών στις Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας των Δ.Υ.ΠΕ στον τομέα της ειδίκευσής τους.	Δικαιούχοι 1.046 άνεργοι
Πρόγραμμα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας ανέργων, ηλικίας 22-40 ετών σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ Βαθμού, στον τομέα της ειδίκευσής τους	Δικαιούχοι 8.000 άνεργοι

4. Ειδικά προγράμματα και σύνθεση προγραμμάτων

Ο Οργανισμός προχώρησε σε μία σειρά από παρεμβάσεις που σχεδιάστηκαν με σκοπό την υποστήριξη ειδικών κατηγοριών ανέργων, που προέρχονται, είτε από επιχειρήσεις ή κλάδους επιχειρήσεων που διέκοψαν ή περιόρισαν σημαντικά τις δραστηριότητές τους, είτε από περιοχές με ιδιαίτερα υψηλή ανεργία.

▼ Προγράμματα Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων σε επίπεδο περιφερειών (για συνολικά 13.945 άνεργους σε είκοσι (20) Νομούς και μία (1) Επαρχία).

<p>ΕΙΔΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ</p>	<p>ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ</p>
<p>ο Νομού Θεσ/νικης (για 1.200 άνεργους ηλικίας 18-64 ετών):</p>	<p>ο πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων (Ν.Θ.Ε.) για την απασχόληση 1.200 ανέργων.</p>
<p>ο Νομού Χίου (για 500 άνεργους ηλικίας 18-64 ετών)</p>	<p>ο α) πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων (Ν.Θ.Ε.) για την απασχόληση 400 ανέργων. ο β) πρόγραμμα επιχορήγησης 100 νέων ελευθέρων επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.).</p>
<p>ο Νομού Σερρών (για 1.000 άνεργους ηλικίας 18-64 ετών)</p>	<p>ο α) πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων (Ν.Θ.Ε.) για την απασχόληση 700 ανέργων. ο β) πρόγραμμα επιχορήγησης 300 νέων ελευθέρων επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.).</p>
<p>ο Νομού Σάμου (για 500 άνεργους ηλικίας 18-64 ετών).</p>	<p>ο α) πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων (Ν.Θ.Ε.) για την απασχόληση 400 ανέργων. ο β) πρόγραμμα επιχορήγησης 100 νέων ελευθέρων επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.).</p>
<p>ο Νομού Δράμας (για 800 άνεργους ηλικίας 18-64 ετών).</p>	<p>ο α) πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων (Ν.Θ.Ε.) για την απασχόληση 600 ανέργων. ο β) πρόγραμμα επιχορήγησης 200 νέων ελευθέρων επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.).</p>

<p>ο Νομού Ξάνθης (για 800 άνεργους ηλικίας 18-64 ετών).</p>	<p>ο α) πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων (Ν.Θ.Ε.) για την απασχόληση 600 ανέργων. ο β) πρόγραμμα επιχορήγησης 200 νέων ελευθέρων επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.).</p>
<p>ο Νομού Λέσβου (για 800 άνεργους ηλικίας 18-64 ετών)</p>	<p>ο α) πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων (Ν.Θ.Ε.) για την απασχόληση 600 ανέργων. ο β) πρόγραμμα επιχορήγησης 200 νέων ελευθέρων επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.).</p>
<p>ο Νομού Κεφαλληνίας (για 400 άνεργους ηλικίας 18-64 ετών)</p>	<p>ο α) πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων (Ν.Θ.Ε.) για την απασχόληση 300 ανέργων. ο β) πρόγραμμα επιχορήγησης 100 νέων ελευθέρων επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.).</p>
<p>ο Νομού Λευκάδας (για 400 άνεργους ηλικίας 18-64 ετών).</p>	<p>ο α) πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων (Ν.Θ.Ε.) για την απασχόληση 300 ανέργων. ο β) πρόγραμμα επιχορήγησης 100 νέων ελευθέρων επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.).</p>
<p>ο Νομού Κέρκυρας (για 800 άνεργους ηλικίας 18-64 ετών).</p>	<p>ο α) πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων (Ν.Θ.Ε.) για την απασχόληση 600 ανέργων. ο β) πρόγραμμα επιχορήγησης 200 νέων ελευθέρων επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.).</p>
<p>ο Νομού Ζακύνθου (για 400 άνεργους ηλικίας 18-64 ετών).</p>	<p>ο α) πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων (Ν.Θ.Ε.) για την απασχόληση 300 ανέργων,</p>

	<p>ο β) πρόγραμμα επιχορήγησης 100 νέων ελευθέρων επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.)</p>
<p>ο Νομού Καβάλας (για 800 άνεργους ηλικίας 18-64 ετών).</p>	<p>ο α) πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων (Ν.Θ.Ε.) για την απασχόληση 600 ανέργων,</p> <p>ο β) πρόγραμμα επιχορήγησης 200 νέων ελευθέρων επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.)</p>
<p>ο Νομού Ροδόπης (για 800 άνεργους ηλικίας 18-64 ετών).</p>	<p>ο α) πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων (Ν.Θ.Ε.) για την απασχόληση 600 ανέργων.</p> <p>ο β) πρόγραμμα επιχορήγησης 200 νέων ελευθέρων επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.).</p>
<p>ο Νομού Καστοριάς (για 800 άνεργους ηλικίας 18-64 ετών).</p>	<p>ο α) πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων (Ν.Θ.Ε.) για την απασχόληση 600 ανέργων.</p> <p>ο β) πρόγραμμα επιχορήγησης 200 νέων ελευθέρων επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.).</p>
<p>ο Νομού Γρεβενών (για 800 άνεργους ηλικίας 18-64 ετών).</p>	<p>ο α) πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων (Ν.Θ.Ε.) για την απασχόληση 600 ανέργων,</p> <p>ο β) πρόγραμμα επιχορήγησης 200 νέων ελευθέρων επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.)</p>
<p>ο Νομού Φλώρινας (για 800 άνεργους ηλικίας 18-64 ετών).</p>	<p>ο α) πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων (Ν.Θ.Ε.) για την απασχόληση 600 ανέργων.</p> <p>ο β) πρόγραμμα επιχορήγησης 200 νέων ελευθέρων επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.).</p>

<p>ο Νομού Κοζάνης (για 800 άνεργους ηλικίας 18-64 ετών).</p>	<p>ο α) πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων (Ν.Θ.Ε.) για την απασχόληση 600 ανέργων. ο β) πρόγραμμα επιχορήγησης 200 νέων ελευθέρων επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.).</p>
<p>ο Νομού Αρκαδίας (για 800 άνεργους ηλικίας 18-64 ετών).</p>	<p>ο α) πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων (Ν.Θ.Ε.) για την απασχόληση 600 ανέργων. ο β) πρόγραμμα επιχορήγησης 200 νέων ελευθέρων επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.).</p>
<p>ο Νομού Πέλλας (για 1.000 άνεργους ηλικίας 18-64 ετών).</p>	<p>ο α) πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων (Ν.Θ.Ε.) για την απασχόληση 600 ανέργων. ο β) πρόγραμμα επιχορήγησης 200 νέων ελευθέρων επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.).</p>
<p>ο Νομού Αχαΐας (για 300 άνεργους ηλικίας 18-64 ετών).</p>	<p>ο πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων (Ν.Θ.Ε.) για την απασχόληση 300 ανέργων.</p>
<p>ο Επαρχίας Νάουσας (για 245 άνεργους ηλικίας 18-64 ετών).</p>	<p>ο πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων (Ν.Θ.Ε.) για την απασχόληση 245 ανέργων.</p>

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

▼ Προγράμματα Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων για άνεργους που προέρχονται από επιχειρήσεις (συνολικά 210 άνεργοι).

ø ΕΙΔΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ
ø "Χ. Β. ΦΥΡΟΓΕΝΗΣ ΑΒΕ" (για 30 απολυμένους της επιχείρησης)	ø πρόγραμμα επιχορήγησης 30 νέων ελευθέρων επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.) απολυμένων από την επιχείρηση "Χ. Β. ΦΥΡΟΓΕΝΗΣ ΑΒΕ"
ø "ΚΛΩΣΤΗΡΙΑ ΠΡΕΒΕΖΗΣ" (για 180 άνεργους προερχόμενους από την επιχείρηση).	ø α) πρόγραμμα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων (Ν.Θ.Ε.) για την απασχόληση 150 ανέργων, ø β) πρόγραμμα επιχορήγησης 30 νέων ελευθέρων επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.)

▼ Προγράμματα επιδότησης νέων θέσεων εργασίας και νέων ελεύθερων επαγγελματιών ευπαθών κοινωνικών ομάδων

Ο Ο.Α.Ε.Δ. στο πλαίσιο του κοινωνικού και θεσμικού του ρόλου σχεδιάζει και υλοποιεί ειδικά προγράμματα κοινωνικοοικονομικής ενσωμάτωσης των Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων, οι οποίες υφίστανται επαγγελματικό και κοινωνικό αποκλεισμό και χρήζουν ιδιαίτερης στήριξης για την ένταξη ή την επανένταξή τους στην αγορά εργασίας.

Τα ειδικά αυτά προγράμματα επιδότησης της απασχόλησης για την ένταξη στην αγορά εργασίας των ευπαθών κοινωνικών ομάδων, αναπτύσσονται είτε ως δράσεις Εθνικής Πολιτικής (με χρηματοδότηση από τον κρατικό

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

προϋπολογισμό και τον προϋπολογισμό του Ο.Α.Ε.Δ.) είτε στο πλαίσιο των προβλεπομένων μέτρων του Ε.Κ.Τ. ή άλλων Κοινοτικών Πρωτοβουλιών.

Στο πλαίσιο της παροχής ολοκληρωμένης εξυπηρέτησης προωθείται η ευαισθητοποίηση και η ενημέρωση των εργοδοτών προκειμένου να προβούν στην πρόσληψη ατόμων ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Επίσης, προωθείται η συνεργασία με κοινωνικούς εταίρους και αρμόδιους φορείς της περιφέρειας καθώς και η ευρύτερη στήριξη των ατόμων και των οικογενειών τους για την επίλυση προβλημάτων που συμβάλλουν στον κοινωνικό τους αποκλεισμό κ.λπ.

Προγράμματα που υλοποιούνται κατά το έτος 2007

ø Προγράμματα επιδότησης ΝΘΕ & ΝΕΕ ευπαθών κοινωνικών ομάδων εθνικής πολιτικής (ημερ. λήξης 31/12/2007)

ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΧΟΙ: Άτομα με ειδικές ανάγκες, απεξαρτημένοι, αποφυλακισμένοι, νεαρά παραβατικά ή νεαρά άτομα που βρίσκονται σε κοινωνικό κίνδυνο.

ø Στο συγκεκριμένο πρόγραμμα έχουν υπαχθεί μέχρι σήμερα 700 άτομα (500 ΝΘΕ & 200 ΝΕΕ).

ø ΚΥΑ, ΑΡ. ΦΕΚ 430/28-03-2007

ø Προϋπολογισμός: 58 εκ. ευρώ

ø Συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα επιχορήγησης Ν.Θ.Ε ΚΑΙ Ν.Ε.Ε στο πλαίσιο του Ε.Π. "Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση"

ΟΜΑΔΕΣ-ΣΤΟΧΟΙ: Άτομα με ειδικές ανάγκες, Παλιννοστούντες, πρόσφυγες, μετανάστες, αποφυλακισμένοι, νεαρά παραβατικά άτομα ή νεαρά άτομα που βρίσκονται σε κοινωνικό κίνδυνο (ηλικίας 16 - 24 ετών), ειδικές πολιτισμικές ομάδες, άτομα που βρίσκονται σε διαδικασία απεξάρτησης ή οι πρώην χρήστες ουσιών, ειδικές κατηγορίες γυναικών που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό, οροθετικοί, λοιπές κατηγορίες ατόμων που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά

	<p>εργασίας, μακροχρόνια άνεργοι με πολυτεκνία, άστεγοι, λοιπές κατηγορίες ανέργων σε περιοχές ή κλάδους υψηλής ανεργίας.</p> <p>Στα προγράμματα του Ο.Α.Ε.Δ. εντάσσονται όσα άτομα των παραπάνω κατηγοριών, έχουν προηγουμένως συμμετάσχει σε:</p> <ul style="list-style-type: none">ο α) Προγράμματα Κατάρτισης γενικού πληθυσμού, στα οποία εντάσσονται και άτομα των ευπαθών κοινωνικών ομάδων σε ποσοστό 10% σε εφαρμογή του mainstreaming (ενσωμάτωσης)ο β) Προγράμματα εκμάθησης ελληνικής γλώσσαςο γ) Προγράμματα Παροχής Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών από Φορείς Παροχής Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών (Φ.Π.Σ.Υ.Υ.).
<p>ο Συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα επιδότησης Ν.Ε.Ε. στο πλαίσιο του Ε.Π. "Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση"</p>	<p>ο Πρόγραμμα επιχορήγησης 2000 Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών το οποίο απευθύνεται σε άνεργους μειονεκτους ομάδων οι οποίοι θα πρέπει να έχουν ωφεληθεί από δράσεις ολοκληρωμένων παρεμβάσεων.</p>

7.10 Προγράμματα έτους 2008

Το έτος 2008 συνεχίζεται (και σε πολλές περιπτώσεις θα ολοκληρωθεί το 2009) η εφαρμογή αρκετών προγραμμάτων απασχόλησης που έχουν ήδη καταρτισθεί και των οποίων η υλοποίηση ξεκίνησε το 2007. Πρόκειται για δράσεις που

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

σχεδιάστηκαν στο β' εξάμηνο του 2007, με στόχο να υλοποιηθούν κυρίως εντός του 2008. Τα προγράμματα απασχόλησης, που θα εφαρμοσθούν κατά προτεραιότητα το 2008, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες της Ευρωπαϊκής και της Εθνικής πολιτικής για την Απασχόληση, προωθούν την πρόσβαση στην απασχόληση:

§ Των νέων. Οι σχεδιαζόμενες δράσεις λαμβάνουν υπόψιν και τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Μαρτίου 2006, σύμφωνα με τα οποία, σε κάθε νέο που εγκαταλείπει την εκπαίδευση και είναι άνεργος θα πρέπει να προσφέρεται εργασία, μαθητεία, συμπληρωματική επιμόρφωση ή άλλο μέτρο απασχόλησης εντός έξι μηνών, ενώ έως το 2010 η προθεσμία αυτή θα πρέπει να μειωθεί σε 4 μήνες.

§ Των γυναικών.

§ Των ανέργων μεγαλύτερης ηλικίας.

§ Των μακροχρόνια ανέργων.

§ Των ανέργων λοιπών ευπαθών κοινωνικών ομάδων.

§ Των ανέργων ειδικών κατηγοριών, διαμέσου ολοκληρωμένων παρεμβάσεων.

Η συγχρηματοδότηση των νέων προγραμμάτων απασχόλησης θα επιδιωχθεί πλέον στο πλαίσιο της Δ' Προγραμματικής Περιόδου 2007-2013.

7.11 Προγράμματα αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης

Η συμβολή του Ο.Α.Ε.Δ. στη δημιουργία ποιοτικού (δηλαδή καταρτισμένου, εξειδικευμένου και παραγωγικού) εργατικού δυναμικού αποτελεί κεντρική προτεραιότητα της στρατηγικής του Ο.Α.Ε.Δ. για την ενίσχυση της απασχόλησης (όπως περιγράφεται και στο Στρατηγικό Σχέδιο). Με βάση αυτή την αρχή και στόχο την αποτελεσματικότερη σύνδεση της εκπαιδευτικής διαδικασίας με τη αγορά εργασίας χαράσσεται η εκπαιδευτική πολιτική του Οργανισμού, ώστε:

Ο μαθητής (πάντα στο κέντρο του εκπαιδευτικού σχεδιασμού του Οργανισμού) να εφοδιαστεί με όλα τα σύγχρονα εργαλεία προσέγγισης της εκπαιδευτικής ύλης καθώς και με όλες τις σύγχρονες γνώσεις που θα του επιτρέψουν να ενταχθεί άμεσα και αποτελεσματικά στην αγορά εργασίας και στην παραγωγή και οι αναβαθμισμένες σπουδές που προσφέρει ο Ο.Α.Ε.Δ. να δημιουργούν γέφυρα ανάμεσα στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα και την ίδια την παραγωγική διαδικασία.

Αξιοποιώντας τη συγκυρία της γενικότερης μεταρρύθμισης στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση στη χώρα μας, ο Ο.Α.Ε.Δ. αναβαθμίζει και εκσυγχρονίζει τις εκπαιδευτικές του υπηρεσίες, προκειμένου να προσφέρει στους μαθητές του μια πραγματική εκπαιδευτική και επαγγελματική διέξοδο. Έτσι, ο Οργανισμός μπορεί να βρεθεί στην πρωτοκαθεδρία της παροχής σύγχρονων εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Οι μαθητές που θα παρακολουθήσουν τις σχολές του Οργανισμού κατά το σχολικό έτος 2007-2008 είναι περίπου 14.500. Κρίσιμο ποιοτικό παράγοντα για την εμπέδωση του ρόλου του Οργανισμού στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση αναμένεται να αποτελέσουν οι δράσεις που έχουν προγραμματιστεί μέσα από την εφαρμογή του θεσμού των ΕΠΑΣ, την αναμόρφωση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και την αναμόρφωση της πρακτικής άσκησης.

7.12 Επίλογος

Τα μέτρα που παρουσιάστηκαν όπως προαναφέραμε, έχουν σαν πρωτεύοντα στόχο να καταπολεμήσουν την ανεργία και χωρίζονται σε δύο γενικές κατηγορίες. Σημαντική δε, σε κάθε βήμα είναι και η συνεισφορά του Ο.Α.Ε.Δ., ο οποίος σα νομικό πρόσωπο και σε άμεση συνεργασία με την κυβέρνηση αναπτύσσει και προωθεί τα εν λόγω προγράμματα για την αρωγή όλων των ανέργων αλλά και των απασχολούμενων. Μέσα από στοχευμένες δράσεις και σχεδιασμένες πολιτικές απασχόλησης που δίνονται από το Υπουργείο

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Απασχόλησης διατίθενται μέσω του Ο.Α.Ε.Δ. τα διάφορα κονδύλια και οι σχετικές παροχές, ούτως ώστε να ενθαρρύνονται οι άνεργοι, οι επιχειρηματίες αλλά και οι κάθε είδους απασχολούμενοι.

Πρέπει παρόλα αυτά να σημειωθεί ότι η εξειδίκευση και η γνώση του αντικειμένου των παροχών δεν αρκούν για να διασφαλιστεί η καλή λειτουργία. Χρειάζεται κυρίως η συνετή διαχείριση των χρημάτων από την εκάστοτε διοίκηση του Ο.Α.Ε.Δ., παλιότερα και του Οργανισμού Απασχόλησης και Ασφαλιστικής Προστασίας (Ο.Α.Α.Α.) καθώς και εντιμότητα αλλά και το ήθος των αρμόδιων υπαλλήλων. Κατά το παρελθόν, σημειώθηκαν σε μερικές υπηρεσίες καταχρήσεις σε βάρος του Ο.Α.Ε.Δ. από ελάχιστους υπαλλήλους. Ληστείες επίσης χρηματοποστολών και διαρρήξεις Υπηρεσιών Παροχών δεν έλειψαν.⁵⁰ Κλοπές σφραγίδων και επιταγών, που είχαν σημειωθεί στο παρελθόν, αποτρέπονται πλέον σήμερα με την έκδοση δίγραμμων επιταγών.

Ως παροχές προς το εργατικό δυναμικό νοούνται οι οικονομικές ενισχύσεις που χορηγεί ο Ο.Α.Ε.Δ. σε διάφορες κατηγορίες μισθωτών είτε με την τεχνική της ασφάλισης, είτε χωρίς αυτή. Συνοψίζοντας, θα λέγαμε ότι η προσπάθεια για τη μείωση της ανεργίας μπορεί να φαντάζει πλέον δύσκολη και επίπονη αλλά όχι ακατόρθωτη.

⁵⁰ Διαδικασία πληρωμών των παροχών του Ο.Α.Ε.Δ. τα επιδόματα καταβάλλονται από τα υποκαταστήματα του Ι.Κ.Α.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

ΕΠΙΛΟΓΟΣ - ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

8.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό παρατίθενται τα τελικά συμπεράσματα της εργασίας λαμβάνοντας υπόψιν τα στοιχεία που προκύπτουν από την έρευνά μας.

8.2 Συμπεράσματα-Διαπιστώσεις

Στην Ελλάδα η ανεργία αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που ταλανίζουν την Ελληνική κοινωνία. Το εργατικό δυναμικό της χώρας δεν απασχολείται πλήρως και αποδοτικά. Κατά συνέπεια, ακολουθεί η υποαπασχόλησή του και η μείωση των παραγωγικών δυνατοτήτων της οικονομίας. Η υποαπασχόληση των παραγωγικών συντελεστών και δη του συντελεστή εργασία έχει οδηγήσει στην υποκατάστασή του από τους άλλους συντελεστές όπως το συντελεστή κεφάλαιο και το συντελεστή επιχειρηματικότητα. Γενικότερα, η υποαπασχόληση του παραγωγικού συντελεστή εργασία προκαλεί και τα φαινόμενα ανεργίας.

Όσον αφορά στη μορφή της ανεργίας στη σύγχρονη εποχή, διακρίνουμε τέσσερις ομάδες κριτηρίων ταξινόμησής της σε διάφορες κατηγορίες ανάλογα με τα αίτια που την προκαλούν, τις πολιτικές που την αντιμετωπίζουν, το χρόνο που διαρκεί και την ομάδα στην οποία ανήκει ο άνεργος. Αναλόγως με τις αιτίες που την προκαλούν, μια ουσιώδης διάκριση της ανεργίας αποτελεί η ηθελημένη ή εκούσια ανεργία και η αθέλητη ανεργία ή ακούσια. Σύμφωνα με τον ορισμό της ηθελημένης ανεργίας που έχει διατυπωθεί, δηλ. ότι: «ένας άνεργος είναι εκούσια άνεργος, όταν ενώ του προσφέρεται μια εργασία που μπορεί να αναλάβει συνεχίζει να ψάχνει για μια καλύτερη δουλειά με υψηλότερο μισθό, χωρίς να αποδεχθεί την προσφορά που του έγινε». Από την άλλη πλευρά, η

ακούσια ανεργία οφείλεται στην αδυναμία να βρεθεί εργασία παρά την επιθυμία του ανέργου. Άλλες σημαντικές διακρίσεις τις ανεργίας, όπως ήδη έχουν παρουσιαστεί στο 3ο κεφάλαιο, είναι οι ακόλουθες : **1)** Η ανεργία τριβής, η οποία προκύπτει λόγω της ακατάπαυστης κίνησης των ανθρώπων μεταξύ περιοχών και θέσεων εργασίας ή διαφόρων σταδίων του κύκλου ζωής. Επίσης, περιλαμβάνονται τα άτομα που, λόγω φυσικών αιτιών, καθίστανται ανίκανα προς εργασία. Ουσιαστικά, αποτελεί το ελάχιστο επίπεδο ανεργίας που δε μπορεί να μειωθεί σε μια δυναμική κοινωνία (εφόσον, ακόμη και αν η οικονομία είναι σε πλήρη απασχόληση, κάποιοι θα αποχωρούν από τις θέσεις τους, κάποιοι φοιτητές θα ψάχνουν για εργασία μετά την αποφοίτησή τους, κάποιοι γονείς θα επανεντάσσονται στο εργατικό δυναμικό, και κάποιοι θα θέλουν μια καλύτερη ή μια διαφορετική εργασία).**2)** Η δομική ανεργία (ή διαρθρωτική), που οφείλεται στις αναντιστοιχίες μεταξύ προσφοράς και ζήτησης, καθώς κάποιοι κλάδοι (ή ειδικότητες, ή γεωγραφικές περιοχές) έχουν αυξανόμενη ζήτηση και κάποιοι άλλοι πτωτική ζήτηση.**3)** Η ανεργία ελλειπούς ζήτησης ή κυκλική ανεργία που οφείλεται στη μειωμένη ζήτηση προϊόντων και υπηρεσιών. Η μορφή της ανεργίας αυτής είναι αποτέλεσμα της επιβράδυνσης της ανάπτυξης σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, η οποία έχει ως επακόλουθο την αδυναμία απορρόφησης του εργατικού δυναμικού. **4)** Επιπλέον, η ανεργία μπορεί να κατηγοριοποιηθεί, ως προς τη χρονική διάρκεια που το άτομο παραμένει εκτός απασχόλησης σε εποχιακή ανεργία.**5)** Η τεχνολογική ανεργία. Ως τεχνολογική ανεργία θεωρείται κάθε ανεργία η οποία οφείλεται στην άμεση αντικατάσταση της ανθρώπινης εργασίας από τις μηχανές.

Επισημαίνεται ότι, παρόλο που υπάρχει μεγάλη ανάπτυξη ενδιαφέροντος τα τελευταία χρόνια αναφορικά με τα ποσοστά ανεργίας στην Ελλάδα, τα δευτερογενή στοιχεία είναι ασαφή και αντικρουόμενα (άλλα στοιχεία δίδονται από τον ΟΑΕΔ και άλλα από επίσημους φορείς).

Με την ανεργία δεν επιτελείται η βιολογική και κοινωνική αναπαραγωγή των εργαζομένων. Η ανεργία η οποία υφίσταται στο επίπεδο της πλήρους

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

απασχόλησης είναι η ακούσια ανεργία. Σύμφωνα με τον Κέυνς η ακούσια ανεργία υφίσταται, σε περιόδους κατά τις οποίες ικανοί εργαζόμενοι αδυνατούν να βρουν δουλειά στα τρέχοντα ημερομίσθια, καθώς τα ημερομίσθια δεν προσαρμόζονται για να εκκαθαρίσουν τις αγορές εργασίας, αλλά τείνουν να αποκρίνονται βραδέως στις οικονομικές διακυμάνσεις.

Το φαινόμενο της ανεργίας από χώρα σε χώρα και από χρόνο σε χρόνο έχει τη δική της ιδιαίτερη μορφολογία. Συνεπώς, καθίσταται αυτονόητο ότι κάθε φορά χρειάζεται ένας πρωτότυπος συνδυασμός πολιτικών για να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά. Όσον αφορά στην κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα γίνονται προσπάθειες και εφαρμόζονται πολιτικές διαφοροποιούμενες από χρόνο σε χρόνο ανάλογα με τη διαμόρφωση του επιπέδου προσφοράς και ζήτησης εργασίας. Η καταπολέμηση ή η μείωση της ανεργίας είναι εξαιρετικά δύσκολη. Μάλιστα σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες τα τελευταία 10 χρόνια το ποσοστό ανεργίας υπερβαίνει το 10%, ενώ στην Ελλάδα τα τελευταία 5 χρόνια είναι γύρω στο 10%.

Αναφορικά τώρα με την αγορά εργασίας και τις διάφορες διακυμάνσεις που αυτή παρουσιάζει καθώς και μέσα από τη μελέτη και την έρευνα που πραγματοποιήθηκε για την εργασία αυτή και για τη δεκαετία 1992-2002, προέκυψαν διάφορα συμπεράσματα. Ειδικότερα, παρατηρήθηκε αύξηση στα ποσοστά συμμετοχής και απασχόλησης των γυναικών, αύξηση στην απασχόληση τριτογενούς τομέα, αύξηση στον αριθμό των μισθωτών ενώ αντίθετα, παρατηρήθηκε μείωση του ποσοστού συμμετοχής των νέων σε ηλικία λόγω της συμμετοχής τους στην εκπαιδευτική διαδικασία, μείωση στην απασχόληση πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα καθώς και μείωση των αυτοαπασχολούμενων και των βοηθών στην οικογενειακή επιχείρηση.

Το πρόβλημα της ανεργίας είναι αρκετά έντονο στις χώρες της Ε.Ε. και η χώρα που έχει το μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης είναι η Δανία με ποσοστό 76,2. Αντίθετα, η χώρα με το μικρότερο ποσοστό απασχόλησης και άρα υψηλότερο ποσοστό ανεργίας είναι η Ιταλία και ακολουθεί η Ελλάδα. Ωστόσο, η Ελλάδα

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

έχει το μεγαλύτερο ποσοστό αυτοαπασχόλησης σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Από τη σύγκριση των στοιχείων του 2006 (τα οποία είναι τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία), προκύπτει ότι η Ελλάδα διατηρεί την προτελευταία θέση στην κατάταξη του μηνιαίου κόστους εργασίας, πριν από την Πορτογαλία.

Σε αντίθεση με τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ελλάδα παρουσιάζει το υψηλότερο ποσοστό νεοεισερχομένων στους αποθαρρυσμένους άνεργους: οι τέσσερις από τους πέντε αποθαρρυσμένους άνεργους, στην Ελλάδα, δεν έχουν ποτέ εργασθεί, ενώ η αντίστοιχη αναλογία στις περισσότερες από τις άλλες χώρες είναι ένας στους πέντε. Η μόνη χώρα που παρουσιάζει ομοιότητα προς την Ελλάδα, ως προς το εν λόγω ποσοστό, είναι η Ιταλία.

Τα μέτρα που έχουν παρουσιαστεί για την καταπολέμηση της ανεργίας χωρίζονται σε δύο γενικές κατηγορίες. Πιο συγκεκριμένα, σε μέτρα αύξησης της συνολικής ζήτησης και σε μέτρα επαγγελματικής κατάρτισης και επανεκπαίδευσης του εργατικού δυναμικού. Τα μέτρα αύξησης της συνολικής ζήτησης είναι δημοσιονομικά και νομισματικά. Τα δημοσιονομικά και νομισματικά μέτρα αποβλέπουν στην αύξηση της συνολικής ζήτησης και, συνεπώς, στη μείωση της ανεργίας που οφείλεται στην ανεπάρκεια της ζήτησης, δηλαδή της κεϋνσιανής ανεργίας. Επιπρόσθετα, τα μέτρα για την επαγγελματική κατάρτιση και επανεκπαίδευση έχουν σα σκοπό να διευκολύνουν τους άνεργους στην απόκτηση επαγγελματικών γνώσεων και ειδικεύσεων, οι οποίες είναι απαραίτητες και χρήσιμες, προκειμένου να απασχοληθούν στις υφιστάμενες κενές θέσεις εργασίας, μειώνοντας με αυτόν τον τρόπο τη διαρθρωτική ανεργία.

Τα δημοσιονομικά μέτρα αντιμετώπισης της ανεργίας περιλαμβάνουν κυρίως αύξηση των κρατικών δαπανών για δημόσια έργα και προώθηση μεγάλων επενδυτικών έργων. Στόχος των έργων αυτών είναι η άμεση αύξηση της απασχόλησης καθώς και των εισοδημάτων. Τα νομισματικά μέτρα αντιμετώπισης της ανεργίας σχετίζονται με τη μείωση του επιτοκίου, με σκοπό

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

την ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων, της παραγωγής και, συνεπώς της απασχόλησης.

Όσον αφορά στα προγράμματα που έχουν θεσπιστεί από τη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης καθώς και στην εύρυθμη λειτουργία αυτών, θα πρέπει να γίνει συνετή διαχείριση των κονδυλίων που διατίθενται. Αξίζει να σημειωθεί ότι η εξειδίκευση και η γνώση του αντικειμένου των παροχών δεν αρκούν για να διασφαλιστεί η καλή διαχείριση των χρημάτων. Χρειάζεται κυρίως συνετή διαχείριση των χρημάτων από την εκάστοτε διοίκηση του Ο.Α.Ε.Δ., εντιμότητα και ήθος από πλευράς όλων των αρμόδιων υπαλλήλων. Τέλος, επιβάλλεται η αδιαμφισβήτητη και αμοιβαία καλή πίστη και θέληση από πλευράς απασχολούμενων αλλά και ανέργων.

8.3 Επίλογος

Κλείνοντας την εργασία, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η ανεργία δεν αποτελεί μόνο πρόβλημα της ελληνικής πραγματικότητας αλλά έχει πάρει παγκόσμιες διαστάσεις.

Μέσα από έρευνα μηνών και διαρκή ενημέρωση από οπτικά και έντυπα μέσα παρατηρούμε ότι, η μη πλήρης και αποδοτική απασχόληση του εργατικού δυναμικού, η αλματώδης αύξηση της τιμής του πετρελαίου (που συνεπάγεται και αύξηση στις τιμές των αγαθών) και η προσφορά «ευκαιριακού» και «εύκολου» χρήματος (καταναλωτικά δάνεια, πιστωτικές κάρτες κ.λπ.) οδηγούν σε ένα μέλλον το οποίο προβλέπεται δυσοίωνο.

Παρόλα αυτά, όντας νέες και έχοντας εισέλθει ήδη στο παραγωγικό εργατικό δυναμικό είμαστε οπλισμένες με αισιοδοξία και έτοιμες να αγωνιστούμε για ότι δικαιούμαστε, τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄

Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

Σύμφωνα με μελέτη που πραγματοποίησε η εταιρία DATA RC για την απασχόληση και την αγορά εργασίας στην έλλειψη δημιουργίας θέσεων εργασίας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος καταγράφεται η μείωση του ποσοστού ανεργίας στην Περιφέρεια, το οποίο παραμένει από τα υψηλότερα στην Ελλάδα. Η ανεργία πλήττει κατά κύριο λόγο το γυναικείο πληθυσμό της Περιφέρειας. Το ποσοστό ανεργίας στην Περιφέρεια μειώθηκε από 12% το 1999 σε 11% το 2005.

Η εν λόγω πτωτική τάση οφείλεται αποκλειστικά στη μείωση της ανεργίας στους άνδρες (από 7,6% το 1999 σε 6,1% το 2005), καθώς το ποσοστό ανεργίας των γυναικών παρέμεινε στο ίδιο, υψηλό επίπεδο (19% το 1999 και 19,1% το 2005). Μειωμένο εμφανίζεται το ποσοστό ανεργίας το 2005 (11,9%) και σε σχέση με το 2004 (12,1%). Η μείωση αυτή αφορά τόσο τις άνεργες γυναίκες της περιφέρειας (από 20,1% το 2004 σε 19,1% το 2005) όσο και τους άνεργους άνδρες (από 7% το 2004 σε 6,1% το 2005). Παρόλα αυτά, η Περιφέρεια

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Δυτικής Ελλάδας έχει το 4^ο υψηλότερο ποσοστό ανεργίας μεταξύ των 13 Περιφερειών της χώρας, υπερβαίνοντας κατά πολύ το αντίστοιχο πανελλαδικό (9,6% το 2005).

Το ποσοστό της ανεργίας των νέων μειώθηκε από 36,7% το 1999 σε 26,6% το 2005, παραμένοντας σε υψηλότερα επίπεδα σε σύγκριση με το ποσοστό ανεργίας των νέων της χώρας (25,3% το 2005). Οι «νέοι» άνεργοι, τα άτομα δηλαδή που - ανεξαρτήτως ηλικίας - εισέρχονται για πρώτη φορά στην αγορά εργασίας, αναζητούν εργασία και δε βρίσκουν, αποτελούν το 49,3% των ανέργων της Περιφέρειας το 2005 (έναντι 59,8% το 1999). Το αντίστοιχο ποσοστό στους νέους ηλικίας από 15 έως 24 ετών εκτοξεύεται στο 80%. Παρατηρείται δηλαδή έλλειψη δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στην Περιφέρεια με αποτέλεσμα το πρώτο στάδιο των νέων να είναι η ανεργία και όχι η απασχόληση.

Το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας στην περιφέρεια μειώθηκε από 63,2% το 1999 σε 60,5% το 2005. Πτωτική τάση, παρουσίασε επίσης το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας των γυναικών, (από 69,2% το 1999, στο 63,9% το 2005). Διαχρονικά το μεγαλύτερο πρόβλημα εύρεσης εργασίας αντιμετωπίζουν οι απόφοιτες μέσης εκπαίδευσης.

Το ποσοστό απασχόλησης, δηλαδή η αναλογία των απασχολούμενων στο σύνολο του πληθυσμού με ηλικία προς εργασία σημείωσε μικρή άνοδο καθώς διαμορφώθηκε στο 57% το 2005 έναντι 55,4% το 1999. Η τάση αυτή οφείλεται στη μικρή αύξηση του ποσοστού απασχόλησης των ανδρών. Το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών παρέμεινε σχεδόν σταθερό (40,1% το 1999 έναντι 40,4% το 2005).

Για το 2006, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος έχει τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας σε νέους από 15 έως 24 ετών μεταξύ των 13 περιφερειών της χώρας. Το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στη Δυτική Ελλάδα με 33,6%, την ίδια στιγμή που το ποσοστό σε πανελλήνια κλίμακα βρίσκεται στο 25,2%. Σε ότι αφορά στην ανεργία των γυναικών, όπως προκύπτει από στοιχεία που

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

δημοσίευσε η Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία Eurostat (δείκτες ανεργίας στις περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελλάδας το 2006) και από σχετική ερώτηση που κατέθεσε στη Βουλή ο βουλευτής ΠΑΣΟΚ Αχαΐας κ. Κατσιφάρας την 09/01/2008, η Δυτική Ελλάδα παραμένει σε μία από τις υψηλότερες θέσεις με ποσοστό 16,1%, όταν ο μέσος όρος στη χώρα μας ανέρχεται στο 15,3%.

Ο τριτογενής τομέας απασχολεί ολοένα και μεγαλύτερο ποσοστό (από 48,9% το 1999 σε 58,1% το 2005). Ανοδική τάση διαφαίνεται στο εμπόριο (χονδρικό και λιανικό) και στις κατασκευές. Από τη σύγκριση της συμμετοχής των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας στην παραγωγή και στην απασχόληση κατά το έτος 2003, αναδεικνύεται η χαμηλή παραγωγικότητα του πρωτογενή τομέα, η αυξημένη συμμετοχή του τριτογενή τομέα παραγωγής στην απασχόληση και στο προϊόν της Περιφέρειας. Συγκεκριμένα, ενώ ο πρωτογενής τομέας συμμετέχει στη δημιουργία του 12,2% του περιφερειακού ΑΕΠ, σε αυτόν απασχολείται το 27,7% του συνόλου των απασχολούμενων. Το αντίθετο συμβαίνει στον τριτογενή τομέα, όπου παράγεται το 71,3% της αξίας της περιοχής και απασχολείται το 54,9% του συνόλου των απασχολούμενων.

Αναφορικά με την κατανομή των απασχολούμενων κατά ομάδες ατομικών επαγγελμάτων, την πρώτη θέση έχουν οι «ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς» αλλά με έντονη διαχρονική συρρίκνωση (22% το 2005 έναντι 32,6% το 1999). Ακολουθούν οι «ειδικευμένοι τεχνίτες και οι ασκούντες συναφή τεχνικά επαγγέλματα» με ποσοστό 15,3% και οι απασχολούμενοι στην «παροχή υπηρεσιών και πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές» με ποσοστό 13,6% που παρουσιάζουν διαχρονικά μικρή αλλά σταθερή αύξηση.

Σύμφωνα με μελέτη του ΙΝΕ της ΓΣΕΕ για την ανεργία και την απασχόληση στο νομό Αχαΐας, για λογαριασμό της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, γίνεται καθαρό ότι αυτό που κατάφεραν όλα αυτά τα δεκάδες προγράμματα και

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

σεμινάρια ήταν να αυξήσουν τη μερική, εποχιακή και ευκαιριακή απασχόληση, την ίδια στιγμή που το ποσοστό της μόνιμης απασχόλησης έπεσε κατακόρυφα, με ότι αυτό συνεπάγεται για τις εργασιακές σχέσεις, αλλά και να αυξηθούν κατακόρυφα τα κέρδη της εργοδοσίας.

Όπως δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα "ΝΕΑ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ" το Δεκέμβρη του 2000, την κατάσταση την εκμεταλλεύτηκε στο έπακρον η εργοδοσία και εκείνες οι επιχειρήσεις που λειτουργούν, αλλά και άλλες, που εμφανίζονται τώρα για να αυξήσουν το βαθμό εκμετάλλευσης και τα κέρδη τους. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της ΑΜΣΤΕΛ η οποία προχώρησε το 1997-2000 σε μια επένδυση ύψους 7 δισεκατομμυρίων δραχμών. Ταυτόχρονα όμως, έδωσε με "κίνητρα" πάνω από 50 εργάτες, ενώ όπως υποστηρίζει, "περισσεύουν" ακόμα δεκάδες εργαζόμενοι. Εφαρμόζει πολυειδικότητα, άρα και αύξηση της εκμετάλλευσης, ενώ απασχολεί πάνω από 200 εργαζόμενους με συμβάσεις ορισμένου χρόνου. Το ίδιο φαινόμενο συμβαίνει και στον ΤΙΤΑΝΑ με το καθεστώς των εργολαβιών, όπου απασχολούνται και ξένοι εργάτες σε συνθήκες μαύρης εργασίας.

Ένα από τα εργοστάσια που έκλεισαν πρόσφατα στο Ν. Αχαΐας είναι το εργοστάσιο παραγωγής φρυγανιάς Βοσινάκης, το οποίο μεταφέρεται στο Πικέρμι Αττικής ενώ αποτελεί κακό προάγγελο και για το κλείσιμο άλλων επιχειρήσεων εφόσον το φυσικό αέριο δεν έρχεται στο Νομό Αχαΐας όταν επιχειρήσεις λειτουργούν με αυξημένα τέλη και όταν σε παρόμοιες αρνητικές εξελίξεις δεν υπάρχει μαζική αντίδραση και κοινό μέτωπο από τους φορείς του Νομού. Η ELBISCO ABEE προτείνει στους εργαζόμενους είτε ένα συμφέρον πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου, με αποζημιώσεις που υπερβαίνουν τις αντίστοιχες τις οποίες ο νόμος προβλέπει, είτε τη διατήρηση των θέσεών τους, με την προϋπόθεση ότι θα ακολουθήσουν τη μεταφορά της παραγωγικής μονάδας στο Πικέρμι.

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Οι περισσότεροι από τους εργαζόμενους δουλεύουν από το 1978 όταν άνοιξε για πρώτη φορά το εργοστάσιο και βρίσκονται σε ηλικίες κοντά στα 50, που είναι εξαιρετικά δύσκολες για την αγορά εργασίας σε μια πόλη όπως η Πάτρα, η οποία δεν περιλαμβάνεται στα προγράμματα του ΟΑΕΔ, όπως δηλώνει το μέλος του Δ.Σ., Νίκος Πεφτίκογλου. Σύμφωνα με την ομιλία του Υφυπουργού Ανάπτυξης Γιάννη Παπαθανασίου στο επιμελητήριο Αχαΐας την 22 Ιανουαρίου 2007 αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι το 82% των πόρων του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς για την περίοδο 2007-2013 κατευθύνεται στην Περιφέρεια. Ο κύριος στόχος σύμφωνα με τα λεγόμενά του είναι να μην επαναληφθούν τα λάθη του παρελθόντος. Γι' αυτό το λόγο έχει γίνει σημαντική προετοιμασία για τη διαμόρφωση του σχεδίου, το οποίο έχουν υποβάλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ενώ ετοιμάζεται νόμος για την περιφερειακή ανάπτυξη, που θα περιέχει τις λεπτομέρειες του νέου συστήματος που θα αφορά το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013 για το σχεδιασμό, τη διαχείριση και τον έλεγχο των προγραμμάτων του.

Η αναπτυξιακή προσπάθεια πρέπει να οδηγήσει:

- ◆ Στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας
- ◆ Την αναδιάρθρωση της παραγωγικής βάσης με τη χρήση καινοτόμων μεθόδων
- ◆ Την τουριστική ανάπτυξη
- ◆ Την ανάδειξη και προώθηση υψηλής ποιότητας αγροτικών προϊόντων
- ◆ Την ενίσχυση της τεχνογνωσίας στην αγροτική παραγωγή
- ◆ Τη βελτίωση των αρδευτικών υποδομών
- ◆ Τη δημιουργία περιφερειακών αγορών αγροτικών προϊόντων
- ◆ Τη βελτίωση των συστημάτων διακίνησης και ενίσχυση της τυποποίησης και του ποιοτικού ελέγχου των αγροτικών προϊόντων
- ◆ Το σεβασμό και την ενίσχυση της προστασίας του περιβάλλοντος
- ◆ Την κατάλληλη αξιοποίηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Ταυτόχρονα, έχει ψηφισθεί ο νέος επενδυτικός νόμος που ισχύει ήδη για την περίοδο 2007-2013, ο οποίος εξαντλεί όλα τα περιθώρια περιφερειακών ενισχύσεων και δίνει ακόμα μεγαλύτερες δυνατότητες για επενδύσεις από τον ιδιωτικό τομέα και ιδιαίτερα στην περιφέρεια της πατρίδας μας. Παράλληλα:

§ Προχωρά το Εθνικό και τα Ειδικά Χωροταξικά Σχέδια, καθώς και το κτηματολόγιο.

§ Βρίσκονται σε εξέλιξη προγράμματα μεγάλης κλίμακας για την επέκταση διεθνών δικτύων ενέργειας, καθώς και η επέκταση του δικτύου φυσικού αερίου στην περιφέρεια της χώρας.

§ Θεσπίστηκε το νέο νομικό πλαίσιο για την ίδρυση και λειτουργία Εμπορευματικών Κέντρων και απομένει η υλοποίηση του σχεδίου για την ίδρυση και λειτουργία του καθώς προχωρά η υλοποίηση του σχεδίου με την προώθηση συμπράξεων με τον ιδιωτικό τομέα.

§ Προωθείται το θεσμικό πλαίσιο για τις ειδικές μορφές τουρισμού

§ Προχωρά το εθνικό μας σχέδιο για την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας, μέσω της απλούστευσης των διαδικασιών ίδρυσης των επιχειρήσεων, της υλοποίησης του Εμπορικού Μητρώου και της δημιουργίας υπηρεσίας μια στάσης από τα Επιμελητήρια όλης της χώρας, της αναθεώρησης του νόμου για τις ανώνυμες εταιρείες, του νέου Πτωχευτικού Κώδικα, του νέου κανονισμού ηλεκτρικών προμηθειών του Δημοσίου, της ενθάρρυνσης των δικτύων επιχειρήσεων, των λεγόμενων clusters, με τελικό σκοπό την απόκτηση brand name.

§ Βρίσκεται σε εξέλιξη μια συστηματική προσπάθεια προώθησης των ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών σε μια σειρά από διεθνείς αγορές και η διαφημιστική προβολή των ελληνικών προϊόντων.

Μέσα από την ομιλία του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών κ. Γεωργίου Αλογοσκούφη την 24 Ιουνίου 2007, στο Προσυνέδριο Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου στην Πάτρα αναφέρθηκε πως η εικόνα στις Περιφέρειες Δυτικής

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Ελλάδας και Πελοποννήσου αλλάζει. Ξεκινά η κατασκευή της Ιονίας Οδού. Ένα έργο πνοής που θα δώσει νέα ώθηση στην οικονομία της περιοχής. Προχωρά η κατασκευή του αυτοκινητοδρόμου Αθήνας – Πάτρας, με στόχο τη μείωση του χρόνου μετάβασης και τη βελτίωση της οδικής ασφάλειας.

Παράλληλα, επιταχύνεται σημαντικά η υλοποίηση των έργων του Γ΄ ΚΠΣ. Η υλοποίηση των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Περιφερειών Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου που τον Μάρτιο του 2004, βρισκόταν στο 26% και στο 9% αντίστοιχα, στο τέλος Μαΐου 2007 έφτασαν στο 58% και στο 60,4%. Προχωρούν με ταχείς ρυθμούς έργα που είχαν μείνει στάσιμα, όπως:

- Η αναβάθμιση της σιδηροδρομικής γραμμής Κόρινθος-Πάτρα σε διπλή γραμμή.
- Η αναβάθμιση του οδικού δικτύου με έργα σαν τη μικρή περιμετρική Πατρών ή το οδικό δίκτυο Τρίπολης -Σπάρτης.
- Το νέο λιμάνι της Πάτρας.
- Το λιμάνι του Αιγίου.
- Παρεμβάσεις στον τομέα του πολιτισμού, όπως είναι το νέο αρχαιολογικό μουσείο της Ολυμπίας.

Με τις δράσεις τους απαντάνε στο χρόνιο πρόβλημα της αποβιομηχάνισης της περιοχής και ενισχύουν την επιχειρηματικότητα. Με τη μείωση των φορολογικών συντελεστών από το 35% στο 25% για τις Α.Ε. και τις ΕΠΕ και από το 25% στο 20% για τις υπόλοιπες επιχειρήσεις, δώσανε ώθηση στις ιδιωτικές επενδύσεις. Με τα κίνητρα του επενδυτικού νόμου δίνουν επίσης έμφαση στην αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της κάθε Περιφέρειας. Ειδικότερα για τις Περιφέρειες Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου έχουν εγκριθεί 450 επενδυτικά σχέδια ύψους 996 εκατομμυρίων ευρώ. Οι επενδύσεις αυτές δημιουργούν 2.430 νέες άμεσες θέσεις εργασίας και πολλές περισσότερες έμμεσες. Έχουν ξεκινήσει μεγάλες τουριστικές

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

επενδύσεις. Κτίζονται στην Βιομηχανική Περιοχή Πατρών σημαντικά εργοστάσια.

Προωθούν τη δημιουργία σύγχρονων υποδομών μέσα από τις Συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα. Για τις Περιφέρειες Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου έχουν ήδη εγκριθεί 12 έργα συνολικού ύψους 227 εκατομμυρίων ευρώ. Σχολεία, πυροσβεστικοί και αστυνομικοί σταθμοί, το Διοικητήριο για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αχαΐας, η εγκατάσταση και λειτουργία του συστήματος ασφαλείας του λιμανιού της Πάτρας. Βοηθούν ουσιαστικά τους εξαγωγείς της περιοχής να κατακτήσουν νέες αγορές. Με την εξαγωγική πολιτική που εφαρμόζουν στηρίζουν με αποτελεσματικές και σύγχρονες μεθόδους την εξωστρέφεια των επιχειρήσεων της περιοχής. Οι επιχειρήσεις μπορούν να αξιοποιήσουν τις πρωτοβουλίες του ΟΠΕ για να διευρύνουν το πεδίο δράσης τους και να μουν αποτελεσματικά στις ξένες αγορές. Προωθούν τις νέες τεχνολογίες και τη Στρατηγική για την Ψηφιακή Ελλάδα. Διότι στόχος είναι κάθε πολίτης, σε όποιο μέρος της χώρας και αν βρίσκεται, να έχει πρόσβαση στις μεγάλες δυνατότητες που προσφέρουν οι τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών.

Ακόμη, έχουν προχωρήσει σε ολοκληρωμένο προγραμματισμό για την αξιοποίηση των πόρων της επόμενης προγραμματικής περιόδου με το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013. Σκοπός τους είναι η διασφάλιση υψηλού ρυθμού ανάπτυξης για την επίτευξη της σύγκλισης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και της Περιφέρειας Πελοποννήσου με τον εθνικό και τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Χρηματοδοτούνται για τις δύο Περιφέρειες από όλα τα προγράμματα του ΕΣΠΑ δράσεις ύψους 5,05 δις ευρώ δημόσιας δαπάνης, χωρίς να συνυπολογίζονται οι πόροι του ευρωπαϊκού γεωργικού ταμείου για την αγροτική ανάπτυξη και του ταμείου αλιείας. Επίσης, για τα Ιόνια νησιά, οι δράσεις του ΕΣΠΑ ανέρχονται σε 1 δις ευρώ. Η πολιτική τους για την

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

Περιφερειακή Ανάπτυξη στηρίζεται σε συγκεκριμένους άξονες. Δρομολογούν αποτελεσματικές λύσεις στα μεγάλα προβλήματα που αντιμετώπιζε η ελληνική Περιφέρεια και επιπλέον δίνουν ώθηση στην οικονομική και κοινωνική της ανάπτυξη.

Σήμερα, ολόκληρη η χώρα μπορεί να κοιτά μπροστά με σιγουριά και αυτοπεποίθηση. Η Ελλάδα αξιοποιεί τον δυναμισμό που διαθέτει και ωφελούνται όλοι οι πολίτες. Η σημερινή ανάπτυξη προέρχεται από τις ιδιωτικές επενδύσεις και από τις εξαγωγές. Τα δημόσια οικονομικά εξυγιαίνονται. Η ανταγωνιστικότητα βελτιώνεται. Οι ελληνικές επιχειρήσεις κατακτούν νέες αγορές και παίζουν καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Η ανεργία, αυτό το μεγάλο κοινωνικό πρόβλημα, μειώνεται σταδιακά και σταθερά. Η κοινωνική συνοχή δυναμώνει μέσα από αποτελεσματικές και στοχευμένες παρεμβάσεις. Η Περιφέρεια αναπτύσσεται πιο ισόρροπα. Αξιοποιούνται τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα και δημιουργούνται νέες συνθήκες για την πρόοδο και την ευημερία της. Στόχος είναι μία αποτελεσματική οικονομία και μια δίκαιη κοινωνία. {(Προσυνέδριο Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου – Πάτρα, 2007), Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών}.

Τέλος, το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης θεωρεί πως το δυνατό σημείο της Πάτρας είναι πως μπορεί να γίνει ένας τουριστικός προορισμός. Να γίνει δηλαδή ένας πόλος έλξης, στην κατηγορία που ονομάζουμε τουρισμό πόλεων (city break), το οποίο αποτελεί πάγιο αίτημα των φορέων της πόλης. Η Πάτρα, το τρίτο μεγαλύτερο αστικό κέντρο της χώρας, με ιδιαίτερη πολιτιστική κληρονομιά, με ιστορικό κέντρο, με πολιτιστικές διοργανώσεις διεθνούς εμβέλειας, και με σημαντική αγορά, έχει όλες τις προϋποθέσεις για την ανάδειξή της σε αυτήν την κατηγορία, υπό τον όρο ότι θα υπάρξουν συγκεκριμένες πολιτικές πρωτοβουλίες τόσο για την αναβάθμιση του

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

αεροδρομίου του Αράξου όσο και για την προβολή της στην κατηγορία που ονομάζεται τουρισμός πόλεων, στην οποία για το 2008 το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης και ο Ε.Ο.Τ. δεν την έχουν συμπεριλάβει. {(Προσυνέδριο Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου – Πάτρα, 2007), Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών}.

ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΑΠΟ ΠΑΕΠ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β'

ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΥΛΙΚΟΥ

Αθήνα: ___/___/___
Αρ. Εσωτ. Πρωτ.:

Προς:
ΠΑΡΑΤΗΡΗΡΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ - ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ Α.Ε.
Δ/ΝΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
Τμήμα Τεκμηρίωσης &
Ηλεκτρονικής Πληροφόρησης
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΙΤΟΥΜΕΝΟΥ:

ΟΝΟΜΑ: ΒΙΡΓΙΝΙΑ ΕΠΩΝΥΜΟ: ΤΟΛΗ
 ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΟΣ: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΡ. ΑΣΤ. ΤΑΥΤ.: _____ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ: ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ ΠΕΙΤΑΡΑΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ
 ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: _____ ΦΟΡΕΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: _____
 ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ: _____ ΟΔΟΣ: _____ ΑΡΙΘΜ.: _____ Τ.Κ.: _____
 ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: _____

ΥΛΙΚΟ:

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΤΕΚΜΗΡΙΟΥ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ
1.	Η ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ : ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1992-2002 (Ν.7)	1
2.	Η ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ : ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000-2002 (Ν.6)	1
3.	ΕΥΕΛΙΞΙΑ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΜΠΕΙΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ (Ν.9)	1
4.	ΕΠΕΤΗΡΙΔΑ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2003	1

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ: ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ: ΤΑ ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΗΜ/ΝΙΑ 28/5/2008

ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΑΙΤΟΥΣΑΣ

ΙΩΑΝΝΑ ΒΙΡΓΙΝΙΑ

ΒΙΤΣΕΝΤΣΑΚΗ ΜΑΡΙΑ
ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΟΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΟΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΡΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ Α.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΟΛΠΟ ΟΑΕΔ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ'

ΟΑΕΔ -- ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Αρ. Πρωτ. # A32815

Ελήφθη την # 09/04/2008

Συνημμένα #

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική Βιβλιογραφία

1. Δεδουσόπουλος, Α. (2001): «Το Φαινόμενο της Μακροχρόνιας Ανεργίας στην Ελλάδα», Αθήνα, ΟΑΕΔ.
2. Δεδουσόπουλος, Α. (2000): «Η Κρίση στην Αγορά Εργασίας - Θεωρίες της Ανεργίας», Εκδόσεις Τυπωθήτω
3. Γλυτσός, Ν. (2002): «Τάσεις και Προοπτικές Εξέλιξης του Εργατικού Δυναμικού στην Ελλάδα», ΕΚΚΕ.
4. Προδρομίδης Κ. (1998), «Αρχές Οικονομικής Πολιτικής», Μπένος, Αθήνα
5. Θεοφάνης Μ. Σαραντίδης Σ.(1998), «Αρχές Οικονομικής Επιστήμης», Μπένος, Αθήνα
6. Κατσέλη Α. και Μαγουλά Χ. (2003), «Μακροοικονομική Θεωρία», Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα
7. Μονογιός Γ. (2000), «Θεωρία του Πληθωρισμού και της Ανεργίας», Πανεπιστήμιο Πάτρας, σελ. 28
8. Λιανός Θ. και Μπένος Θ. (1996), «Λυμένες Ασκήσεις Μακροοικονομικής Ανάλυσης», Μπένος
9. Κώττη-Πετράκη Α. (1991), «Σύγχρονη Μακροοικονομική», Μπένος Αθήνα
10. Θεοφάνης Μπένος: (1997) «Σύγχρονες Τάσεις στη Μακροοικονομική Θεωρία», Έκδοση Β', Μπένος
11. Πουρναράκης Ε. Χατζηκωνσταντίνου Γεώργιος (1999), «Αρχές Οικονομικής», Omiros Mastegraph, Θεσσαλονίκη
12. Θεοχαράκης Ν. (2004), «Η εξέλιξη της νεοκλασικής θεωρίας της προσφοράς εργασίας», Συνέδριο Ελλήνων Ιστορικών της Οικονομικής Σκέψης, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, 27-28 Μαΐου 2005

13. Τσουκαλάς Κ. (1996): Κράτος, Κοινωνία, Εργασία στη Μεταπολεμική Ελλάδα, Αθήνα, Θεμέλιο
14. Λυμπεράκη Α. & Μουρίκη Α. (1996): Η Αθόρυβη Επανάσταση, Νέες Μορφές Οργάνωσης της Παραγωγής και της Εργασίας, Αθήνα, Guttenberg.
15. Σακέλλης Γ. (2001): Η κρίση στην Αγορά Εργασίας- Θεωρίες της Ανεργίας, Εκδόσεις Τυπωθήτω
16. Σακέλλης Γ. (2001) : Πληθυσμός και Εργατικό Δυναμικό στην Ελλάδα, Εκδόσεις Μπένου

Ξένη Βιβλιογραφία

1. Garraty JA (2000), «Unemployment in History: Economic Thought and Public Policy», McGraw Hill, pp 23
2. Edwards, R. (2001): «Contested Terrain: The Transformation of the Workplace in the Twentieth Century», N.Y. Basic Books, p.24-28 Johnson, G.E. & Layard, P.R.G. (2002): The Natural Rate of Unemployment: Explanation and Policy, Handbook of Labour Economics, Vol. 2, pp. 25-42
3. Garraty J (1999) «Unemployment in History: Economic Thought and Public Policy», HarperCollins
4. Riore M.J, (1997) «Historical Perspectives and the Interpretation of Unemployment», McGraw Hill, p.1836
5. Scratch M. William (2000), «Μακροοικονομική: Μια εισαγωγή σε προχωρημένες μεθόδους», Εκδόσεις Κριτική
6. David B(2000), «Αρχές Οικονομικής», Κριτική, σελ 34
7. Kelvin P(2002), «Work as a source of identity: The implications of unemployment, Department of Psychology», University College, London, Volume 9, Issue, pages 2 – 11
8. Rees A(1993), «The economics of Work and Pay», McGraw Hill, p.113

9. Stapsford D. and Tzannatos Z. (1993) «The Economics of the Labor Market», London: Macmillan.
10. Silber J. and Weber, M. (1999) «Labor market discrimination: are there significant differences between the various decomposition procedures», Applied Economics, Vol.31, pp.359 – 365
11. Gregory N M.: (1997): «Μακροοικονομική Θεωρία», Τόμοι Α, Β, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα
12. Friedman and Phelps (1987) «On the natural rate of unemployment», Atlantic Journal, Vol 12, No2, pp.137-146
13. Addison-Wesley (2003), George J. Borjas, «Labor Economics, 3, Boston» : McGraw-Hill/Irwin (2004) (ελληνική μετάφραση προηγούμενης έκδοσης από την Μόνα Παπαδάκου, εκδόσεις Κριτική, Αθήνα)
14. Rubery J. (1998): Structured Labour Markets, Worker Organization and Low Pay, Cambridge Journal of Economics, Vol.2
15. Eurostat (2001), Unemployment in Europe, <http://www.eurostat.com>
16. Hussmanns R. & Mehran F. & Verma, V. (2005): Surveys of Economically Active Population, Employment, Unemployment and Underemployment, An ILO Manual on Concepts and Methods, Geneva, International Labour Office
17. Thurow L.C (2006), The Future of Capitalism, Brealey, pp.24-28

Μελέτες, Άρθρα, Περιοδικός Τύπος

1. Σακέλλης, Γ. (1995): «Εσωτερικές Αγορές Εργασίας, Έλεγχος της Παραγωγικής Διαδικασίας και Εργατικά Συνδικάτα», Ο Πολίτης, Τεύχος σελ. 69-70, Οκτώβριος.
2. Κυριακίδης, 1999, «επιχειρησιακό πρόγραμμα για τη κατάρτιση & την απασχόληση: η πορεία υλοποίησης του Β΄ ΚΠΣ και οι προτάσεις για το Γ΄ ΚΠΣ», περιοδικό ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ, εκδόσεις ΓΣΕΕ

Τα ποσοστά ανεργίας στην Οικονομία της Ελλάδος

3. «Το φαινόμενο της μακροχρόνιας ανεργίας στην Ελλάδα» (μελέτη που εκπονήθηκε από το Πάντειο Πανεπιστήμιο από ερευνητική ομάδα με επικεφαλής τον επικ. Καθηγητή Γ. Σακέλλη), 1990, σελ. 206-207.
4. Οικονομικός Ταχυδρόμος της 1.10.81. Ίδιος, Θέματα απασχόλησης, 1983, 21
5. Τζαβέλλα «Νίκη στη Συνδικαλιστική Επιθεώρηση», Μάρτιος-Απρίλιος 1990, σελ.8
6. Λάκης Δεδουσόπουλος, «Τα προγράμματα του Ευρωπαϊκού Ταμείου», Ο Πολίτης, Ιούλιος 1990,σελ.44. Ορισμένες επιφυλάξεις έχει ο Φώτης Χατζηδημητρίου για τη σωστή εφαρμογή των προγραμμάτων απασχόλησης του Ο.Α.Ε.Δ. στην ελληνική πραγματικότητα (Δ.Ε.Ν. 47 (1991) 1144, υποσημ.1).
7. Ιωκείμογλου, 1998, *Η λανθάνουσα ανεργία στην Ευρώπη*, περιοδικό ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ, τεύχος 40

Δικτυακοί Τόποι

1. ΟΑΕΔ, Δείκτες Παρακολούθησης της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Απασχόλησης : Απασχόληση και Ανεργία, στο http://www.paep.org.gr/gr/mod/fileman/files/Working_paper_No4.pdf
2. ΟΑΕΔ, Η αγορά εργασίας στην Ελλάδα την Περίοδο 1992- 2002,στο http://www.paep.org.gr/gr/mod/fileman/files/Working_paper_No7.pdf
3. <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>
4. el.wikipedia.org
5. www.gsee.gr
6. [en.wikipedia](http://en.wikipedia.org) money.cnn.com
7. www.europarl.europa.eu
8. <http://www.eurostat.com>
9. <http://www.oaed.gr>
10. <http://www.statistics.gr>